

W NUMERZE

Akademia Wiedzy o Prawie

**7. Forum Prawa Mediów
Elektronicznych**

Egzamin zawodowy

Drogie Koleżanki, Drodzy Koledzy

Wreszcie nadeszła upragniona, co prawda trochę spóźniona, „wiosna”, o której pisała w poprzednim numerze mec. Krystyna Stoga. Nie tylko aura na zewnątrz napawa optymizmem, ale przede wszystkim wciąż co prawda powolny, ale za to systematycznie postępujący, „powrót do normalności” znanej nam przed pandemią. Również nasza Izba zaczyna przekładać akcenty z wydarzeń online na spotkania sta-

cjonarne, co zresztą można zauważyć w tym numerze oraz w Kalendarium na kolejny kwartał. Nie oznacza to jednak, że wydarzenia nie będą już organizowane zdalnie. Możemy już chyba założyć, że pandemia na trwałe zmieniła nasze preferencje i jednak coraz chętniej wybieramy uczestnictwo online i takie też są nasze oczekiwania. Remedium wydaje się jest zachowanie równowagi, tzn. zapewniać możliwość udziału zdalnego, ale jednocześnie organizować wydarzenia z możliwością udziału na żywo. W tym kierunku będzie też szła nasza Izba, pozwalając wybierać osobom zainteresowanym najbardziej optymalny sposób uczestnictwa. Może jednak z wyłączeniem niektórych wydarzeń integracyjnych, bowiem nic nie zastąpi udziału stacjonarnego w Dniu Dziecka czy w Pikniku Radcowskim. Oba wydarzenia, po dwóch latach przerwy, są ponownie organizowane przez Izbę, o czym będą mogli Państwo przeczytać już w kolejnym numerze. W przypadku szkoleń i konferencji widoczne jest natomiast zmierzanie w kierunku hybrydowości. W tym numerze mogą Państwo zapoznać się z informacjami o konferencjach organizowanych jeszcze w całości online, jednak w II połowie roku miejmy nadzieję, że dla chętnych będzie już możliwy udział bezpośredni.

Przyzwyczajenie do rzeczywistości online nie dotyczy jedynie naszego życia samorządowego. Również sądy, po 1,5 roku od początku pandemii, przestały się funkcjonować zdalnie, oczywiście tam, gdzie póki co jest to możliwe. Ustawodawca idzie jednak o krok dalej. Ustawa z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1090) wprowadza zasadę, że rozprawy odbywają się zdalnie oraz zastępuje doręczenia tradycyjne dla pełnomocników zawodowych – doręczeniami elektronicznymi za pośrednictwem Portalu Informacyjnego. W tym numerze mogą Państwo zapoznać się z komunikatem Dziekana Tomasa Schefflera oraz r. pr. Michała Pyrza na temat tych zmian, a także z tablicami informacyjnymi przygotowanymi przez Komisję ds. Nowych Technologii (szersze materiały prezentowane są bezpośrednio na fanpage’u Komisji). Na pewno taki rodzaj doręczeń będzie stanowił – przynajmniej w pierwszym okresie – wyzwanie zarówno dla sądów, jak i dla kancelarii.

Ponadto, w tym numerze polecam w szczególności Państwa uwadze wywiad z mec. Izabelą Konopacką (niedawno powołanym II Wiceprezesem FBE), felieton r. pr. Anđżeliki Kimbort o Rzeczniku ds. Zwierząt oraz pierwszą część cyklu o Dyrektywie AML autorstwa naszego samorządowego kolegi Huberta Sarżyńskiego. ●

Spis treści

05 KALENDARIUM

06 Z ŻYCIA SAMORZĄDU

06 Sprawozdanie z obrad Zgromadzenia Delegatów OIRP we Wrocławiu XI Kadencji

Krystian Mularczyk

08 Powołanie członków OIRP we Wrocławiu do Wrocławskiej Rady ds. Równego Traktowania

Dorota Seweryn-Stawarz

10 *Sanitas animalium pro salute homini* – OIRP we Wrocławiu zacieśnia współpracę z Dolnośląską Izbą Lekarsko-Weterynaryjną

Anna Zalesińska, Krystian Mularczyk

12 *Sapere Aude!* – Odważ się być mądrym!

Krystian Mularczyk, Natalia Krej

15 Porozumienie o współpracy pomiędzy OIRP we Wrocławiu a ELSA Wrocław

Krystian Mularczyk

17 *Może już czas zacząć myśleć o programie jubileuszu 40-lecia zawodu*

Krystyna Stoga

19 *Z życia Izby* – sylwetki zawodowe

Michał Pyrz, Anna Zalesińska

22 Witamy nowych radców prawnych

Beata Kozieł

SENIORZY SENIOROM

23 W walce o niezależność i samorządność radców prawnych

Krystyna Stoga

AKTUALNOŚCI

27 Radca prawny jako instytucja obowiązana i zakres pomocy prawnej objęty obowiązkiem z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu

Hubert Sarżyński

35 Komunikat w sprawie ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw

Tomasz Scheffler, Michał Pyrz

38 **Jak nie wpaść w Kanał (Sportowy), czyli o odpowiedzialności za bezpodstawne zgłoszenie internetowego naruszenia praw autorskich do dostawcy usług pośredniczących na tle sprawy Kanał Sportowy vis Polsat**

Martyna Mielniczuk-Skibicka, Rafał Skibicki

46

RECENZJA

Recenzja publikacji „COVID-19. Ustawy anty kryzysowe. Zbiór przepisów z omówieniem”

Krystian Mularczyk

49

Recenzja publikacji „Legal Tech. Czyli jak bezpiecznie korzystać z narzędzi informatycznych w organizacji, w tym w kancelarii oraz dziale prawnym”

Grzegorz Policht

53

OKIEM RZECZNIKA DYSCYPLINARNEGO

Świadczenie pomocy prawnej z urzędu

Anita Woroniecka, Leszek Korczak

56

APLIKACJA

Egzamin zawodowy

A.R.

58

Sylwetka Aplikanta – Urszula Daniszewska

Milena Szostak-Kałużska

59

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Sprawozdanie z akcji *pro bono* przeprowadzonej we współpracy z PBIC

Izabela Konopacka

61

Polskie prawo dla zagranicznych pełnomocników

Izabela Konopacka

63

NOWE TECHNOLOGIE

Sprawozdanie z 7. Forum Prawa Mediów Elektronicznych, czyli kilka zdań o tym, czy nowe technologie zdały egzamin w obliczu pandemii COVID-19

Maria Dymitruk

→
Ciąg dalszy

- 66 **6. Młode Forum Prawa Mediów Elektronicznych – nagrody konkursowe OIRP we Wrocławiu**
Maria Dymitruk
- 68 **Konkurs „Nowe technologie na start! Rozpocznij karierę z radcą prawnym”**
Maria Dymitruk
- 70 **Cykl informacyjny Komisji Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej na temat e-doręczeń przez Portal Informacyjny**
Maria Dymitruk

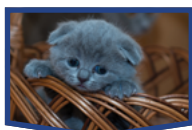
WYDARZENIA

- 75 **Akademia Wiedzy o Prawie**
Marta Kędziora
- 78 **Sprawozdanie z VI Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Wyzwania prawnej ochrony zwierząt”**
Wioletta Jedlecka, Kinga Bednarska
- 82 **Drzwi Otwarte Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu**
Małgorzata Głowacka
- 85 **Sprawozdanie z XIV Międzynarodowej Konferencji Naukowej z serii Arbitraż i Mediacja w teorii i praktyce**
Krystian Mularczyk

SPORT

- 87 **Wycieczka rowerowa**
Sylwia Filińska
- 89 **Polska goola! Czyli wrażenia ze Strefy Kibica**
Sylwia Filińska, Maciej Różewicz

FELIETON

- 93 **Rzecznik Ochrony Zwierząt**
Angelika Kimbort
- 97 **Co dalej z Rzecznikiem Praw Obywatelskich?**
Zuzanna Pawlikowska

WYWIAD

- 99 **Wywiad z II Wiceprezydentem FBE r. pr. Izabelą Konopacką**
przeprowadziła Anna Zalesińska

Kalendarium

• LIPIEC •						
PN	WT	ŚR	CZ	PT	SB	ND
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

• SIERPIEŃ •						
PN	WT	ŚR	CZ	PT	SB	ND
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

• WRZESIEŃ •						
PN	WT	ŚR	CZ	PT	SB	ND
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

03

lipca

**Piknik z okazji
Dnia Radcy Prawnego**

08

lipca

**Webinarium –
„Wybrane pozwy z zakresu
prawa zobowiązaniowego”**

10

lipca

**Warsztaty
antydiskryminacyjne –
„Czym jest dyskryminacja –
prawo i praktyka”**

17

lipca

**Rejs statkiem
w stylu lat 80!**

24

lipca

Wycieczka rowerowa

3–5

wrzesnia

**XXV Wrocławski Turniej
Tenisowy Prawników Temida**

10

wrzesnia

**Ślubowanie
radców prawnych**

27–28

wrzesnia

**Kongres
Federacji Adwokatów
Europejskich (FBE) w Paryżu**

Sprawozdanie z obrad Zgromadzenia Delegatów OIRP we Wrocławiu XI Kadencji

r. pr. **Krystian Mularczyk**

W czwartek 29 kwietnia 2021 r. odbyło się coroczne Zgromadzenie Delegatów OIRP we Wrocławiu, zwołane przez Radę Izby, podczas którego omawiano bieżące sprawy oraz zaprezentowano sprawozdania z ubiegłorocznej działalności Rady oraz komisji od początku XI kadencji do końca 2020 r. W związku z obecną sytuacją epidemiologiczną posiedzenie odbyło się zdalnie, przy wykorzystaniu systemów komunikacji elektronicznej. Zgromadzenie otworzył Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu Tomasz Scheffler, witając uczestników.

W Zgromadzeniu wzięło udział 108 delegatów spośród 147 uprawnionych, co było liczbą wystarczającą do osiągnięcia quorum pozwalającego na podejmowanie uchwał. W głosowaniu – za pomocą platformy Glosuj24.pl – wzięło udział 101 delegatów.

Zgodnie z porządkiem obrad, tuż po rozpoczęciu posiedzenia wybrano Przewodniczącego Zgromadzenia – mec. Agnieszkę Templin oraz Sekretarza Zgromadzenia mec. Sylwię Filińską. Kolejno dokonano wyboru członków Komisji Mandatowej mec. Hannę Drynkorn i mec. Michała Skrzywanek.

Od lewej: mec. Hanna Drynkorn, mec. Michał Skrzywanek; fot. OIRP we Wrocławiu

Po wyborze władz Zgromadzenia, zgodnie z porządkiem obrad przedstawione zostały:

- » Sprawozdanie z działalności Rady OIRP we Wrocławiu za okres od 1 września do 31 grudnia 2020 r.;
- » Sprawozdanie Finansowe OIRP we Wrocławiu za rok 2020;

Od lewej: Dziekan Tomasz Scheffler, Członkini Prezydium Sylwia Filińska, Sekretarz Agnieszka Templin, Skarbnik Artur Górecki; fot. OIRP we Wrocławiu

- » Sprawozdanie z wykonania budżetu za rok 2020;
- » Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej OIRP we Wrocławiu z przeprowadzonej kontroli działalności finansowej;
- » Sprawozdanie Okręgowego Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP we Wrocławiu za okres od 26 sierpnia do 31 grudnia 2020 r.;
- » Sprawozdanie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP we Wrocławiu za okres od 1 września do 31 grudnia 2020 r.

Głosowanie nad uchwałami poprzedziła videokonferencja, podczas której zgromadzeni delegaci mogli zadawać pytania odnoszące się do przedłożonych projektów uchwał oraz sprawozdań.

Następnie Przewodniczący Zgromadzenia zarządził głosowanie nad uchwałami w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdań oraz w sprawach budżetu Rady OIRP we Wrocławiu na 2021 r., a także nad uchwałami dotyczącymi zatwierdzenia rocznego planu pracy Rady OIRP we Wrocławiu na 2021 r.

Głosowanie odbyło się po zakończeniu transmisji. Wszystkie uchwały zostały podjęte większością głosów.

Należy zauważyć, iż pomimo wyzwań stawianych przez obecną sytuację epidemiologiczną, samorząd radcowski wypełnił swoje ustawowe obowiązki. Dziekan OIRP we Wrocławiu wyraził nadzieję, że następne wydarzenia odbędą się już na żywo. ●

Powołanie członków OIRP we Wrocławiu do Wrocławskiej Rady ds. Równego Traktowania

r. pr. Dorota Seweryn-Stawarz

Fot. A. Snitsaruk

Zarządzeniem Prezydenta Wrocławia Jacka Sutryka, z dnia 29 marca 2021 r. powołano Wrocławską Radę ds. Równego Traktowania. Do grona członkiń Rady, z ramienia Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, powołana została mec. Beata Janikowska, Członkini Prezydium Rady OIRP we Wrocławiu, oraz Przewodnicząca Komisji ds. Praw Człowieka i Przeworządności. W skład Rady weszła

także, jako przedstawicielka Rzecznika Praw Obywatelskich, mec. Katarzyna Sobańska-Laskowska.

Wrocławska Rada ds. Równego Traktowania pełni funkcję organu opiniotwórczo-doradczego w zakresie wskazywania kierunków działań sprzyjających rozwojowi zasady równego traktowania i przeciwdziałania wszelkim przejawom dyskryminacji w życiu lokalnym.

Posiedzenie Rady ds. Równego Traktowania; fot. Archiwum prywatne r. pr. B. Janikowskiej

Do zadań Rady należy w szczególności opiniowanie i rekomendowanie koncepcji, dokumentów strategicznych, aktów prawa miejscowego dotyczących równego traktowania i przeciwdziałanie przejawom dyskryminacji w życiu lokalnym, opiniowanie i rekomendowanie propozycji działań operacyjnych w tym obszarze, współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego Wrocławia, miejskimi jednostkami organizacyjnymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, promowanie zasady równego traktowania oraz dobrych praktyk w tym zakresie.

W skład Rady weszło 28 osób, to przedstawiciele organizacji pozarządowych, reprezentanci mniejszości, działacze społeczni,

przedstawiciele świata nauki, kultury, władz miasta, a także Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu i Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu.

Kadencja Rady trwa 3 lata, nie dłużej niż do końca kadencji obecnego Prezydenta Wrocławia Jacka Sutryka. Członkowie Rady pełnią funkcje społecznie.

Gratulujemy wyboru do Rady Paniom mec. Beacie Janikowskiej oraz mec. Katarzynie Sobańskiej-Laskowskiej i życzymy owocnej pracy na rzecz rozwoju zasady równego traktowania oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji w naszym mieście. ●

Sanitas animalium pro salute homini –

OIRP we Wrocławiu zacieśnia współpracę z Dolnośląską Izbą Lekarsko-Weterynaryjną

r. pr. **Anna Zalesińska**

r. pr. **Krystian Mularczyk**

W dniu 27 kwietnia 2021 r., mając na uwadze dotychczasową, wieloletnią współpracę pomiędzy Okręgową Izbą Radców Prawnych we Wrocławiu a Dolnośląską Izbą Lekarsko-Weterynaryjną, samorzady te podpisały Porozumienie o współpracy.

W założeniu sygnatariuszy Porozumienie to z jednej strony usankcjonuje dotychczasowe obszary współdziałania, a z drugiej strony otworzy nasze samorzady na nowe płaszczyzny kooperacji. Porozumienie podpisali w imieniu Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu Dziekan Tomasz Scheffler oraz Wicedziekan Krystian Mularczyk, natomiast w imieniu Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej Prezes Wojciech Hildebrand oraz Wiceprezes Robert Kaczmarczyk.

Strony, podpisując porozumienie, pragną położyć szczególny nacisk na projekty interdyscyplinarne otwarte na członków obu samorządów zawodowych, w szczególności

Od lewej: dr n. wet. Wojciech Hildebrand – Prezes Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, r. pr. Tomasz Scheffler – Dziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu; fot. OIRP we Wrocławiu

w następującym zakresie: wymiana doświadczeń i informacji, integracja obu samorządów, wspólny rozwój w zakresie

Od lewej r. pr. Krystian Mularczyk, dr n. wet. Robert Kaczmarczyk, dr n. wet. Wojciech Hildebrand, r. pr. Anna Zalesińska, r. pr. Tomasz Scheffler; fot. OIRP we Wrocławiu

doskonalenia zawodowego członków obu samorządów, prowadzenie wspólnych działań naukowych oraz organizacyjnych, wymiana materiałów i publikacji naukowych, podejmowanie wspólnych inicjatyw zmierzających do popularyzowania wartości ustrojowej samorządności zawodowej zawodów zaufania publicznego.

Zauważalną jest duża potrzeba wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy lekarzami weterynarii, którzy coraz częściej w swojej praktyce spotykają się z zagadnieniami prawnymi, a radcami prawnymi obsługującymi inspekcje weterynaryjne czy też zakłady lecznicze dla zwierząt, dla których poznanie specyfiki zawodu lekarza weterynarii staje się koniecznością. W dzisiejszych czasach, kiedy zawodom zaufania publicznego przyszło się mierzyć z wyzwaniami takimi jak postępująca informatyzacja, wymóg wąskiej specjalizacji i profesjonalizacji usług, szybkie tempo zmieniającej się rzeczywistości

(w szczególności w okresie pandemii), konieczność współpracy, wzajemnego wspierania się oraz wymiany doświadczeń nabiera szczególnego znaczenia. Jedną z pierwszych inicjatyw, planowaną już na rok 2022, jest wspólna konferencja naukowa, adresowana zarówno do radców prawnych specjalizujących się w obsłudze zakładów leczniczych dla zwierząt lub aktywizujących się na płaszczyźnie walki o prawa zwierząt, jak i dla lekarzy weterynarii, którzy w swojej codziennej praktyce zawodowej muszą przestrzegać i świadczyć usługi lekarsko-weterynaryjne w granicach i na podstawie przepisów prawa.

Porozumienie podkreśla gotowość stron do realizacji wspólnych projektów edukacyjnych oraz inicjatyw mających na celu popularyzowanie wartości ustrojowej samorządności zawodowej zawodów zaufania publicznego. Wyrażamy nadzieję, że podpisanie Porozumienia zintensyfikuje współpracę pomiędzy naszymi samorządami. •

Sapere Aude! – Odważ się być mądrym!

r. pr. **Krystian Mularczyk**

r. pr. **Natalia Krej**

Od lewej: dr Natalia Krej, Wicedziekan Krystian Mularczyk, Dziekan dr hab. Tomasz Scheffler, Rektor prof. dr hab. Piotr Ponikowski, Prorektor ds. strategii rozwoju uczelni prof. dr hab. Marzena Dominiak; fot. Tomasz Walów, UMW

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu poszerza obszary współpracy na polu naukowo-edukacyjnym. W dniu 28 maja 2021 r. zostało zawarte Porozumienie o współpracy pomiędzy naszą Izbą a Uniwersytetem Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu.

Po stronie Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu sygnatariuszami porozumienia byli: Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu Tomasz Scheffler oraz Wicedziekan

Rady OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk, natomiast w imieniu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu występował Rektor prof. dr hab. Piotr Ponikowski oraz Prorektor ds. strategii rozwoju Uczelni prof. dr hab. Marzena Dominiak. Zasadniczy przedmiot Porozumienia dotyczy współpracy obu instytucji w zakresie realizacji wspólnych działań naukowych, edukacyjnych, organizacyjnych, szkoleniowych, wspólnego rozwoju oraz doskonalenia zawodowego dokonywanego na rzecz medyków oraz radców prawnych.

Każdy z nas zdaje sobie sprawę, jak istotną kwestią jest wykonywanie zawodu zaufania publicznego. Dla zachowania prawidłowej racji bytu tej profesji, zapewnienia mu estymy, poszanowania ze strony innych środowisk zawodowych, jak również, i przede wszystkim ze strony społeczeństwa niezbędne jest poszerzanie współpracy na polu naukowo-edukacyjnym w kontekście niezwykle kluczowej sfery ludzkiego życia, jaką jest medycyna. Współpraca naszej korporacji zawodowej z medykami – naukowcami jest wyjątkową szansą dla wzajemnego rozwoju zawodowego, biorąc pod uwagę w szczególności kontekst wiedzy, nauki czy szeroko pojętej edukacji. Odważmy się być mądrymi, odważmy się uczyć od najlepszych. Medycyna jest dzisiaj jednym z najbardziej rozwijających się obszarów, co powoduje, że potrzebuje ona stosownego wsparcia prawnego. Regulacje normatywne wymagają w tym zakresie wysokiego poziomu eksperckiego. Nie jesteśmy w stanie go osiągnąć jako prawnicy, jeśli nie będziemy się komunikować z przedstawicielami świata medycznego, właśnie na szczeblu naukowym. W tym obszarze mamy sposobność zdobyć potrzebne nam wyuczycie tej innowacyjnej materii po to, aby zabezpieczyć ją od strony formalno-prawnej w sposób najlepszy z możliwych. Kierunek rozwoju naszego zawodu to szczegółowe i wąskie specjalizacje. Czas „oświeconych” prawników będących jednocześnie cywilistami, karnistami i administratywistami prawdopodobnie minął. Im szybciej zdamy sobie z tego sprawę, tym szybciej będziemy w stanie dostosować się do nieustannie i dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości, a co za tym idzie, będziemy doskonale wykonywali zawód radcy prawnego.

Nadto warto postawić w tym miejscu pytanie – co łączy obie profesje: lekarza oraz

prawnika? Z pewnością duży kaliber odpowiedzialności, związany z tym wysoki poziom realizacji świadczeń zdrowotnych, jak również prawnych oraz obowiązek stosowania się do norm etycznych zarówno w pracy, jak również „po pracy”. Osoby wykonujące obie profesje składają uroczyste ślubowanie, którego treść towarzyszy im w każdym dniu wykonywania zawodu. O ile w rocie ślubowania na radcę prawnego nie znajdziemy słów „Primum non nocere” co oznacza „Po pierwsze nie szkodzić”, o tyle doskonale wiemy, że jest to nasze kluczowe założenie przy realizacji pomocy prawnej. Poza tym, jak już zostało wspomniane powyżej, dzisiejsza medycyna nie funkcjonuje bez prawniczego wsparcia, nie wspominając o fundamentalnym znaczeniu lekarzy w życiu prawników jako pacjentów.

Obecny czas pandemii pokazuje nam jak ważna jest współpraca z innymi, wzajemne wspieranie się, dzielenie się doświadczeniami i przemyśleniami. Rzeczony wysoki stopień specjalizacji, szybkie tempo zmieniającej się rzeczywistości, digitalizacja wykonywanych przez nas czynności sprawia, że jesteśmy wręcz zobligowani do wymieniać się wiedzą oraz udzielania wzajemnego wsparcia, a wszystko to w imię zasady, że niech jak najwięcej nas łączy, a jak najmniej dzieli.

Zgodnie z zawartym porozumieniem, strony wyrażają gotowość do realizacji wspólnych projektów oraz inicjatyw mających na celu popularyzowanie idei wspólnych działań edukacyjnych, naukowych, szkoleniowych, organizacyjnych, wspólnego rozwoju oraz doskonalenia zawodowego dokonywanego na rzecz środowisk tworzących i skupionych wokół Uniwersytetu oraz wrocławskiej Izby Radców Prawnych. Co więcej, strony zobowiązują się do wzajemnego informowania o prowadzonych

Fot. Tomasz Wałow, UMW

przez siebie działaniach, wymiany doświadczeń oraz materiałów i publikacji naukowych.

Koordynatorem realizacji porozumienia ze strony Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich będzie Prorektor ds. strategii rozwoju Uczelni prof. dr hab. Marzena Dominiak, zaś ze strony OIRP we Wrocławiu będzie Wicedziekan Krystian Mularczyk.

Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, w ramach integracji środowiska radców prawnych i lekarzy – naukowców, będą zamieszczane na bieżąco na stronie OIRP we Wrocławiu oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Reasumując, porozumienie ma charakter inicjujący współpracę pomiędzy OIRP we Wrocławiu a Uniwersytetem Medycznym w wielu obszarach naszego codziennego życia zawodowego i prywatnego.

Mamy nadzieję, że będzie to działanie owocne i wieloletnie. Nauki społeczne, których jesteśmy przedstawicielami, wykonując zawód radcy prawnego, mogą przy okazji zawartego Porozumienia, zweryfikować swoją formułę badawczą. Oznacza to wyjście z miejsca, w którym nauki społeczne utknęły, to jest z obszaru, w którym funkcjonujemy w oparciu nie o metodę analityczną, bazującą na realnych badaniach, a wyłącznie oceną, opartą na pewnych stwierdzeniach, nie mającą pokrycia w weryfikowaniu rzeczywistości, od której nie możemy być oderwani. Przepisy prawa są tworzone po to, aby organizować w sposób usystematyzowany i przejrzysty nasze codzienne życie. Prawo ma służyć ludziom, zwłaszcza tym, którzy mają wolę życia w zgodzie z nim. W tym duchu życzymy nam wszystkim rozwoju, zwłaszcza rozwoju zawodowego, w myśl tytułowej łacińskiej paremii: *Sapere Aude!* (Odważ się być mądrym!). ●

Porozumienie o współpracy pomiędzy OIRP we Wrocławiu a ELSA Wrocław

r. pr. **Krystian Mularczyk**

W dniu 20 kwietnia 2021 r. we Wrocławiu Komisja do spraw współpracy z samorządami i instytucjami przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu w jej imieniu zawarła kolejne porozumienie z Europejskim Stowarzyszeniem Studentów Prawa ELSA Wrocław.

OIRP Wrocław reprezentowali:

- » Dziekan Izby – dr hab. Tomasz Schefler,
- » Wicedziekan Izby – mec. Krystian Mularczyk.

ELSA Wrocław reprezentowały ówczesne:

- » Prezes – Weronika Guzik,
- » Skarbnik – Marta Roznerska.

Przedmiotem zawartego przez Strony porozumienia jest wspieranie przez samorząd radcowski działalności Stowarzyszenia ELSA Wrocław, a w szczególności wspieranie młodych prawników w realizacji celów statutowych ELSA Wrocław, do jakich można zaliczyć m.in.: dążenie do stworzenia sprawiedliwego świata, gdzie respektowane będą godność człowieka i różnicowanie kulturowe, wspieranie systemu edukacyjnego, ułatwianie wzajemnego zrozumienia i promowanie postaw

obywatelskich wśród studentów prawa i młodych prawników, umożliwianie studentom prawa i młodym prawnikom poznania innych kultur oraz systemów prawnych w duchu konstruktywnego dialogu i współpracy naukowej, kształtowanie światopoglądów otwartych na współpracę międzynarodową, podwyższanie kwalifikacji przyszłych prawników, inspirowanie studentów prawa i młodych prawników do podejmowania działań dla dobra społeczeństwa.

Budująca jest postawa przyszłych adeptów prawa, która towarzyszyła nam przy opracowywaniu, rozmowach i finalnie przy zawieraniu przedmiotowego porozumienia. Zaangażowanie i profesjonalizm – to chyba najbardziej trafne określenia jakich można użyć przy opisanu refleksji związanej ze współpracą z Europejskim Stowarzyszeniem Studentów Prawa ELSA Wrocław. Choć przedmiotowe porozumienie nie było pierwszym, jakie zostało zawarte pomiędzy tymi Stronami, to wskazane cechy jakich można przypisać reprezentacji ELSA Wrocław niezmiennie budzą podziw i zasługują na ich podkreślenie. Cieszymy się, że współpraca między nami układa się pomyślnie i w zakresie wspólnych projektów i wszelkiego rodzaju wydarzeń przybiera na sile, czego efekty albo są już zauważalne

Od lewej: Maciej Łodziński Prezes Elsa Wrocław (kadencji 2021/2022), Skarbnik ELSA Wrocław Marta Roznerska, Prezes ELSA Wrocław Weronika Guzik, Dziekan OIRP Wrocław dr hab. Tomasz Scheffler, Wicedziekan OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk, Skarbnik OIRP we Wrocławiu Artur Górecki; fot. OIRP we Wrocławiu

w postaci sfinalizowanych przedsięwzięć albo dopiero będą miały miejsce w niedalekiej bądź dalszej przyszłości. Niezwykle korzystne i pomocne dla samorządu radcowskiego jest podejmowanie współpracy z młodym pokoleniem prawników, które w niedalekiej przyszłości najprawdopodobniej zasili jego szeregi. To inny, młody i zarazem ciekawy punkt widzenia na wiele zagadnień prawnych, światopoglądowych i biznesowych, które są wspólne zarówno prawnikom z wieloletnim doświadczeniem, jak i przyszłym radcom prawnym, którzy dopiero wkraczają w swój zawodowy świat. Młodzi ludzie z ideami i pragnieniem czynienia dobra i niesienia pomocy to wspaniały materiał na radcę prawnego. Z biegiem czasu kadencje się zmieniają, a utalentowane osobistości ze świata studenckiego zastępują nowi, pomysłowi studenci. W okresie pomiędzy zawarciem omawianego porozumienia, a datą wydania tego numeru „Przeglądu Radcowskiego”, doszło do wyborów i zmiany Zarządu

ELSA Wrocław. Obecnym Prezesem ELSA Wrocław został Maciej Łodziński, który – jak mamy nadzieję, przejmie dorobek swoich poprzedników i podtrzyma bardzo dobre relacje pomiędzy bracią studencką, a starszymi przedstawicielami praktyki prawniczej, tj. Okręgową Izbą Radców Prawnych we Wrocławiu. Na ten moment nasza współpraca jest naprawdę wzorowa i mamy nadzieję, że ten stan pozostanie niezmienny.

Warto zauważyć, że na owoce omawianej współpracy nie trzeba było długo czekać. Kilka dni po zawarciu powyższego porozumienia, tj. 26 kwietnia 2021 r., miało miejsce wydarzenie organizowane wspólnie przez Okręgową Izbę Radców Prawnych we Wrocławiu i Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Wrocław, a mianowicie „Drzwi Otwarte Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu”, o którym kilka słów więcej w artykule na stronach 82–84. ●

Może już czas zacząć myśleć o programie jubileuszu 40-lecia zawodu

r. pr. Krystyna Stoga

W lipcu tego roku minie 39 lat od uchwalenia naszej ustawy o radcach prawnych, a za rok okrąży jubileusz 40-lecia działania największego sukcesu tej ustawy, tj. powołania Samorządu Radców Prawnych, w tym istnienia naszej Izby.

Okres 40 lat w życiu człowieka to dużo, natomiast w życiu wspólnoty zawodowej nie jest to czas już szczególnie długi. Mimo to, jako bezpośredni świadek i czynna uczestniczka tych brzemiennych dla kształtowania naszego zawodu wydarzeń, uważam, że przypadająca rocznica jest wystarczającą podstawą do pogłębionej refleksji, a także oceny dokonań tego okresu. Szczególnie budowy tożsamości naszej wspólnoty, jaką niewątpliwie jest samorząd, tworzenia od podstaw jego organów i doskonalenia ich sprawności działania, a co szczególnie warto podkreślić, stworzenia swojej niezależnej bazy ekonomiczno-materiałnej i widocznej obecnie zasobności.

Wszystko to działo się w okresie niezwykle burzliwych zmian ustrojowych, gospodarczych, ekonomicznych w naszym kraju i nowego systemu prawnego z tym związanego, a także nowych wyzwań związanych z akcesją do Unii Europejskiej.

Należy też zastanowić się, co można było zrobić lepiej i co wymaga pilnej korekty w zmieniającym się tak błyskawicznie otoczeniu, w jakim przychodzi nam wykonywać zawód. Pora też na wytyczanie nowych programów i realizację projektów młodej generacji radców prawnych, a w szczególności: jak lepiej i sprawniej organy samorządu mają realizować podstawowe swoje zadania, jakie od uchwalenia ustawy wynikają niezmiennie z treści art. 41 pkt 1, który stanowi „udział w zapewnieniu warunków do wykonywania ustawowych zadań radców prawnych”.

Warto zwrócić uwagę, że treść tego przepisu, mimo upływu lat i wielokrotnych nowelizacjach ustawy, nie uległa najmniejszej korekcie. Jubileusz 40-lecia jest znakomitą okazją do pogłębionej dyskusji środowiskowej na temat realizacji przez organy samorządu tego ustawowego zadania. Jest także swoistą promocją naszego zawodu oraz przypomnieniem trudnej drogi jaką przeszliśmy od zawodu formalnie postrzeganego jako urzędniczy do pozycji najliczniejszego zawodu prawniczego i statusu zawodu w pełni wolnego, niezależnego, z konstytucyjnie ukształtowaną misją, z pełnymi kompetencjami do świadczenia wszystkich usług prawniczych w zakresie podmiotowym

i przedmiotowym. Bez nadmiernego patosu można stwierdzić, że bez niezależnego samorządu – tego niezbędnego ogniwa organizacyjnego – i ogromnego zaangażowania oraz wysiłku całego środowiska radcowskiego nie byłoby tych osiągnięć, w tym między innymi wspaniałej, reprezentatywnej siedziby naszej Izby i realizacji w niej wielu istotnych dla środowiska programów, zadań i potrzeb.

Na ten sukces zapracowały pokolenia radców prawnych, tych najbardziej aktywnych i zaangażowanych, zarówno przy uciążliwych staraniach o uchwalenie ustawy, a potem w wieloletnich, sukcesywnych wysiłkach organizacyjnych i intelektualnych o kolejne nowelizacje i pełny zakres podmiotowy i przedmiotowy świadczenia usług prawniczych. Wielu z nich już nie żyje, a 40-letni jubileusz jest między innymi właściwą okazją aby przypomnieć postacię tych najwybitniejszych i utrwalić je w materialnej formie (druk – cykl wspomnień, sfilmowane formy archiwalne z zasobów Izby, inne formy) dopóki żyją nieliczni świadkowie ich działalności.

Można spotkać się również w naszym środowisku z poglądami, że w obecnych czasach niekończącej się pandemii i jej materialnych, negatywnych skutkach dla zawodu, nie czas na świętowanie i marnowanie skąpych środków potrzebnych na inne cele, w tym na wsparcie poszkodowanych na skutek pandemii naszych członków. Jest w tym zapewne jakaś część racji ale musimy brać pod uwagę wszystkie aspekty sprawy, również te przywołane wyżej.

Nadto jakiegokolwiek jubileusze organizacji, a szczególnie tak niewątpliwie ważne dla

środowiska, które pragnie się uczcić – tu godzi się wspomnieć, że przecież dopiero w ostatniej dekadzie zakończyła się sukcesem długoletnia batalia radców prawnych o uzyskanie pełnego zakresu świadczonej pomocy prawnej, służą umocnieniu integracji i poczuciu wzajemnego wsparcia wspólnoty. Ta potrzeba łączności jest zawsze potrzebna, ale szczególnie w okresie powszechnego zagrożenia i niezbędnej – ze względu na pandemię – dotkliwej ponad dwuletniej izolacji, wręcz konieczna. Niebagatelny jest też fakt, że dobrze zorganizowany jubileusz ma wpływ, o czym wspomniałam na wstępie, na wizerunek i prestiż zawodu zarówno w społeczeństwie, jak też w ramach krajowych i zagranicznych, pokrewnych korporacjach prawniczych zawodów.

Z powyższych względów najwyższa pora już zacząć myśleć o programie zorganizowania jubileuszu 40-lecia powstania samorządu radców prawnych, w tym szczególnie naszej Izby. Jubileusz przypada mniej więcej za rok – w lipcu 2022 r. Rok to nie jest wiele czasu zważywszy, że w międzyczasie są wakacje, a program, z konieczności, w miarę skromny i niedrogi powinien być skorelowany z obchodami krajowymi i zapewniać przez różnorodność form, masowe dotarcie do wszystkich pokoleń radcowskich od seniorów do aplikantów.

Pora więc na szkicowanie projektów, zgłaszanie propozycji uwzględniających te założenia, ich przedstawienie i wybór najlepszych oraz zaplanowanie niewielkich funduszy na realizację.

Proponuję, aby hasłem i mottem obchodów 40-lecia było:

**„JESTEŚMY WSPÓLNOTĄ SAMORZĄDOWĄ I CIESZYMY SIĘ RAZEM
Z 40 URODZIN NASZEGO SAMORZĄDU”.** ●

Z życia Izby – sylwetki zawodowe

r. pr. **Michał Pyrz**

r. pr. **Anna Zalesińska**

Uprzejmie informuję, że Prezydent Wrocławia Jacek Sutryk powołał do Wrocławskiej Rady ds. Równego Traktowania Panią mec. Beatę Janikowską oraz Panią mec. Katarzynę Sobańską-Laskowską. Obie Panie Mecenas zostały docenione za dotychczasową pracę i zaangażowanie w działania na rzecz ochrony i promowania zasad równego traktowania, a także przeciwdziałania wszelkim przejawom dyskryminacji.

r. pr. Beata Janikowska

Sylwetka r. pr. Beaty Janikowskiej została przedstawiona w „Przeglądzie Radcowskim” nr 30/2021.

r. pr. Katarzyna Sobańska-Laskowska

Absolwentka studiów prawniczych na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Ukończyła aplikację sądową przy Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu i złożyła egzamin sędziowski. Od 2009 r. wpisana na listę radców prawnych. W latach 2018–2020 – członkini dwóch komisji stałych Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu.

r. pr. Katarzyna Sobańska-Laskowska; fot. KIRP

Od 2021 r. członkini Komisji praw człowieka i praworządności, Komisji ds. rozwoju rynku usług prawniczych i edukacji prawnej, a także Komisji ds. promocji zawodu, komunikacji i mediów.

Fot. KIRP

W Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich pracuje od 2007 r. Od 22 kwietnia 2015 r. pełni funkcję Pełnomocnika Terenowego RPO we Wrocławiu. Wykładowczyni Wyższej Szkoły Prawa, w której odpowiada za przedmioty: Prawo Zobowiązań oraz Prawa Człowieka i ich ochrona. Uczestniczka i prelegentka licznych konferencji naukowych.

Związana ze środowiskiem wrocławskich organizacji pozarządowych, przede wszystkim działających na rzecz praw osób wykluczonych. Stale wspiera i współpracuje z organizacjami działającymi na rzecz ochrony praw osób z niepełnosprawnościami, między innymi poprzez włączenie się w organizację Dolnośląskiego Konwentu Regionalnego Organizacji i Środowisk Osób z Niepełnosprawnościami.

W swojej pracy zawodowej duży nacisk kładzie na wdrażanie postanowień Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Ściśle współpracuje również

z organizacjami działającymi na rzecz migrantów, praw kobiet, a także osób w kryzysie bezdomności. W 2020 r., za działalność *pro bono*, została uhonorowana wyróżnieniem Kryształowego Serca Radcy Prawnego.

Pasjonatka Włoch, górskich wędrówek, historii starożytnej oraz polskiego himalaizmu.

r. pr. Sylwia Filińska

Krajowa Rada Radców Prawnych powołała nowy Zarząd Fundacji, na czele którego stanął Prezes r. pr. Michał Korwek oraz nową Radę Fundacji, której Przewodniczącą została r. pr. Jolanta Konofalska. W skład Zarządu Fundacji weszła r. pr. Sylwia Filińska. „Subsidio venire” jest organizacją pożytku publicznego, która niesie pomoc potrzebującym radcom prawnym aplikantom radcowskim i ich rodzinom, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji

życiowej. Sylwetka r. pr. Sylwii Filińskiej została przedstawiona w „Przeglądzie Radcowskim” nr 30/2021.

r. pr. Jan Łoziński

Informujemy również, że r. pr. Jan Łoziński został powołany do Kapituły Konkursu „Kryształowe Serce Radcy Prawnego”. Sylwetka r. pr. Jana Łozińskiego została przedstawiona w „Przeglądzie Radcowskim” nr 30/2021.

Fot. Archiwum prywatne

r. pr. Maria Dymitruk

Ponadto r. pr. Maria Dymitruk została Przewodniczącą Komisji ds. Nowych Technologii Federacji Adwokatów Europejskich (Fédération des Barreaux d'Europe, The European Bars Federation, FBE).

Zawód radcy prawnego wykonuje od 2018 r., prowadzi własną kancelarię prawną. Jest przewodniczącą Komisji ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej

Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, a od niedawna również przewodniczącą Komisji ds. Nowych Technologii Federacji Adwokatów Europejskich (Fédération des Barreaux d'Europe, The European Bars Federation, FBE). W ramach działalności swoich komisji ma zamiar przyczynić się do poszerzenia wiedzy technologicznej wśród prawników (również w skali europejskiej) oraz do budowania odpowiedzialnych ram rozwoju technologicznego w branży prawnej.

Jest pracownikiem naukowym na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Od 2014 r. w Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej prowadzi badania naukowe nad wykorzystaniem sztucznej inteligencji w prawie, zagadnieniami e-sprawiedliwości oraz wpływem technologii na prawo, wymiar sprawiedliwości i prawników. Jest autorką licznych publikacji naukowych oraz prelegentką na krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, a także kierownikiem i wykonawcą w krajowych oraz międzynarodowych projektach badawczych. Uczestniczka wielu inicjatyw z zakresu Legal Tech i prawa nowych technologii.

Laureatka konkursu „Polska Cyfrowa 2020+” organizowanego przez Krajową Izbę Gospodarczą pod patronatem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Orange Polska. Została wielokrotnie wyróżniona stypendiami naukowymi, w tym również za osiągnięcia w dziedzinie badań interdyscyplinarnych przez Kapitułę Stypendium im. Jana Mozrzymsa działającej w ramach Studenckiego Programu Stypendialnego Miasta Wrocławia.

Prywatnie miłośniczka spokojnego górskiego życia. Świeradowianka z urodzenia. ●

Witamy nowych radców prawnych

Beata Kozieł

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

W ostatnim czasie **do grona radców prawnych dołączyli:**

- » mec. Marta Pankowska,
- » mec. Justyna Kąciak,
- » mec. Kinga Tentszert,
- » mec. Damian Piwowarski,
- » mec. Rafał Rybicki,
- » mec. Łukasz Biłski,
- » mec. Patryk Hebrowski,
- » mec. Piotr Janiak. ●

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

W walce o niezależność i samorządność radców prawnych

r. pr. **Krystyna Stoga**

Poszukując tematu artykułu przed zbliżającym się świętem radcy prawnego pomyślałam, że dobrze byłoby zapoczątkować cykl wspomnień o naszych Koleżankach i Kolegach z Izby, którzy w większości odeszli na zasłużoną wartę...

Ich działalność jest związana z dosłownie wieloletnią walką o uregulowanie ustawowe naszego zawodu i naszej zawodowej niezależności oraz samorządności. Okres poprzedzający uchwalenie ustawy nie jest tematem opracowań znawców historii naszego zawodu, a bohaterowie tych starań o ustawowe uregulowanie zawodu radców prawnych są zupełnie nieznanymi młodszemu pokoleniu. Temat ten zasługuje na opracowanie także dlatego, że istnieje głęboka przepaść generacyjna w doświadczeniach pomiędzy pokoleniem radców, którzy wykonywali zawód w PRL, a nowymi radcami, którzy znają realia tego okresu jedynie z opowieści i uproszczonych, niezadko subiektywnych, relacji.

Zawsze zdawałam sobie sprawę, że w mojej ocenie (podobnie jak znacznej części środowiska) największym sukcesem w uchwalonej ustawie było powołanie Niezależnego Samorządu Radców Prawnych, a w czasach PRL taka niefasadowa

samorządność była wręcz tępiąca. Jako seniorce zawodu i wieloletniej członkini organów tego samorządu pozwala mi to w pełni docenić, jak trudne było zadanie tych radców prawnych, którzy w tamtych realiach zabiegali najpierw o wszelkie formy integracji, rozproszonego zawodowo środowiska radcowskiego, a następnie, często narażając się zawodowo, dokonywali niezliczonych starań o ustawę i jej trafność – na tamte czasy – treść. Nie uczestniczyłam w tych pracach i włączyłam się dopiero aktywnie w działalność naszego samorządu już po jego powstaniu. Można wręcz powiedzieć, że „przyszłam na gotowe”. Poczuję się więc do obowiązku, aby przywołać zasługi tych Osób, które wyróżniły się wybitnie w tym zakresie, reprezentując godnie środowisko radców prawnych Wrocławia przed kolegami z innych regionów kraju, wnosząc swój intelektualny i czynny wkład w formułowanie treści ustawy i wybór jej najlepszego wariantu.

W naszym archiwum zachowały się cenne pisemne wspomnienia tych osób opisujących organizowanie się środowiska radców prawnych na Dolnym Śląsku, w tym przede wszystkim kol. Mieczysława Huchli i kol. Danuty Ziątek (czynnych uczestników batalii o ustawę – już nieżyjących),

a także – utrwalony na filmie – wywiad na ten temat z kol. Ireną Orleańską, kol. Danutą Ziątek i kol. Henrykiem Krakowczykiem.

Jak wspomina kol. Mieczysław Huchla w 1955 r. ukształtowała się we Wrocławiu grupa licząca około 50 prawników, która swą przyszłość zawodową wiązała z wykonywaniem obsługi prawnej dominującego podówczas w gospodarce sektora tzw. „jednostek gospodarki uspołecznionej”. W tym czasie nie było regulacji prawnej w zakresie przedmiotu i organizacji tej obsługi i zawodu radcy prawnego. Jedyłą organizacją, która mogłaby stwarzać warunki i podstawy do integracji wzrastającego liczbowo środowiska radców prawnych, było Zrzeszenie Prawników Polskich. Z tych względów część radców prawnych przystąpiło do niego, tworząc sekcję radców prawnych (podobnie było w kraju), uzyskując stopniowo coraz większą samodzielność i liczbową przewagę wśród zrzeszonych w nim przedstawicieli, także innych zawodów prawniczych. Program sekcji zakładał, z jednej strony, działalność społeczną w dziedzinie kultury prawnej i społeczne poradnictwo z prawa pracy, a z drugiej – podnoszenie własnych kwalifikacji zawodowych w formie cyklicznych wykładów specjalistów z różnych dziedzin prawa i w formie opracowań dyskusyjnych. Z czasem, po tzw. „odwilży z 1956 r.”, sekcja radców prawnych w Kole wrocławskim ZPP, dzięki zaangażowaniu organizacyjnemu i wzrastającej liczbie prawników wiążących swoją drogę życiową z zawodem radcy prawnego, przekształciło się w samodzielne Koło Radców Prawnych, podległe zarządowi wojewódzkiemu ZPP. Jak wspomina kol. Mieczysław Huchla – późniejszy członek Koła: „Koło stało się platformą dążeń integracyjnych środowiska i jego starań o ustawową regulację zawodu i jego samorządności. Pierwszym

prezesem Koła wybrano Mikołaja Skorenko, prawnika z długoletnim stażem w obśłudze prawnej. Po nim kolejno prezesami byli: Stanisław Klim, który przeszedł do adwokatury, a po nim objęła tę funkcję Zofia Załęska, osoba niezwykle energiczna, zaangażowana i oddana idei integracji zawodowej radców prawnych, która skupiła wokół siebie aktywnych, chętnych do działania na rzecz środowiska radcowskiego. Dzięki jej działaniom umocniło się poczucie wspólnoty zawodowej radców prawnych. Jej rolę i zasługi ocenia niezwykle wysoko kol. Henryk Krakowczyk, który był w tym czasie świadkiem Jej aktywności i zasług ponieważ brał udział w organizowanych przez nią spotkaniach. Oprócz niego – jak przypomina – w spotkaniach uczestniczyli również następujący radcowie prawni: bracia Erol i January Szymanowscy, Jerzy Załęski, Egon Hage i Konstanty Świtecki. Ten ostatni został wybrany na następnego prezesa Koła.

Konstanty Świtecki został zapamiętany jako osoba, która umiejętnie nawiązała bezpośrednią współpracę nie tylko z kierownictwem Komisji Arbitrażowej lecz także Sądu Wojewódzkiego i Prokuratury. Umocniało to pozycję środowiska radców prawnych Wrocławia, jako odrębnego i znaczącego zawodu prawniczego. W tamtych czasach było to trafne i niełatwe zadanie. Przygotowało to bowiem, między innymi, grunt do pierwszej regulacji prawnej zawodu radcy prawnego. Wprawdzie nie rangi ustawowej, lecz Uchwały Nr 533 Rady Ministrów z 1961 r. Ta regulacja miała duże znaczenie dla konsolidacji zawodowej radców prawnych i prestiżu zawodu w społeczeństwie. Określała bowiem wymogi wykształcenia wyższego, prawniczego oraz 2-letniej aplikacji i egzaminu końcowego. Według Uchwały zawód radcy prawnego był, jak na tamte czasy, zawodem stosunkowo

niezależnym, a radca prawny podlegał w przedsiębiorstwie tylko bezpośrednio kierownikowi jednostki. Radcy prawni zaczęli stanowić przytłaczającą większość wśród zawodów prawniczych i stali się atrakcyjnym zawodem dla młodych ludzi. Mieli większość wśród członków ZPP, wchodzili w skład władz zarówno wojewódzkich jak też krajowych. To z kolei umożliwiało wyrażanie opinii i postulatów na forum krajowym o potrzebie zapewnienia regulacji ustawowych zawodu.

Po kadencji Konstantego Świteckiego, który wszedł do władz krajowych ZPP, prezesem Koła został niezapomniany i niezwykle zasłużony dla środowiska radców prawnych (i nie tylko) kol. **Mieczysław Huchla**. Jego sylwetkę i niezwykle bohaterskie oraz heroiczne losy przedstawiłam w numerze czerwowym 15/2017 naszego czasopisma. Dość przypomnieć, że nasz powszechnie tytułowany „Miecio” zmarł jako radca prawny w stopniu Generała WP, a nominację dostał od Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego za walkę i heroizm w czasie wojny, jak też po wojnie oraz osiągnięcia zawodowe (wybitny radca prawny z prawa spółdzielczego i wykładowca na Akademii Ekonomicznej) oraz w pracy społecznej, między innymi na rzecz naszego środowiska. Mieczysław Huchla, wybrany później przez środowisko radcowskie do Zarządu Głównego ZPP, pełniąc tą funkcję przez cały ten okres dążył konsekwentnie do uregulowania ustawowego zawodu radcy prawnego. Wykorzystywał do tego wszystkie możliwości, kontakty jakie nawiązał w stolicy i ze środowiskami radców prawnych z innych ośrodków kraju, także pracujących nad projektami ustawy.

W 1975 r. prezesem Koła został **Egon Hage**, przedwcześnie zmarły, w wieku 67 lat, również wybitny i niezwykle

sprawny organizacyjnie prawnik, cieszący się ogromną popularnością w środowisku, ceniony za wiedzę, koleżeńskość i zasługi w zakresie organizowania ciekawych szkoleń dla radców. Jemu zawdzięczano, co rzadko się docenia, uporządkowanie archiwum członków Koła. Jak wspominała kol. Danuta Zióntek, która objęła po nim prezesurę, sprawując ją w latach 1978–1982 r., kol. Egon Hage przekazał jej dokumentację i sprawy Koła prowadzone wręcz wzorowo. Za Jego prezesury nastąpiła widoczna, silna integracja radców prawnych, a szkolenia przygotowywane przez Koło cieszyły się ogromną popularnością, pomimo że nie było wówczas przymusu punktowego. Sylwetce Egona Hage zamierzam poświęcić osobne wspomnienia, ponieważ takie postaci powinniśmy utrwalić w pamięci zbiorowej, a kol. Henryk Krakowczyk, który był Jego przyjacielem, ma o Nim sporo materiałów.

Jak wynika ze spisanych wspomnień Danuty Zióntek, w tym czasie aktywnymi działaczami Koła byli także: Janina Jarząbek – sekretarz Koła, Irena Orleańska – skarbnik, (która później, w 1982 r. została na krótko przed powstaniem Izby prezesem Koła), Elżbieta Gajda, Hugon Fasola, Piotr Dubowski, Władysław Dmochowski, Zdzisława Godlewska, Jan Łoziński, Jerzy Klinger, W. Chłodziński. Część z tych osób, po wejściu w życie ustawy, aktywnie włączyła się w organizowanie nowego samorządu, pełniąc zaszczytną funkcję, będąc znana i zasłużona w środowisku.

W tym też czasie – przełom lat 70. i 80. – nastąpiła ożywiona aktywizacja środowiska radców prawnych w kraju, do której przyczynił się niewątpliwie, sformułowany na VIII Zjeździe Przelżenia Prawników, postulat potrzeby pilnego uregulowania ustawowego statusu radców prawnych, w tym powołania: „instytucjonalnego samorządu

radców prawnych”¹. Dość szybko zareagowała na to Państwowy Arbitraż Gospodarczy, którego kolejne projekty (opracowane często poufnie), starały się nie dopuścić do takiej regulacji zawodu, która ustanawiała by niezależny samorząd. Ta scentralizowana, biurokratyczna instytucja w uzgodnieniu z władzami partii, starała się wszelkimi siłami uniemożliwić usamodzielnienie się radców prawnych. Mądre i przemyślane działania, między innymi naszych zmarłych członków, w tym Mieczysława Huchli i Danuty Ziótek, którzy w tym czasie pełnili funkcje w Zarządzie ZPP, dzięki ich kontaktom z działającymi podobnie radcami prawnymi, a także dzięki życzliwym środowisku osobom, m.in. posłowi prof. Adamowi Łopatce, posłowi sprawozdawcy – sędziemu wrocławskiemu Władysławowi Kupcowi, opinii biegłych – ekspertów, w tym prof. Mieczysławowi Tycze, udawało się choć częściowo utrudniać te zabiegi. Inne silne ośrodki radców prawnych w Krakowie, Katowicach i w całym kraju również, poprzez swoich przedstawicieli, formułowały projekty korzystnych rozwiązań legislacyjnych i opinie popierające je oraz zabiegając o ich realizację, zarówno w dyskusjach środowiskowych na szkoleniach, jak też wyrażając je w prasie, listach i opiniach, niemal przy każdej nadarzającej się sytuacji.

Burzliwe wydarzenia sierpniowe roku 1980 – „Karnawał Solidarności” – pozwoliły przyspieszyć te prace i wypracować 3 projekty ustawy oraz zyskać zwolenników wśród znaczącej części posłów dla korzystnego dla nas projektu.

Poselski projekt ustawy – Druk Nr 113 z 28 października 1981 r. – podpisany przez

życzliwych radcom prawnym posłów, przekonanych do proponowanych rozwiązań, został złożony do Sejmu i szybko nadano mu bieg. Prace nad ustawą zostały rozpoczęte. Nasi przedstawiciele tak umiejętnie zabiegali o te rozwiązania i tak skutecznie, że mimo wprowadzenia stanu wojennego oraz zabiegom PAG nie udało się zahamować zaawansowanego procesu legislacyjnego. Ustawa została uchwalona. Wprawdzie z poprawkami wymuszonymi przez PAG (samorząd nie miał w niej pełnej kontroli nad wpisami i aplikacją), ale stało się.

Zachowały się nie tylko pisemne, wymienione na wstępie wspomnienia o tych czasach uczestników batalii, ale także cenna pamiątka: projekt wystąpienia na Sejmie (także nieżyjącego już) posła – sprawozdawcy sędziego Władysława Kupca, z naniesionymi przez Mieczysława Huchlę odręcznymi uwagami i propozycjami (oboje byli zaprzyjaźnieni i wspólnie współpracowali w dobrej sprawie). Niech życzliwa pamięć o nich pozostanie w naszym środowisku, a przechodząc czasem, może przypadkowo na cmentarzu, kiedy natknemy się na ich mogiły, zapalmy świeczkę...

P.S. Drodzy Czytelnicy naszej rubryki, gdyby ktoś z Was dysponował dodatkowymi materiałami o wymienionych i innych bohaterów tego okresu, którzy zasłużyli się w naszej wspólnej sprawie, zachęcam do kontaktu telefonicznego ze mną lub z Sekretariatem Izby. W następnych numerach słów kilka o innych naszych członkach, zasługujących na naszą pamięć: nieżyjących już śp. Piotrze Dubowskim – wieloletnim Wicedziekanem – niezapomnianym, niezwykle dowcipnym i szarmanckim dla koleżanek, kol. Joannie Wolak i Przewodniczącej OSD przez 4 kadencje kol. Marianie Leksan, kol. Jakubie Lustig i innym. ●

¹ *XX lat samorządu radców prawnych: 1982–2002. Księga jubileuszowa*, red. J. Zuławski, KRRP, Warszawa 2002, s. 142.

Radca prawny jako instytucja obowiązana

i zakres pomocy prawnej objęty obowiązkami z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu

r. pr. **Hubert Sarżyński**

O osoby wykonujące wolne zawody prawnicze są uznawane za instytucje obowiązane lub podmioty zobowiązane do identyfikowania ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, a także do raportowania zidentyfikowanego ryzyka bądź podejrzeń do odpowiednich instytucji, z uwzględnieniem konieczności ochrony interesów podmiotów korzystających z usług doradztwa prawnego, gwarantowanych zasadą tajemnicy zawodowej.

Ustawodawca unijny, przyjmując Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającą rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającą dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (dalej: Dyrektywa), wskazał zawody prawnicze jako podlegające

obowiązkom wynikającym z Dyrektywy ze względu na charakter wykonywanych usług oraz z uwzględnieniem specyfiki wykonywanych usług doradztwa prawnego. Dyrektywa w art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. b. nadaje radcom prawnym status podmiotów zobowiązanych (jako osobom wykonującym wolne zawody prawnicze) gdy uczestniczą, działając w imieniu i na rzecz swojego klienta, w dowolnych transakcjach finansowych lub transakcjach dotyczących nieruchomości lub gdy udzielają klientowi pomocy w planowaniu czy przeprowadzaniu transakcji dotyczących:

- » kupna i sprzedaży nieruchomości lub podmiotów gospodarczych;
- » zarządzania pieniędzmi, papierami wartościowymi lub innymi aktywami klienta;
- » otwierania rachunków bankowych, rachunków oszczędnościowych lub rachunków papierów wartościowych i zarządzania tymi rachunkami;
- » organizacji wkładu niezbędnego do tworzenia spółek, prowadzenia przez nie działalności lub zarządzania nimi;

- » tworzenia trustów, spółek, fundacji lub podobnych struktur, prowadzenia przez nie działalności lub zarządzania nimi.

Katalog przewidziany Dyrektywą jest praktycznie w całości zbieżny z wytycznymi FATF (Financial Action Task Force – międzynarodowa, międzyrządowa organizacja utworzona w 1989 r., której celem jest opracowywanie metod zwalczania zjawisk prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu), które również wskazują osoby wykonujące wolne zawody prawnicze jako podmioty zobowiązane do badania klienta i jego transakcji, a także dokumentowania i archiwizowania wykonanych analiz¹.

Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (dalej: Ustawa) w art. 2 ust. 1 pkt 14 wskazuje zakres doradztwa prawnego, w ramach którego radcowie prawni uzyskują status instytucji obowiązanej i jest on w zasadzie tożsamy z kryteriami przyjętymi przez instytucje oraz organy międzynarodowe. Różnica przejawia się w określeniu przedmiotu transakcji będących przesłanką powstania obowiązków ustawowych. W przeciwieństwie do podmiotów gospodarczych wskazanych w Dyrektywie i wytycznych FATF, Ustawa w art. 2 ust. 1 pkt 14 lit. a wskazuje na kupno lub sprzedaż przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa.

Powyższe okoliczności aktualizujące obowiązki osób wykonujących wolne zawody prawnicze są związane z najbardziej niewralgicznymi transakcjami w obrocie

gospodarczym z punktu widzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. W motywie 9. Dyrektywy wprost wskazano, że usługi świadczone przez osoby wykonujące wolne zawody prawnicze mogą być wykorzystywane do legalizowania dochodów z działalności przestępczej lub do finansowania terroryzmu. Radcowie prawni, jako osoby posiadające specjalistyczną wiedzę prawną, mają narzędzia do identyfikowania ryzyka związanego z poszczególnymi transakcjami, a jednocześnie mogą oni wykorzystywać tę wiedzę do inicjowania, wspomagania lub nadzorowania procesów legalizacji dochodów pochodzących z działań przestępczych. Z tych względów osoby wykonujące wolne zawody prawnicze muszą być objęte obowiązkami z zakresu AML/CFT (Against Money Laundering / Combating the Financing of Terrorism). W przypadku radców prawnych oraz innych wolnych zawodów prawniczych została dostrzeżona kolizja tajemnicy zawodowej z obowiązkami raportowymi wobec właściwych organów. We wskazanym powyżej motywie oraz motywie 39. Dyrektywy przewidziano konieczność zachowania tajemnicy zawodowej przez radców prawnych, gdy uzyskane od klienta informacje związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu, są związane z ustaleniem sytuacji prawnej klienta przed rozpoczęciem, w trakcie lub po zakończeniu postępowania sądowego. Przyjęcie innych regulacji albo rozciągnięcie obowiązków informowania i raportowania w pełnym zakresie świadczenia pomocy prawnej mogłoby oznaczać wyłączenie tajemnicy zawodowej, a przez to ograniczenie zaufania do grupy zawodowej oraz naruszenie podstawowych praw osób zainteresowanych uzyskaniem pomocy prawnej.

Pomoc prawna, świadczona przez radcę prawnego, może dotyczyć potencjalnie wszystkich aspektów aktywności

¹ *International standards on combating money laundering and the financing of terrorism & proliferation*, The FATF Recommendations, updated October 2020, <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/fatf-recommendations.html> (dostęp 29 czerwca 2021).

gospodarczej lub społecznej. Nie każdy rodzaj pomocy prawnej będzie implikował konieczność dokonywania analizy transakcji lub stosunków gospodarczych, a tylko jej określone rodzaje związane z określonym przedmiotem lub podmiotem transakcji. Na gruncie przepisów Ustawy radca prawny uzyskuje status instytucji obowiązanej, jeżeli świadczy pomoc prawną na rzecz klientów w zakresie:

- » kupna lub sprzedaży nieruchomości, przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa;
- » zarządzania środkami pieniężnymi, instrumentami finansowymi lub innymi aktywami klienta;
- » zawierania umowy o prowadzenie rachunku bankowego, rachunku papierów wartościowych lub wykonywania czynności związanych z prowadzeniem tych rachunków;
- » wnoszenia wkładu do spółki kapitałowej lub podwyższenia kapitału zakładowego spółki kapitałowej;
- » tworzenia, prowadzenia działalności lub zarządzania spółkami kapitałowymi lub trustami.

Wobec tak szerokiego katalogu doradztwa prawnego, które są również zbiorami otwartymi, należy w najdalej możliwy sposób doprecyzować zakres doradztwa prawnego podlegającego dodatkowym obowiązkom analitycznym oraz informacyjnym.

Kupno lub sprzedaż nieruchomości, przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa

W przypadku nieruchomości nie powinno być wątpliwości, że mamy do czynienia przede wszystkim ze świadczeniem pomocy prawnej w zakresie zawieranej umowy sprzedaży nieruchomości.

Ze względu na brak jakichkolwiek ograniczeń wprowadzonych przez ustawodawcę należy przyjąć, że każda transakcja mająca za przedmiot nieruchomość będzie powodować aktualizację obowiązków ustawowych po stronie radcy prawnego, w tym również sprzedaży dokonywanej w szczególnych warunkach przewidzianych odrębnymi przepisami, np. sprzedaży egzekucyjnej lub sprzedaży dokonywanej w oparciu o przepisy Ustawy Prawo upadłościowe². Wątpliwości mogą powstać na gruncie obrotu prawem użytkowania wieczystego, zwłaszcza jeżeli z prawem użytkowania wieczystego jest związane prawo własności budynków i innych urządzeń związanych z nieruchomością. Sam obrót prawem użytkowania wieczystego nie stanowi obrotu nieruchomością, gdyż zbywający prawo użytkowania wieczystego przenosi na nabywcę prawo do korzystania z gruntu z wyłączeniem innych osób oraz do rozporządzania tym prawem w tożsamym zakresie. Nie zostaje natomiast przeniesione samo prawo własności nieruchomości, więc radca prawny udzielający pomocy prawnej dotyczącej sprzedaży/nabycia prawa użytkowania wieczystego nie uzyskuje statusu instytucji obowiązanej co do tej transakcji.

Art. 235 § 1 k.c. konstatuje wyjątek od zasady *superficies solo cedit*, który przewiduje prawo własności użytkownika wieczystego wobec budynków i urządzeń wzniesionych na gruncie będącym przedmiotem użytkowania wieczystego. Jednocześnie, zgodnie z § 2 tego artykułu, prawo własności tych budynków i urządzeń jest prawem związanym z gruntem, a więc nie mogą być zbywane oddzielnie. Otwartą pozostaje kwestia uznania budynków posadowionych na gruncie

² Zob. np. postanowienie SN z dnia 11 grudnia 2020 r., V CSK 29/19, LEX nr 312022

objętym użytkowaniem wieczystym jako odrębnych nieruchomości. Sąd Najwyższy wskazuje w swoim orzecznictwie, że budynek może być uznawany za odrębną nieruchomość, jeżeli został wzniesiony na gruncie objętym użytkowaniem wieczystym³. Wobec powyższego, transakcja obejmująca sprzedaż prawa użytkowania wieczystego, wraz ze związanym z tym prawem własności odrębnych nieruchomości w postaci budynków, będzie wyczerpywała swym zakresem dyspozycję art. 2 ust. 1 pkt 14 lit. a Ustawy, a w konsekwencji radca prawny świadczący pomoc prawną dotyczącą tej transakcji będzie miał status instytucji obowiązanej.

Obrót przedsiębiorstwem lub jego zorganizowaną częścią powinien być każdorazowo oceniany przez radcę prawnego w oparciu o czynniki określone w art. 55¹ k.c. Przedsiębiorstwo stanowi samodzielne dobro mogące być przedmiotem obrotu cywilnoprawnego. Definicji przedsiębiorstwa nie spełnia jedynie istnienie zbioru składników materialnych i niematerialnych, ale także zorganizowanie tych składników w celu wykonywania działalności gospodarczej. Dopiero, gdy ów zbiór współistnieje obok czynników organizacyjnego oraz funkcjonalnego, można mówić o przedsiębiorstwie w myśl ww. przepisu. Równolegle Ustawie podlega obrót zorganizowaną częścią przedsiębiorstwa, chociaż ani Ustawa, ani Kodeks cywilny nie zawierają definicji zorganizowanej części przedsiębiorstwa. W orzecznictwie i doktrynie jest podnoszone, że w skład zorganizowanej części przedsiębiorstwa nie muszą wchodzić wszystkie elementy określone w art. 55¹ k.c. Wystarczy, że wyodrębniona część zbioru środków materialnych i niematerialnych jest na tyle

zorganizowana oraz kompletna, że może funkcjonować jako samodzielne przedsiębiorstwo, prowadzące określony rodzaj działalności gospodarczej⁴. Radca prawny dokonujący ustalenia, że świadczona przez niego pomoc prawna jest związana z transakcją obejmującą zbycie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części w oparciu o kryteria kodeksowe, ma status instytucji obowiązanej i powinien dopełnić obowiązków określonych w Ustawie.

Zarządzanie środkami pieniężnymi, instrumentami finansowymi lub innymi aktywami klienta

Żadne z określeń wskazanych w Ustawie w art. 2 ust. 1 pkt 14 lit. b nie zawiera odrębnej definicji legalnej na potrzeby stosowania Ustawy. Z tego względu należy rozstrzygnąć zakres czynności radców prawnych będących podstawą uznania radcy prawnego za instytucję obowiązaną.

Pojęcie środków pieniężnych zostało zdefiniowane w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości określonych Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. przyjmujących określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady, a załącznik nr 1 do Ustawy o rachunkowości zawiera wykaz elementów składających się na rachunkowe pojęcie środków pieniężnych. Zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, środki pieniężne składają się z gotówki w kasie oraz depozytów płatnych na żądanie. Natomiast załącznik nr 1 do Ustawy o rachunkowości wskazuje, że

³ Por. wyrok z dnia 18 stycznia 2018 r., V CSK 242/17, LEX nr 2558241

⁴ Por. wyrok NSA z dnia 27 marca 2013 r., II FSK 1896/11, LEX nr 1334065

na środki pieniężne składają się środki pieniężne w kasie i na rachunkach. Wobec powyższego należy przyjąć, że za środki pieniężne klienta przyjmuje się gotówkę dostępną klientowi, a także wszelkie depozyty płatne na żądanie w dowolnym momencie, w tym zgromadzone na rachunkach bankowych niezależnie od ich charakteru (ROR, rachunki powiernicze, rachunki lokat terminowych).

Instrumenty finansowe zostały zdefiniowane w art. 2 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi i są to m.in. papiery wartościowe, opcje, kontrakty terminowe, swapy, umowy forward na stopę procentową (z uwzględnieniem instrumentu bazowego), kontrakty na różnicę, uprawnienia do emisji, czy instrumenty pochodne dotyczące przenoszenia ryzyka kredytowego.

Zgodnie z definicją słownika wyrazów obcych, aktywa są to kontrolowane przez dany podmiot lub jednostkę gospodarczą zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, uzyskane w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Aktywa finansowe są to aktywa obejmujące aktywa pieniężne (aktywa w formie krajowych środków płatniczych, waluty obce, dewizy), kontraktowe prawa do otrzymania aktywów pieniężnych, prawo do wymiany instrumentów finansowych na korzystnych warunkach, czy też instrumenty kapitałowe wyemitowane przez inne jednostki⁵. Dodatkowo za aktywa finansowe uznaje się nabyte akcje, obligacje, udziały w innych jednostkach, bony skarbowe, kontrakty terminowe, prawa poboru, warranty, czy pożyczki udzielone innym podmiotom.

⁵ *Sprawozdanie finansowe według polskich i międzynarodowych standardów rachunkowości*, red. G.K. Świdarska, W. Więcław, Warszawa 2012.

Poprzez zarządzanie, idąc za definicją encyklopedyczną PWN, należy rozumieć zbiór działań zmierzających do osiągnięcia określonego celu związanego z interesem (potrzebą) danego przedmiotu zarządzania, realizowanych w następującej sekwencji: planowanie (wybór celów i sposobów ich osiągnięcia oraz precyzowanie stosownych zadań i terminów ich wykonania); organizowanie (przydzielanie i zapewnianie zasobów, niezbędnych do realizacji zaplanowanych działań, w sposób gwarantujący skuteczność i sprawność zarządzania); przewodzenie (kierowanie, motywowanie do współpracy w trakcie realizacji zadań); kontrolowanie (stała obserwacja postępów i podejmowanie korygujących decyzji).

Wobec powyższego, radca prawny będzie uznawany za instytucję obowiązana, jeżeli w ramach świadczonych usług pomocy prawnej wspiera zarządzanie tymi środkami. Może to polegać w szczególności na pomocy w planowaniu zagospodarowania majątku klienta, przedstawieniu ram prawnych podejmowanych działań oraz ich ewentualnych konsekwencji, nadzór nad zarządzaniem majątkiem klienta z punktu widzenia zgodności z prawem, czy też zastępowaniu klienta w czynnościach zarządu środkami pieniężnymi na podstawie udzielonego upoważnienia.

Zawieranie umowy o prowadzenie rachunku bankowego, rachunku papierów wartościowych lub wykonywanie czynności związanych z prowadzeniem tych rachunków

Rodzaje rachunków bankowych, prowadzonych przez bank, i zostały określone w art. 49 Ustawy Prawo bankowe, zaś rachunek papierów wartościowych został

zdefiniowany w art. 4 Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Należy zwrócić uwagę, że katalog rachunków bankowych określony w art. 49 Ustawy Prawo bankowe ma charakter otwarty, więc mogą istnieć również inne rodzaje rachunków, niż te objęte treścią tego artykułu. Doradztwo związane z zawieraniem umów o prowadzenie rachunku bankowego czy rachunku papierów wartościowych będzie obejmowało w zasadzie wszystkie czynności radcy prawnego towarzyszące woli klienta do zawarcia takiej umowy. Przede wszystkim mogą one dotyczyć udzielenia opinii co do prawnych ram i podstaw zawierania umów oraz ich elementów wymaganych odrębnymi przepisami, opiniowania umów, negocjowania umów, czy przedstawieniu praw oraz obowiązków stron wynikających z zawieranych umów. Wziąwszy pod uwagę brzmienie tego przepisu należy uznać, że dopóki zakres pomocy prawnej pozostaje w przedmiotowym związku z umową rachunku bankowego lub rachunku papierów wartościowych, dopóty taka pomoc prawna będzie powodowała konieczność realizacji przez radcę prawnego obowiązków wynikających z Ustawy. Katalog pomocy prawnej związanej z prowadzeniem rachunków bankowych czy też rachunków papierów wartościowych może być bardzo szeroki i obejmować swoim zakresem doradztwo w zakresie modyfikacji umów, ich rozwiązywania, egzekucji obowiązków umownych, czy też zastępstwo w ewentualnych sporach z bankami lub domami maklerskimi. Ze względu na ów bardzo szeroki katalog, co do zasady wszelkie doradztwo na rzecz klienta jakkolwiek związane z prowadzeniem rachunków bankowych lub papierów wartościowych klienta będzie skutkowało uznaniem radcy prawnego za instytucję obowiązaną. Chociaż banki są również instytucjami obowiązanymi w myśl Ustawy, w pełnym zakresie

swojej działalności, to nie zwalnia to radców prawnych z konieczności realizowania obowiązków ustawowych nałożonych na instytucje obowiążane.

Wnoszenie wkładu do spółki kapitałowej lub podwyższenie kapitału zakładowego spółki kapitałowej

Przesłanki oraz wymogi wnoszenia wkładów do spółek kapitałowych, w tym wkładów niepieniężnych, zostały określone w Kodeksie spółek handlowych. Również regulacje dotyczące podwyższania kapitału zakładowego spółek kapitałowych są uwzględnione w Kodeksie. Należy zwrócić uwagę, że doradztwo prawne w zakresie tych czynności nie ogranicza się wyłącznie do przygotowania lub przeprowadzenia samego podwyższenia kapitału lub jego wniesienia do spółki. Wniesienie wkładu, zwłaszcza niepieniężnego, czy podwyższenie kapitału zakładowego jest związane z określonymi działaniami, które zarząd spółki lub jej wspólnicy muszą przedsięwziąć, aby te czynności były skuteczne oraz wiążące. Świadczenie pomocy prawnej w zakresie wkładów do spółek kapitałowych lub podwyższenia ich kapitałów zakładowych może się bowiem rozpocząć od udzielenia klientowi opinii w zakresie możliwych rozwiązań w zakresie wniesienia wkładu lub metod podwyższenia kapitału. Następnie doradztwo może obejmować przygotowanie odpowiednich dokumentów do skutecznego przeprowadzenia czynności, towarzyszenie klientowi w trakcie czynności bądź zastępstwo klienta w ramach dokonywania tych czynności, na zgłoszeniu nowego podmiotu lub na zmianie danych podmiotu w odpowiednim rejestrze słończywszy. Krajowa Ocena Ryzyka, sporządzona na podstawie przepisów Ustawy przez Generalnego Inspektora

Fot. Steve Buissinne, Pixabay.com

Danych Finansowych (GIIF) wskazuje, że tworzenie podmiotów gospodarczych i ich obsługa powoduje ryzyko zaistnienia szerokiego spektrum potencjalnych scenariuszy wystąpienia zjawiska prania pieniędzy⁶. Z tego względu jakiegokolwiek doradztwo prawne świadczone przez radców prawnych związane z wnoszeniem wkładu do spółki lub podwyższaniem kapitału zakładowego będzie stanowiło podstawę podjęcia przez radców prawnych działań określonych w Ustawie.

Osobną kwestią do rozważenia pozostaje realizacja obowiązków ustawowych przez radcę prawnego w sytuacji, gdy świadczona pomoc prawna dotyczy obniżenia kapitału zakładowego spółki. Ustawodawca wyraźnie wskazuje, że doradztwo powinno dotyczyć wyłącznie podwyższenia kapitału zakładowego. Wytoczne FATF oraz Dyrektywa nieco rozszerzają ten zakres, gdyż doradztwo prawne powinno obejmować organizację środków lub wkładu niezbędnych do tworzenia spółek, prowadzenia przez nie działalności lub

zarządzania nimi. Niemniej, przepisy Kodeksu spółek handlowych wyraźnie różnią instytucję podwyższenia kapitału zakładowego od zmniejszenia kapitału zakładowego, zatem przyjęć należy, że intencją ustawodawcy było ograniczenie obowiązków informacyjnych oraz analitycznych radców prawnych do doradztwa związanego z wnoszeniem wkładów lub podwyższeniem kapitału zakładowego.

Tworzenie, prowadzenie działalności lub zarządzanie spółkami kapitałowymi lub trustami

W nawiązaniu do rozważań dotyczących zarządzania oraz bardzo szerokiego katalogu czynności, które mogą składać się na tworzenie, prowadzenie działalności lub zarządzanie spółkami kapitałowymi lub trustami należy przyjąć, że niemal wszelkie doradztwo prawne realizowane na rzecz spółki może zostać zakwalifikowane jako podstawa do realizacji obowiązków ustawowych przez radców prawnych. Podawanie przykładowego doradztwa w tym zakresie mogłoby doprowadzić do nadmiernie rozbudowanej kazuistyki. Radca prawny musi każdorazowo ocenić, czy pomoc prawna dla danego podmiotu jest związana z prowadzeniem przez niego działalności, zarządzaniem nią albo powstaniem nowej spółki kapitałowej lub trustu. Zwracam uwagę, że katalog wprowadzony przez ustawodawcę jest na tyle szeroki, że każde doradztwo prawne na rzecz podmiotów wskazanych w przepisie niesie ze sobą potencjalną podstawę do konieczności wypełnienia obowiązków ustawowych. Ocena będzie w każdym wypadku zależać od okoliczności. Nie jest bowiem wykluczone, że porada z zakresu prawa pracy będzie stanowiła podstawę dla obowiązków ustawowych, gdy

⁶ Krajowa Ocena Ryzyka Prania Pieniądzy oraz Finansowania Terroryzmu, Warszawa 2019, <https://www.gov.pl/web/finanse/krajowa-ocena-ryzyka-prania-pieniadzy-oraz-finansowania-terroryzmu> (dostęp 29 czerwca 2021).

będzie ona dotyczyła przykładowo osób wchodzących w skład organu reprezentacji spółki. Pomoc prawna w zakresie prawa budowlanego, ochrony środowiska, bezpieczeństwa wyrobów elektrycznych, a także wszelkich innych ustaw szczególnych może przesądzać o konieczności realizowania przez radcę prawnego obowiązków ustawowych, jeżeli pozostaje ona w związku z przesłankami określonymi w przepisie. Działalność gospodarcza prowadzona przez spółki kapitałowe lub trusty, w tym tworzenie skomplikowanych łańcuchów korporacyjnych lub tworzenie podmiotów w jurysdykcjach offshore, uzasadnia tak szeroki katalog czynności podlegających analizie przez radców prawnych. Jak wskazuje GILF w Krajowej Ocenie Ryzyka:

Relatywnie większe koszty lub wyższy poziom wiedzy i planowania mogą być wymagane, jeśli organizacje przestępcze korzystają z pośredników do tworzenia bardziej złożonych/skomplikowanych struktur organizacyjnych. Znajomość krajowych i międzynarodowych przepisów regulacyjnych i podatkowych jest również przydatna w takich sytuacjach i często może być dostarczona wyłącznie przez profesjonalnych pośredników.

Z powyższego względu, radcowie prawni muszą analizować niemal każdy aspekt działalności spółek kapitałowych, aby być w stanie prawidłowo oszacować ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

W stosunku do radców prawnych oraz prawników zagranicznych został przewidziany

wyjątek od uznawania ich za instytucje obowiązane i jest on związany z wykonywaniem zawodu w ramach stosunku pracy lub służby w urzędach obsługujących organy administracji publicznej, czy innych państwowych lub samorządowych jednostkach organizacyjnych, a także w podmiotach innych niż spółki, w ramach których radca prawny może wykonywać swój zawód. Taki radca prawny nie będzie uważany za instytucję obowiązaną niezależnie od zakresu pomocy prawnej świadczonej przez tego radcę.

Zakres pomocy prawnej świadczonej przez radców prawnych, który implikuje podjęcie przez radców prawnych analizy oraz oceny ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, obejmuje najbardziej wrażliwe sektory gospodarki lub formy obrotu narażone na działalność przestępczą. Dodawszy do tego specjalistyczną wiedzę dotyczącą uwarunkowań prawnych funkcjonowania w obrocie gospodarczym, radcowie prawni są zobowiązani do analizowania szerokiego spektrum działalności wykonywanej przez swoich klientów, zwłaszcza spółek kapitałowych.

Radca prawny świadczący pomoc prawną dla klienta powinien każdorazowo upewnić się, że świadczona pomoc prawna nie obejmuje swoim zakresem konieczności podjęcia dodatkowych działań uregulowanych Ustawą albo zrealizować obowiązki ustawowe, jeżeli pomoc prawna spełnia te kryteria. W innym wypadku radca prawny naraża się na odpowiedzialność administracyjną lub karną przewidzianą w Ustawie. ●

O AUTORZE

Hubert Sarzyński – pracuje w kancelarii AML Officer BSO Prawo & Podatki Bra-morski Szermach i Partnerzy Radcowie Prawni i Adwokaci.

Komunikat w sprawie ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw

r. pr. **Tomasz Scheffler**

r. pr. **Michał Pyrz**

Fot. Michaela, Unsplash.com

Przekrojowy tekst ma jedynie na celu przybliżenie skoncentrowanej informacji dotyczącej nowych obowiązków profesjonalnych pełnomocników w postępowaniu cywilnym. Z uwagi na tryb oraz tempo procedowania i wejścia w życie powyższego aktu prawnego, autorzy powstrzymują

się od próby oceny czy też krytycznych uwag w zakresie rzeczowej nowelizacji, a przedstawiają jedynie, aktualny stan normatywny. Więcej informacji dotyczących omawianej ustawy pojawi się wkrótce na stronie internetowej OIRP Wrocław oraz w mediach społecznościowych.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że wskazana w tytule ustawa wprowadza zmiany w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej jako: ustawa covidowa), wprowadzając nowe przepisy w zakresie doręczeń dokonywanych przez sąd profesjonalnym pełnomocnikom. W myśl art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 28 maja 2021 roku o zmianie ustawy kodeks postępowania cywilnego (dalej jako: ustawa) dodany został art. 15 zsz⁹ zgodnie, z którym w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach prowadzonych w sposób określony w art. 15zsz¹, w pierwszym piśmie procesowym wnoszonym przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej podaje się adres

poczty elektronicznej i numer telefonu przeznaczone do kontaktu z sądem.

Niewykonanie tego obowiązku stanowi brak formalny pisma. W przypadku braku możliwości wykorzystania systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe, sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej pisma sądowe poprzez umieszczenie ich treści w systemie teleinformatycznym służącym udostępnianiu tych pism (portal informacyjny). Nie dotyczy to pism, które podlegają doręczeniu wraz z odpisami pism procesowych stron lub innymi dokumentami nie pochodzącymi od sądu – np. opinii biegłego, która wpłynie do sądu na papierze.

Za szczególnie istotny z punktu widzenia działań profesjonalnych pełnomocników należy uznać pkt 3 zgodnie z którym datą doręczenia jest data zapoznania się przez odbiorcę z pismem umieszczonym

Fot. Freepik.com

w portalu informacyjnym (!!!). Ponadto, w sytuacji braku zapoznania się, pismo uznaje się za doręczone po upływie 14 dni od dnia umieszczenia pisma w portalu informacyjnym, a samo doręczenie pisma za pośrednictwem portalu informacyjnego wywołuje skutki procesowe określone w Kodeksie postępowania cywilnego właściwe dla doręczenia pisma sądowego.

Przedstawione powyżej rozwiązania legislacyjne nastroczają wiele problemów natury interpretacyjnej takich jak np. brak definicji legalnej „pisma sądowego”. Biorąc pod uwagę ogół okoliczności w jakich znaleźliśmy się jako profesjonalni pełnomocnicy, poniżej przedstawimy opis niezbędnych w naszej ocenie czynności, których powinien w najbliższym czasie dokonać profesjonalny pełnomocnik, celem uniknięcia konsekwencji natury procesowej.

Raz jeszcze pragniemy podkreślić, że brak rejestracji na portalu informacyjnym sądów w praktyce uniemożliwi prawidłowe prowadzenie sprawy. Dlatego już w pierwszym piśmie procesowym skierowanym do sądu powinniśmy jako warunek konieczny prawidłowego prowadzenia sprawy uznać podanie adresu poczty elektronicznej oraz numeru telefonu do kontaktu z sądem. W przypadku zaniechania tego obowiązku nasze działania zostaną potraktowane jako brak formalny pisma.

Wzmóżonej uwagi wymaga również okoliczność, że wszelkie dotychczasowe konta na portalu informacyjnym Sądów Powiatowych zachowują swą ważność i nie trzeba ich zakładać od nowa. Fakt posiadania konta w jednej z jedenastu apelacji powoduje, że możemy dowolnie przenieść swoje konta do pozostałych apelacji. Z daleko posuniętej ostrożności rekomendujemy przeniesienie swojego konta do wszystkich

apelacji. W siedzibie naszej izbie wszyscy zainteresowani dokonaniem tej zmiany jak również założeniem samego konta na portalu informacyjnym otrzymają niezbędną pomoc w przypadku, gdy napotkali by na trudności natury informatycznej.

Należy pamiętać, że w dalszym ciągu w mocy pozostaje przepis art. 149¹ k.p.c., który przewiduje, że sąd może wezwać strony, świadków, biegłego lub inne osoby w sposób, który uzna za najbardziej celowy, z pominięciem sposobów doręczeń przewidzianych w rozdziale 2 dział I tytułu VI Księga pierwsza k.p.c., jeżeli uzna to za niezbędne dla przyspieszenia rozpoznania sprawy. Wezwanie dokonane w ten sposób wywołuje skutki, jeżeli jest niewątpliwe, że doszło ono do wiadomości adresata w terminach określonych w art. 149 § 2 k.p.c. Ten przepis daje także możliwość dokonania wezwania pocztą elektroniczną, telefonicznie, przez komunikator internetowy itd.

Reasumując powyższe informacje, najbliższe tygodnie nie będą dla naszego środowiska łatwe. Jak w większości tego rodzaju zmian, czas i praktyka wytworzona przez sędziów i profesjonalnych pełnomocników pokaże w jakim kierunku zmierzają rozwiązania przyjęte ustawą z dnia 28 maja 2021 roku. Nie wykluczone, że z perspektywy czasu będzie ona oceniona pozytywnie i jawnie przyczyni się do ułatwienia naszej pracy w zakresie postępowania cywilnego. Raz jeszcze zachęcamy wszystkie Koleżanki i Kolegów do śledzenia naszej strony internetowej oraz mediów społecznościowych – więcej informacji już wkrótce.

Wreszcie na koniec: Szanowne Koleżanki i Szanowni Koledzy, nowe przepisy obowiązują nas od dnia 3 lipca 2021 roku!!! Nie pozwólm się zaskoczyć! ●

Jak nie wpaść w Kanał (Sportowy), czyli o odpowiedzialności za bezpodstawne zgłoszenie internetowego naruszenia praw autorskich do dostawcy usług pośredniczących na tle sprawy Kanał Sportowy vis Polsat¹

Martyna Mielniczuk-Skibicka
Rafał Skibicki

Wprowadzenie, czyli krótka historia jednego zgłoszenia

Krótko przed świętami Bożego Narodzenia ubiegłego roku polskich użytkowników Internetu, zwłaszcza tych interesujących się sportem, rozgrzał spór pomiędzy wielkim graczem na rynku medialnym w Polsce, Telewizją Polsat, a prężnie rozwijającym się medium działającym w serwisie YouTube, Kanałem Sportowym, założonym przez najpopularniejszych dziennikarzy sportowych w kraju (a z pewnością tych, którzy najlepiej radzą sobie z działalnością

w Internecie) – Krzysztofa Stanowskiego, Michała Pola, Mateusza Borka i Tomasza Smokowskiego.

Pomijając otoczkę tego sporu, związaną poniekąd z odejściem Mateusza Borka właśnie z Polsatu i wzajemnymi oskarżeniami stron na tym tle, konflikt ten związany jest wprost z prawem autorskim. Co więcej, pozostaje on niezwykle aktualny, zwłaszcza w obliczu coraz ostrzejszej walki z treściami naruszającymi prawa własności intelektualnej w serwisach pośredniczących, której emanacją jest choćby dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektywy 96/9/WE i 2001/29/WE², z osławionym

¹ Niniejszy artykuł stanowi skróconą wersję dwóch artykułów naukowych opublikowanych w Prawie Mediów Elektronicznych. Pierwsza z nich, poświęcona rozważaniom na tle prawa polskiego, znajduje się w PME nr 1/2021. Druga z nich, zawierająca rozważania komparatystyczne oraz podsumowanie, ukaże się w następnym numerze.

² Dz. Urz. UE L 130, s. 92, dalej jako: DSM.

art. 17 na czele, której termin implementacji zbliża się nieuchronnie.

Wszystko zaczęło się podczas nadawanego 19 grudnia 2020 r., na żywo, przez Kanał Sportowy programu charytatywnego (tzw. live charytatywny) „Zebranie Zarządu”, podczas którego czterech wspomnianych już powyżej dziennikarzy miało rozmawiać ze swoimi gośćmi oraz prowadzić licytację charytatywną na rzecz osób chorych, jednocześnie promując swoich partnerów. W tym samym czasie Telewizja Polsat w systemie *pay-per-view* transmitowała galę KSW. W pewnym momencie live charytatywny Kanału Sportowego na YouTube został nagle przerwany. Po chwili okazało się, że nastąpiło to wskutek zgłoszenia naruszenia praw autorskich, jakie wpłynęło do YouTube od jednej ze spółek należących do Grupy Polsat. Naruszenie to miało dotyczyć rzeczonej gali KSW, transmitowanej w systemie *pay-per-view* Polsatu, choć w czasie *live'u* charytatywnego nie był nawet poruszany temat gali KSW, nie mówiąc nawet o jakimkolwiek udostępnianiu transmisji tego wydarzenia.

Program Kanału Sportowego został po chwili wznowiony na kanale YouTube Kanał Sportowy Extra oraz zakończył się zebraniem na cele charytatywne ponad dwustu tysięcy złotych. Twórcy Kanału Sportowego, niezwłocznie po tym wydarzeniu, zażądali przeprosin od Polsatu. Polsat, za pośrednictwem Twittera Cyfrowego Polsatu przyznał, że podczas transmisji wydarzeń takich jak gala KSW pojawia się w Internecie wiele przypadków kradzieży sygnału i że transmisja Kanału Sportowego została zgłoszona przez przypadek, wskutek niezamierzonego błędu ludzkiego. Zgłoszenie to zostało wycofane po zorientowaniu się przez Polsat o tej pomyłce. Polsat także przeprosił, jednakże nie sam Kanał Sportowy, a jego widzów,

co nie umknęło poszkodowanym dziennikarzom, którzy zapowiedzieli wytoczenie powództwa przeciwko Polsatowi³, póki co wzywając tę stację z tytułu naruszenia dóbr osobistych spółki Kanał Sportowy Sp. z o.o. do zapłaty siedemdziesięciu tysięcy złotych na cele charytatywne (na rzecz beneficjentów licytacji prowadzonych w czasie programu na żywo) oraz przeprosin⁴.

Niewątpliwie jest, że twórcy internetowi, działający głównie w mediach społecznościowych takich jak YouTube czy Instagram coraz bardziej rosną w siłę, nierzadko kosztem przedstawicieli tradycyjnych mediów, w tym telewizji. Nie da się także ukryć, że często wielcy gracze medialni mogą wręcz celowo dążyć to zadania ciosu swoim internetowym konkurentom, właśnie za pomocą zgłaszania naruszeń ich praw własności intelektualnej. Może to łatwo prowadzić do zablokowania bądź poszczególnych treści wrzucanych przez te podmioty do sieci, bądź też całych kont tychże twórców w serwisach pośredniczących. Zgłoszenie dokonane przez Polsat, które spowodowało blokadę relacji live prowadzonej na YouTube przez Kanał Sportowy, można uznać za niefortunną pomyłkę. Ale już choćby zgłoszenia, które TVN złożył z tytułu naruszeń praw autorskich dokonanych przez twórców działających pod nazwą Vogule Poland w serwisie Instagram (abstrahując od ich zasadności)⁵, już przypadkowe nie były.

³ *Absurdalna sytuacja na Kanale Sportowym. Stacja telewizyjna przerwała charytatywną transmisję*, <https://sport.onet.pl/ofsajd/polsat-przerwal-transmisje-na-kanale-sportowym/wm3yvbv> (dostęp: 13 stycznia 2021).

⁴ *Dziennikarskie zero #6 – kroki prawne przeciwko Polsatowi*, <https://www.youtube.com/watch?v=elGsaljDRD8> (dostęp: 13 stycznia 2021).

⁵ Por. M. Mielniczuk, *Instagram, Instastories, Vogule Poland i TVN, czyli rzecz o audycjach TV wykorzystywanych w ramach twórczości w mediach*

Dziennikarze związani z Kanałem Sportowym to osoby posiadające odpowiednie środki do walki z niesłusznymi zgłoszeniami odnoszącymi się do publikowanych przez nich treści, także na drodze prawnej. Jednakże wielu innych twórców, którzy mogą paść ofiarami takich działań, nie jest w tak szczęśliwej sytuacji.

Empiryczna analiza usuwania treści

Niewątpliwie treści naruszające lub rzekomo naruszające prawa autorskie to najczęściej usuwane z Internetu treści⁶. Co więcej, zawiadomienia dotyczące naruszenia tych praw nie są najczęściej składane przez same podmioty uprawnione, ale przez profesjonalne zewnętrzne organizacje, wyspecjalizowane w zakresie egzekwowania praw autorskich⁷. Powyższy wniosek potwierdza również „Transparency Report” Google⁸. Przykładowo, w chwili sporządzania niniejszego artykułu za największą liczbę zawiadomień odpowiadała spółka Rivendell, która złożyła

łącznie 582.231.972 ze wszystkich blisko 5 miliardów zawiadomień⁹.

W świetle wspomnianych liczb raczej nie powinno budzić zaskoczenia, że większość z nich pochodzi z zautomatyzowanych systemów, tzw. *robo-takedowns*¹⁰ (robo-zawiadomień). Dlatego też badania przeprowadzone w latach 2016–2017 przez Jennifer M. Urban, Joe Karaganiśa oraz Briannę Schofield¹¹ mogą budzić pewne zaskoczenie, by nie rzec, przerażenie. Spośród przebadanych przypadków usunięcia treści wskutek złożonych zawiadomień prawie 30% uznano za wątpliwe. W 1 na 25 przypadków (4,2%) zgłoszono naruszenia praw autorskich co do utworów w ogóle nie występujących w treści objętej zawiadomieniem¹², w 6,6% przypadków zgłaszający zignorowali poważne przesłanki świadczące o wykorzystaniu danego materiału zgodnie z doktryną *fair use* (tj. dozwolonego użytku)¹³, a 28,4% zawiadomień były wadliwe jakościowo, przykładowo niektóre z nich nie zawierały wymaganych przepisami prawa elementów zawiadomienia lub były wykonane niechlujnie¹⁴. Obraz, jaki rysuje się z powyższych badań, pokazuje, że wadliwość zawiadomień jest poważnym problemem o randze uniwersalnej.

społecznościowych w kontekście naruszenia prawa autorskiego, [w:] *Własność Intelektualna a Dziedzictwo Kulturowe. Seria Prawa Designu, Mody i Reklamy*, red. M. Jankowska, P. Gwoździe-wicz-Matan, P. Stec, Warszawa 2020, s. 897–908.

⁶ D. Ibosiola, I. Castro, G. Stringhini, S. Uhlig, G. Tyson, *A Large-Scale Empirical Analysis of DMCA Notices and Online Complaints*, s. 3, <http://www.eecs.qmul.ac.uk/~tysong/files/Lumen-DMCA.pdf> (dostęp: 5 lutego 2021).

⁷ Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi w 2013 r. przez Sharon Bar-Ziv oraz Nive Elkin-Koren odpowiadają oni aż za 82% zawiadomień. Zob. S. Bar-Ziv, N. Elkin-Koren, *Behind the Scenes of Online Copyright Enforcement: Empirical Evidence on Notice & Takedown*, „Connecticut Law Review”, Vol. 50(2), s. 28–29, <https://ssrn.com/abstract=3214214> (dostęp: 5 lutego 2021).

⁸ *Content delistings due to copyright*, <https://transparencyreport.google.com/copyright/overview?hl=en> (dostęp: 5 lutego 2021).

⁹ Tamże.

¹⁰ D. Seng, *‘Who Watches the Watchmen’: An Empirical Analysis of the Reasons for Rejecting Copyright Take-down Notices*, s. 2, <https://ssrn.com/abstract=3687861> (dostęp: 5 lutego 2021). Wspomniany autor zwraca także uwagę na dwie tendencje: znacznego i regularnego wzrostu wysyłanych zawiadomień oraz malejącej liczby odrzuconych zawiadomień przez pośredników (s. 12–16).

¹¹ J.M. Urban, J. Karaganiś, B. Schofield, *Notice and Takedown in Everyday Practice*, UC Berkeley Public Law Research Paper No. 2755628, <https://ssrn.com/abstract=2755628> (dostęp: 5 lutego 2021).

¹² Tamże, s. 90.

¹³ Tamże, s. 95–96.

¹⁴ Tamże, s. 88.

Nie może być też zaskoczeniem fakt, że zawiadomienia składane z tytułu naruszenia praw własności intelektualnej często służą jedynie jako przykrywka dla realizacji celów wątpliwych z punktu widzenia zgodności z prawem. Swego czasu słynna była sytuacja, kiedy Międzynarodowy Komitet Olimpijski zażądał usunięcia nagrania ze studenckiego protestu w obronie wolnego Tybetu w czasie Igrzysk Olimpijskich w Chinach w 2008 r. powołując się na naruszenie praw autorskich¹⁵. Inną przyczyną może być wola uciszenia krytyki, czego ostatnio przykład dał Ernest Cline, autor udanej książki „Ready Player One” i jej mniej udanej, a przez to krytykowanej, kontynuacji „Ready Player Two”, który na podstawie zgłoszeń naruszenia praw autorskich doprowadzał do usunięcia krytycznych recenzji swojej powieści z mediów społecznościowych¹⁶. Nie da się zatem ukryć, że wobec występującej tendencji do natychmiastowego uwzględniania zawiadomień przez portale pośredniczące, bez jakiegokolwiek krytycznej refleksji¹⁷, możliwe pole do nadużyć jest duże.

W dalszej konieczności rozważania prawnoporównawcze przeniesiemy za ocean, by skupić się na prawie USA, stanowiącym pierwowzór dla unijnych przepisów regulujących odpowiedzialność za naruszenie praw autorskich w Internecie i które także uregulowało bezpośrednio odpowiedzialność bezpodstawnie zgłaszającego.

¹⁵ C. McSherry, *Olympic Committee Takedown Shows Risks of Ill-Timed Take-Downs*, <https://www.eff.org/pl/deepinks/2008/08/olympic-committee-takedown-shows-risks-ill-timed-t> (dostęp: 5 lutego 2021).

¹⁶ *Fair Use for Me but Not for Thee: Author Dependent on Fair Use Abuses Copyright Law to Silence Critics*, <https://www.eff.org/takedowns/fair-use-me-not-thee-author-dependent-fair-use-abuses-copyright-law-silence-critics> (dostęp: 5 lutego 2021)

¹⁷ D. Seng, *'Who Watches the Watchmen'...*, s. 61.

Ponadto omówimy implikację dla omawianego zagadnienia wynikające z nowych projektów prawodawczych – projektu ustawy o ochronie wolności słowa w internetowych serwisach społecznościowych¹⁸ oraz unijnego rozporządzenia o usługach cyfrowych¹⁹. Na koniec podsumujemy nasze wnioski, zarówno *de lege lata*, jak i *de lege ferenda*.

Jak wyważyć prawa w Internecie, by zachować doskonały balans?

Uzyskanie równowagi pomiędzy prawami i interesami użytkowników Internetu, podmiotów uprawnionych oraz serwisami pośredniczącymi w zasadzie od zawsze było jednym z podstawowych celów reformowania prawa autorskiego²⁰. Istotnym elementem wspomnianej równowagi jest także prawidłowe uregulowanie zasad odpowiedzialności za wadliwe lub fałszywe zawiadomienie o naruszeniu praw autorskich. Patrząc przez pryzmat polskiego prawa regulującego odpowiedzialność

¹⁸ Analiza została dokonana na podstawie projektu z dnia 15 stycznia 2021 r. ustawy o ochronie wolności słowa w internetowych serwisach społecznościowych opublikowany 1 lutego 2021 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/zachecamy-dozapoznania-sie-z-projektem-ustawy-o-ochronie-wolnosc-i-uzytownikow-serwisow-spoleszczywosciowych> (dostęp: 5 lutego 2021).

¹⁹ Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady o Jednolitym Ryнку dla Usług Cyfrowych (Akt o usługach cyfrowych) oraz uchylające Dyrektywę 2000/31/EC, Bruksela 15 grudnia 2020 r., COM (2020) 825 final 2020/0361 (COD), <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposal-regulation-european-parliament-and-council-single-market-digital-services-digital> (dostęp: 5 lutego 2021).

²⁰ Por. motyw 31 Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym Dz.U. L 167 z 22.6.2001, s. 10–19, motyw 41 ECD oraz motyw 6 DSM.

w Internecie, włączając w to także odpowiedzialność za naruszenie praw autorskich, znajdujemy się w najlepszym możliwym momencie legislacyjnym przynajmniej od 20 lat, kiedy uchwalono uśude²¹. Równocześnie bowiem, zarówno na szczeblu krajowym jak i unijnym, toczą się prace nad regulacjami od siebie odmiennymi, acz mającymi w gruncie rzeczy wspólny cel – przywrócenia równowagi prawa autorskiego pomiędzy użytkownikami, serwisami pośredniczącymi a podmiotami uprawnionymi z tytułu praw autorskich.

Wpierw należałoby zweryfikować, czy prawo polskie reguluje wspomnianą relację w sposób odpowiedni. Pomimo tego, że nie wyraża się bezpośrednio, nie pozostawia poszkodowanego przez takie bezpodstawne zgłoszenie bez jakiegokolwiek możliwości dochodzenia odszkodowania. Co więcej, przewiduje aż trzy odmienne regulacje, na które taki poszkodowany może się powołać. Każda z nich posiada jednak swoje wady, co więcej żadna z nich nie jest oczywista. Pierwsze z nich, czyli odpowiedzialność deliktowa na podstawie art. 415 k.c.²² może powodować trudności w zakresie udowodnienia winy podmiotu zgłaszającego. Rozwiązania wprowadzone w u.z.n.k.²³ dotyczą natomiast tylko stosunków obustronnie profesjonalnych. Jednakże, w wypadku ochrony dóbr osobistych, nie zawsze w wyniku takiego fałszywego zgłoszenia dojdzie do wskazania konkretnie naruszonego dobra osobistego. Pomimo tego, że ostatnia ze wspomnianych podstaw wydaje się *de lege lata* podstawą najbardziej sprzyjającą dochodzeniu odpowiedzialności od

sprawcy przez użytkownika, zwłaszcza pod kątem ciężaru dowodu²⁴, naszym zdaniem może być ona w pewien sposób podstawą powoływana na wyrost. Ma ona bowiem do spełnienia inne cele prawne niż ograniczenia składania fałszywych czy wadliwych zawiadomień z tytułu naruszenia praw autorskich. Wydaje się zatem, że wprowadzenie do polskiego porządku prawnego bezpośredniej regulacji odpowiedzialności fałszywie zgłaszającego naruszenie byłoby uzasadnione.

Prawo amerykańskie jako pierwowzór, ale nie wzór regulacji

Niewątpliwie najlepiej zbadanym na świecie przepisem regulującym odpowiedzialność za składanie fałszywych zawiadomień jest 17 tytuł § 512(f) Kodeksu Stanów Zjednoczonych²⁵. Obraz, jaki płynie z jego analiz na poziomie akademickim, jak również tych przeprowadzanych przez praktyków prawa, przede wszystkim urzędników USCO²⁶, nie jest pozytywny.

Kluczowe znaczenie dla zastosowania 17 U.S.C. § 512(f) ma zwłaszcza ustalenie, czy aby nadawca fałszywego zawiadomienia, o którym mowa w tym przepisie, poniósł odpowiedzialność za wyrządzoną jego złożeniem szkodę, wymagane jest, by subiektywnie wiedział on o fałszywości zawiadomienia, czy też kwestia ta powinna być oceniana obiektywnie, z punktu widzenia osoby rozsądnej i starannej. Jak wynika z badania amerykańskiego

²¹ T.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 344, dalej jako: uśude.

²² T.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1740 z późn. zm., dalej jako: k.c.

²³ T.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1913, dalej jako: u.z.n.k.

²⁴ Mamy na myśli w tym miejscu odwrócenie ciężaru dowodu. Por. J. Regan, art. 23 KC, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. M. Załucki, Legalis 2020, nb. 2.

²⁵ Dalej jako: U.S. Code lub U.S.C.

²⁶ Por. United States Copyright Office, *Section 512 of title 17, A report of the register of copyrights*, maj 2020 r.

Fot. Pete Linforth; Pixabay.com

orzecznictwa, szczególnie zaś w precdensowej sprawie *Rossi*²⁷, zawiadamiający jest zwolniony z odpowiedzialności, jeżeli posiada subiektywne przekonanie o tym, że dana treść narusza prawa autorskie. Powyższa interpretacja wprowadziła zatem istotnie karkołomne zadanie dla powodów w sprawach odbywających się na kanwie 17 U.S.C. § 512(f), ponieważ wymagała od nich udowodnienia, że pozwany subiektywnie wiedział o fałszywych podstawach swojego zawiadomienia, co było w zasadzie nieweryfikowalne²⁸.

Powyższa linia orzecznicza zdecydowanie utrudnia, nawet w sprawach oczywistych

takich jak sprawa *Lenz*²⁹, poniesienie odpowiedzialności przez właściciela praw autorskich nadużywającego system *notice and take down* fałszywymi zawiadomieniami. Sytuacja, w której to użytkownik musi udowodnić okoliczność tak bardzo nie do udowodnienia jak subiektywne przekonania właściciela praw autorskich, najczęściej będących dużą korporacją, jest

²⁷ Wyrok US Court of Appeals for the Ninth Circuit z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie Michael J. Rossi, dba Internet Movies.Com, Plaintiff-Appellant, v. Motion Picture Association of America Inc. i inni, No. 03–16034, <https://caselaw.findlaw.com/us-9th-circuit/1308565.html> (dostęp: 27 stycznia 2021). Podobnie również Wyrok Sądu Okręgowego USA dla Dystryktu Colorado z dnia 17 sierpnia 2005 r. w sprawie Dudnikov v. MGA Entertainment, Inc., 410 F. Supp. 2d 1010 (D. Colo. 2005).

²⁸ B. Wilson, *Notice, Takedown, and the Good-Faith Standard: How to Protect Internet Users From Bad-Faith Removal of Web Content*, St. Louis University Public Law Review, Vol. 29, No. 613, 2010, s. 631 oraz 637.

²⁹ Wyrok US Court of Appeals for the Ninth Circuit z dnia 14 września 2015 r. w sprawie *Lenz v. Universal Music Corp.*, 801 F.3d 1126 (2015). Sprawa dotyczyła opublikowanego przez S. Lenz na YouTube 29-sekundowego filmiku, o bardzo niskiej jakości wideo i dźwięku, przedstawiającego jej dziecko tańczące do ledwie słyszalnej piosenki Prince'a „Let's Go Crazy”. Film jest cały czas dostępny w serwisie YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=N1KJHFWlhQ>. Po jego obejrzeniu sprawa wydaje się być oparta o absurd. Zyskuje ona jednak dodatkowej głębi, kiedy zapozna się z wypowiedziami samego Prince'a w zakresie wykorzystania jego utworów muzycznych w Internecie, szczególnie w ramach *user generated content*. Wspomniany artysta pragnął bowiem „odzyskać swoją sztukę w Internecie” domagając się blokowania lub usuwania wszystkich treści wykorzystujących jego utwory, na które sam nie zezwolił. Zob. M. Collett-White, *Prince to sue YouTube, eBay over music use*, https://www.reuters.com/article/internetNew/idUSL13643284200709147-feedtype=RSS&feedName_InternetNews&rpc=2-2&sp=true (dostęp: 31 stycznia 2021).

niczym innym jak sprawą z góry skazaną na procesową porażkę. Kluczowa jest bowiem kwestia, kto ma wiedzę o dobrej lub złej wierze zgłaszającego. Nie ma raczej wątpliwości, że użytkownik jej nie ma, i co więcej – mieć nie może. Natomiast właściciel praw autorskich z reguły ją ma. Podsumowując i oceniając rozwiązania wprowadzone w amerykańskim systemie prawnym w ramach 17 U.S.C. § 512(f), samą regulację należy ocenić jako niewystarczającą do spełnienia zadań, jakie przed nią stoją. Jakkolwiek jest to także system, na podstawie doświadczeń którego możemy się również uczyć.

Podsumowanie, czyli czego może nauczyć Europejczyków prawo amerykańskie oraz prawo fińskie?

Z doświadczeń systemu amerykańskiego możemy wyciągnąć wnioski dla tworzenia prawa zarówno w Unii Europejskiej, jak i w Polsce. Po pierwsze warto zwrócić uwagę, że w art. 14 ust. 2 lit. d DSA³⁰, wprowadzając mechanizm *notice and action*, prawodawca unijny zamierza uregulować kształt zawiadomień o bezprawnych treściach i jednym z jego czterech elementów uczynić oświadczenie o posiadaniu dobrej wiary zgłaszającego, że informacje i twierdzenia zawarte w nim są dokładne i kompletne. Niebezpiecznie zaczyna przypominać to rozwiązania systemu amerykańskiego. Dlatego rolę legislatorów, w pierw unijnego, a następnie, jeżeli przepis wejdzie w życie w takiej formie, krajowego, jest zabezpieczenie możliwości dochodzenia odszkodowania przez

użytkowników od fałszywie zawiadamiającego, bez konieczności wykazywania przez takiego użytkownika złej wiary zawiadamiającego. Podstawę dla takiego działania widzimy szczególnie w motywie 47 DSA. W przeciwnym razie, jeżeli przeszczepimy rozwiązania amerykańskie do systemu europejskiego, podstawowe prawa użytkowników Internetu staną się fikcją.

Drugi wniosek moglibyśmy wyciągnąć ze sprawy *Lenz*, nakazującej przed złożeniem zawiadomienia sprawdzenia przez podmioty uprawnione, czy dana treść nie jest chroniona dozwolonym użytkowaniem. Przynajmniej częściowo wymóg ten powinien odciążyć serwisy pośredniczące przed dokonywaniem takiej oceny samodzielnie. Także tutaj można uczynić sugestię dla prawodawcy europejskiego, by wprost wskazać, że zgłaszający w wypadku zgłaszania naruszenia praw autorskich, ma obowiązek przed jego złożeniem przeanalizować, czy w danej sytuacji nie są spełnione przesłanki dozwolonego użytku oraz złożyć w tej kwestii stosowne oświadczenie. Brak przeprowadzenia takiej analizy przez zgłaszającego wskazywałby w większości przypadków, poza sytuacjami nagłych jak w wypadku konieczności blokady streamingu transmisji *live* wydarzeń sportowych, na niedołożenie należytej staranności przez zawiadamiającego, uzasadniając tym samym poniesienie przezeń odpowiedzialności odszkodowawczej. Wspomniany postulat nie tylko przerzuciłby też obowiązki w tym zakresie na zawiadamiających, ale przyczyniłby się również do podniesienia jakości samych zawiadomień, co byłoby pożądanym kierunkiem.

W naszej ocenie, w zakresie regulacji odpowiedzialności fałszywie zawiadamiającego, należałoby szczególnie wzorować

³⁰ Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych) i zmieniające dyrektywę 2000/31/WE, COM(2020) 825 final, 2020/0361(COD), dalej jako: DSA lub rozporządzenie o usługach cyfrowych.

się na rozwiązaniach stosowanych w § 194 fińskiego kodeksu społeczeństwa informacyjnego³¹, gdzie na użytkownika ciążyłoby jedynie wykazanie fałszywości zawiadomienia. Wobec tego to właściciel praw autorskich, w celu uniknięcia odpowiedzialności musiałby udowodnić, że bądź miał uzasadnione podstawy, by uważać informację o naruszeniu za prawdziwą, bądź że była ona nieistotna z punktu widzenia decyzji o usunięciu zgłoszonej treści. Taki podmiot posiada bowiem najlepsze informacje o tym, jak wyglądał u niego proces zgłoszenia danej treści, dlatego też procesowe udowodnienie przez niego zaistnienia wspomnianych przesłanek egzoneracyjnych wydaje się rozsądniejszym rozwiązaniem niż nakazywanie udowodnienia jego złej wiary poszkodowanemu użytkownikowi, tak jak jest to przyjęte w 17 tytułem 17 U.S.C. § 512(f). Wprowadzenie takiej regulacji byłoby także korzystne w ramach DSA, co ujednoliciłoby w tym zakresie unijny rynek cyfrowy.

Zwróćmy uwagę, że wdrożenie proponowanego przez nas rozwiązania w zakresie odnoszącym się do nałożenia obowiązku

uprzedniej weryfikacji dozwolonego użytku na podmioty uprawnione w wypadku składania przez nie zawiadomienia o naruszeniu praw autorskich przez użytkowników platform internetowych, byłoby także korzystne z punktu widzenia ochrony instytucji dozwolonego użytku w Unii Europejskiej. Pomogłoby także rozwiązać, przynajmniej częściowo, problem ochrony dozwolonego użytku w ramach art. 17 DSM. Ważkość i trudność rozwiązania tej kwestii podkreśla zwłaszcza postępowanie przed TSUE w sprawie skargi polskiego rządu na wspomniany artykuł³². Proponowane przez nas rozwiązanie mogłoby także znaleźć zastosowanie i zmniejszyłoby tym samym ryzyko naruszenia dozwolonego użytku na platformach internetowych w myśl postulatów zgłoszonych niedawno przez prof. dr hab. Ryszarda Markiewicza³³. Nie rozwiązanie to naturalnie całego problemu dozwolonego użytku w art. 17 DSM, ale powinno się przyczynić do jego prawidłowego i zrównoważonego zastosowania. ●

³¹ Fiński Kodeks Społeczeństwa Informacyjnego (Information Society Code) 917/2014 z dnia 7 listopada 2014 r., www.legislationline.org/download/id/6257/file/Finland%20Information%20Society%20Code%202014%20ENG.pdf (dostęp: 31 stycznia 2021), dalej jako: FinKSI. Finlandia jako jedyne państwo członkowskie w UE zdecydowało się uregulować bezpośrednio omawiane zagadnienie.

³² P. Keller, *CJEU hearing in the Polish challenge to Article 17: Not even the supporters of the provision agree on how it should work*, 11 Listopad 2020 r., <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/11/11/cjeu-hearing-in-the-polish-challenge-to-article-17-not-even-the-supporters-of-the-provision-agree-on-how-it-should-work/?print=print> (dostęp: 20 lutego 2021).

³³ R. Markiewicz, *Prawo autorskie na jednolitym rynku cyfrowym. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790*, Warszawa 2021, s. 272–278.

O AUTORACH

Martyna Mielniczuk-Skibicka – Uniwersytet Wrocławski, Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej (doktorantka) Kancelaria Prawna VenaGroup Gryc-Zerych i Kruk (prawnik).

Rafał Skibicki – Uniwersytet Wrocławski, Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej (doktorant) Szostek_Bar i Partnerzy Kancelaria Prawna (prawnik).

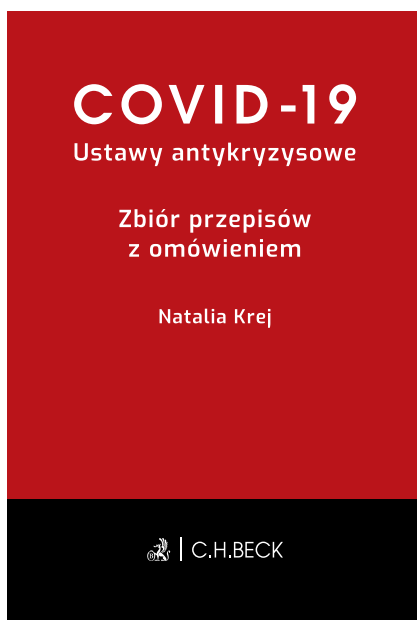
Recenzja publikacji „COVID-19. Ustawy antykryzysowe. Zbiór przepisów z omówieniem”

r. pr. **Krzysztof Mularczyk**

W kwietniu 2020 r. ukazała się publikacja, nakładem Wydawnictwa C.H. Beck, pod nazwą „COVID-19. Ustawy antykryzysowe. Zbiór przepisów z omówieniem.” Powyższe opracowanie zostało napisane przez naszą samorządową koleżankę, radcę prawnego dr Natalię Krej.

Pani mecenas od 11 lat łączy praktyczne wykonywanie zawodu radcy prawnego z życiem naukowym, wychodząc z założenia, że wiedza poparta praktyką, jak również praktyka poparta wiedzą jest synergią niemal doskonałą. Ma to szczególne przełożenie w wykonywaniu zawodu radcy prawnego. Pani mecenas Natalia Krej oprócz tego, że jest autorem licznych publikacji, w szczególności z zakresu postępowania cywilnego, jak również prawa handlowego, prowadzi na bieżąco wykłady i szkolenia.

Publikacja pt.: „COVID-19. Ustawy antykryzysowe. Zbiór przepisów z omówieniem” stanowi jedno z pierwszych opracowań dotyczących tzw. tarcz antykryzysowych. Publikacja odnosi się do tekstów najważniejszych, bo pierwszych

aktów prawnych regulujących sytuację epidemiologiczną, związaną z epidemią koronawirusa w Polsce. Choć stan prawny zawarty w tym opracowaniu dotyczy 24 kwietnia 2020 r., uwzględnia on obowiązujące w Polsce do dziś szczególnie

przepisy prawa, jako nowy porządek prawny.

Opracowanie zawiera omówienie zmian w prawie, w zakresie cywilnym, gospodarczym i karnym, które zostały wprowadzone do polskiej legislacji ustawami regulującymi materię COVID. Zakres cywilistyczny, jak również gospodarczy obejmuje w szczególności następujące kwestie: kodeks spółek handlowych – spółki kapitałowe, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, firmy audytorskie oraz sprawozdania finansowe, kwestię ceny maksymalnej, umów zawieranych w ramach prawa zamówień publicznych, turystyki, w tym umów o udział w imprezie turystycznej, jak również umów dotyczących organizacji imprez, najmu oraz użytkowania wieczystego, regulacje normatywne związane ze spadkiem obrotów gospodarczych, prawo pracy, zagadnienie terminów, w tym terminów w postępowaniach, kwestię wstrzymania postępowań egzekucyjnych, a także szczególnych zmian w postępowaniu cywilnym.

Autorka publikacji zwraca uwagę, że nadrzędnym założeniem wprowadzonego pakietu ustaw było zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom poprzez rozszerzenie zakresu zastosowania mechanizmów obowiązujących w ustawie z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, co stanowić powinno punkt wyjścia do dokonywania interpretacji tych regulacji normatywnych.

Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że przepisy zawarte w pierwszych ustawach antykryzysowych wprowadziły na stałe nowe instytucje do polskiego prawa, do tej pory nie wykorzystywane z uwagi na brak

podstaw prawnych np. w kodeksie spółek handlowych (np. art. 208 § 5¹– 5³, art. 222 § 1¹, art. 222 § 4¹, art. 388 § 3¹) czy w Prawie spółdzielczym (np. art. 35 § 4¹–4⁴). W tym kontekście opracowanie zawiera bardzo wnikliwą analizę wprowadzonych rozwiązań, będąc swoistym komentarzem do tak uchwalonych, poprzez tarcze antykryzysowe, norm prawnych.

Ważne jest, aby odróżnić jedną regulację od drugiej w zakresie jej skutków. W przypadku tych pierwszych, pełniących funkcję tymczasową (dostosowawczą), a w przypadku tych drugich stałą i innowacyjną (zwłaszcza w kontekście wykorzystania zdobyczy współczesnej techniki czy najnowszych technologii, w szczególności widoczne w kontekście szeroko pojętych posiedzeń organów konkretnych jednostek organizacyjnych).

Ponadto r. pr. Natalia Krej, w prezentowanym opracowaniu, wskazuje na trzeci rodzaj (grupę) przepisów, których zasadniczym celem jest ograniczenie negatywnych skutków obowiązujących obostrzeń i zakazów w obszarze gospodarki (np. regulacje normatywne związane ze spadkiem obrotów gospodarczych). W ten sposób przeprowadzona analiza pozwala na dużo swobodniejsze i racjonalniejsze „poruszanie” się przez radców prawnych, adwokatów czy innych praktyków prawa po przepisach, których charakter – z uwagi na ich wielowymiarowe spektrum działania – powoduje spore trudności interpretacyjne, niejednokrotnie prowadząc do mylnych wniosków.

Autorka podkreśla w recenzowanym opracowaniu, że podwaliną do wprowadzenia ustaw antykryzysowych jest ograniczenie swobody działalności gospodarczej wynikające ze stanu epidemii, mającej charakter globalny. Dokonany w opracowaniu

podział tej skomplikowanej materii legislacyjnej ma charakter ustawowy, jak również rzeczowy. Dzięki niemu można ustalić źródło prawa, które jest kluczowe dla dokonania wykładni systemowej, a także funkcjonalnej analizowanych przepisów. Zwraca tym samym uwagę, że do czasu obowiązywania stanu epidemii, tudzież stanu zagrożenia epidemicznego, wykonywanie obsługi prawnej, w każdym jej aspekcie, wymaga każdorazowej weryfikacji obowiązującego dotychczas stanu prawnego pod kątem zmian wprowadzonych w ustawach antykryzysowych. Powyższe doskonałe oddają słowa autorki, którymi niejako

podsumowuje ona przeprowadzoną analizę pierwszych ustaw antykryzysowych uchwalonych w Polsce:

Każda decyzja ustawodawcy o wprowadzeniu danej regulacji prawnej będzie wywoływała długo trwające skutki gospodarcze czy społeczne. Nie może zatem żadna z wprowadzanych ustaw o charakterze antykryzysowym przeczyć zasadzie tworzenia racjonalnego prawa, nawet jeśli ma ono charakter przejściowy. Bowiem każda zmiana w prawie znajduje swoje odzwierciedlenie w obrocie cywilno-gospodarczym, nawet po tym, kiedy formalnie przestaje już obowiązywać. ●

O AUTORCE PUBLIKACJI

Natalia Krej (z dm. Banaś) jest radcą prawną, wpisaną na listę radców prawnych w OIRP we Wrocławiu w 2010 i doktorem nauk prawnych od 2011 r., współpracującym z Uniwersytetem Wrocławskim, Polską Akademią Nauk, jak również Wyższą Szkołą Handlową we Wrocławiu. Obsługę prawną wykonuje w języku polski oraz w języku angielskim. Pani Mecenasa jest autorem licznych publikacji naukowych w postaci książek, komentarzy i artykułów w obszarze prawa cywilnego, prawa gospodarczego. Od 2013 r. – 2019 r. radca prawny w KGHM Metraco S.A. Od 2017 r. radca prawny w Polskim Towarzystwie Stomatologicznym. Wspólnik w Kancelarii Krej&Gajowczyk Legal Partner.

Prywatnie pasjonatka sztuki, prowadzi swój blog poświęcony tej tematyce www.dzieckowsztuce.pl. Uprawia wiele dyscyplin sportowych, stawia na rozwój osobisty, który uznaje za kluczowy dla progresu zawodowego. Mama Adasia i żona Michała.

Fot. Archiwum prywatne

 <https://www.linkedin.com/in/dr-natalia-krej>

Recenzja publikacji

„Legal Tech. Czyli jak bezpiecznie korzystać z narzędzi informatycznych w organizacji, w tym w kancelarii oraz dziale prawnym”

Apl. **Grzegorz Policht**

Legal Tech to ostatnio bardzo modne określenie w branży prawniczej. Pod tym hasłem organizowanych jest wiele konferencji i eventów w na całym świecie¹. Jednakże, czym w ogóle jest Legal Tech? To pytanie zadaje sobie wciąż bardzo duża grupa prawników, niezależnie od wieku i doświadczenia.

Próbę odpowiedzi na powyższe pytanie, podjęli autorzy publikacji wydawnictwa C.H. Beck pt. *Legal Tech. Czyli jak bezpiecznie korzystać z narzędzi informatycznych w organizacji, w tym w kancelarii oraz dziale prawnym* pod redakcją r. pr. Dariusza Szostka, prof. UO.

Na początek warto podkreślić szerokie grono autorów, które obejmuje specjalistów

¹ Jak chociażby *Global Legal Hackaton* odbywający się w kilkunastu krajach, *Legal Geek Conference* czy coroczne *LegalTech Forum* w Warszawie.

Fot. Księgarnia C.H. Beck

z dziedziny nowych technologii zarówno z polski, jak i z zagranicy. Wśród autorów możemy znaleźć zarówno teoretyków, jak i praktyków prawa nowych technologii, będących głównymi propagatorami *Legal Tech* w Polsce. Nie bez znaczenia pozostaje także fakt, że lista autorów składa się nie tylko z prawników, ale również ze specjalistów IT z takich podmiotów jak Microsoft, Samsung czy Google. Takie zestawienie daje nadzieję na uzyskanie wyczerpującej odpowiedzi na pytanie, czym jest *Legal Tech*, a także przedstawienie w tym zakresie perspektywy międzynarodowej.

Publikacja podzielona jest na 7 części, z których każda podzielona jest na rozdziały. Tematycznie całość możemy natomiast podzielić na 3 główne obszary: podstawy teoretyczno-prawne następujących zmian, aspekty praktyczne wykorzystania i wdrożenia *Legal Tech* przez prawników oraz rys futurologiczny stanowiący próbę określenia znaczenia prawników i sposobów świadczenia przez nich usług prawnych w przeszłości.

Pierwsza część, jako część wprowadzająca, pozwala czytelnikowi zaznajomić się ze znaczeniem pojęcia *Legal Tech* oraz nomenklaturą z tym związaną. W tej części autorzy przybliżają nam definicję *Legal Tech* oraz jego podział na *Legal Tech 1.0.*, *2.0.*, *3.0.* z wyszczególnieniem, jakie narzędzia zaliczamy do poszczególnych grup. Ma to istotne znaczenie, gdyż podział ten utrzymuje się we wszystkich pozostałych częściach, a nie jest to jedyny doktrynalny podział *Legal Tech*. Ponadto, pierwsza część przybliży nam inżynierię prawa oraz stosunek prawa do kodu, a także wprowadza czytelnika w tematykę tokenizacji.

Tematyka drugiej części skupia się na zastosowaniu algorytmów do tworzenia

oraz analizy tekstów prawnych. Opisuując funkcjonujące rozwiązania, autorzy ukazują nam wpływ algorytmów na codzienną pracę prawników. W sposób przystępny i zrozumiały nawet dla osób mających niewiele wspólnego z zaawansowanymi rozwiązaniami technologicznymi na co dzień, opisane zostały rozwiązania, które wspierają tworzenie tekstów prawnych zarówno na poziomie organów administracji państwowej, jak i kancelarii świadczących usługi prawne.

Część trzecia zawęży wiedzę ogólną opisaną w poprzednich rozdziałach do zastosowania rozwiązań *Legal Tech* w sądownictwie i organach ścigania. Publikacja przedstawia rozwiązania wspierające sędziów w analizowaniu akt spraw, a nawet zastępujące ich w części rozpatrywanych spraw sądowych (głównie mniejszej wagi). W tej części dowiadujemy się również, jak rozwój technologii prawniczej nie ominął organów ścigania. W części trzeciej opisane zostały stosowane narzędzia pomagające w wykryciu sprawców przestępstw poprzez automatyzację profilowania sprawców oraz analizę zbieranych dowodów.

Części czwarta i piąta skierowana jest głównie do kancelarii prawnych oraz działów prawnych w przedsiębiorstwach. Czwarta część skupia się na opisanu środków bezpieczeństwa narzędzi używanych na co dzień przez prawników. Przybliża nam ona działanie chmury obliczeniowej, wskazując różnice między klasyczną chmurą a *multi cloud*, jednocześnie opisując jej mocne i słabe strony. Nie brak w tej części przedstawienia kwestii przetwarzania danych osobowych w kancelarii. Autorzy postanowili przybliżyć czytelnikowi w tym miejscu również tematykę technologii *blockchain* oraz *smart contract*, podejmując przy tym próbę ukazania

Fot. Daniel Korpai, Unsplash.com

praktycznego ich zastosowania w podmiotach bankowych i technologicznych. W czwartej części nie brak praktycznego ujęcia wpływu zastosowania konkretnych narzędzi na bezpieczeństwo informacji przy uwzględnieniu przepisów regulujących zawody prawnicze. Nawiązując do materii opisanej w części czwartej, część piąta stanowi swego rodzaju step plan wdrożenia *Legal Tech* w kancelarii prawnej, wskazując obszary, które powinny być poddane analizie ryzyka, oraz przykładowe środki bezpieczeństwa i procedury, które pozwolą uniknąć naruszeń bezpieczeństwa informacji.

Kolejna część skupia się natomiast na komunikacji w kancelarii prawnej, przedstawiając problemy związane z bezpieczeństwem przesyłanych informacji. Wskazane są problemy związane z komunikacją horyzontalną i hierarchiczną w zakresie e-doręczeń. Niniejszy rozdział ukazuje nam

również wybrane narzędzia *Legal Tech* w wybranych państwach świata. Opisane w tym miejscu zostały np. takie kwestie jak sztuczna inteligencja w wymiarze sprawiedliwości Brazylii czy sądy internetowe w Pekinie.

W ostatniej części publikacji autorzy starają się przewidzieć kierunki rozwoju *Legal Tech* i jego wpływu na pracę prawników. Czytelnikowi przedstawione zostają przyszłe regulacje poszczególnych obszarów technologicznych, jak sztuczna inteligencja czy cyberbezpieczeństwo. Zarysowany zostaje tutaj galopujący trend do wykorzystywania sztucznej inteligencji i potencjalne możliwości zastosowania jej w kancelariach prawnych. Ta część stanowi swoisty opis wejścia kancelarii prawnych w dwudziesty pierwszy wiek.

Publikacja *Legal Tech. Czyli jak bezpiecznie korzystać z narzędzi informatycznych*

w organizacji, w tym w kancelarii oraz dziale prawnym stanowi bardzo dobre podsumowanie wiedzy dotyczącej *Legal Tech*. Wskazuje czytelnikowi najważniejsze kwestie związane zarówno z regulacją technologii, jak i jej praktycznym działaniem. Struktura publikacji, jej język oraz zakres merytoryczny sprawia, że można ją polecić zarówno prawnikom, dla których tematyka *Legal Tech* stanowi nowość jak i dla tych, którzy są doświadczeni w tej materii.

Na dodatkową pochwałę zasługują praktyczne wskazówki dla kancelarii prawnych odnoszące się do wdrożenia narzędzi technologicznych w małych i dużych organizacjach. Tematy związane z cyberbezpieczeństwem niejednokrotnie sprawiają radcom prawnym trudność, a postęp technologiczny wymaga od przedstawicieli zawodów prawniczych dostosowania się w taki sposób, aby nie ucierpieli na tym ich klienci. Opisywana publikacja bez wątpienia będzie pomocna przy wprowadzeniu wewnętrznych procedur czy wdrażaniu narzędzi technologicznych.

Kolejnym atutem publikacji bez wątpienia jest jej bibliografia. Lista źródeł wykorzystanych przy tworzeniu poszczególnych części podkreśla tylko, jak ogromną pracę wykonali autorzy. Tak obszerna bibliografia stanowi także przydatną wskazówkę dla osób chcących zgłębić temat *Legal Tech* dokładniej. Autorzy korzystali z publikacji dotyczących tej materii z całego świata, więc każdy, chcący poznać szerzej poszczególne obszary *Legal Tech*, znajdzie coś dla siebie.

Niestety pomimo ogromnej ilości wartościowych informacji nie zabrakło słabszych stron publikacji, a w zasadzie jednej słabszej strony. Mowa tu o wielokrotnie poruszanej na łamach publikacji tematyce

związanej z technologią *blockchain*. Autorzy, opisując kwestię tokenizacji czy wykorzystania rejestrów rozproszonych przez prawników, robią to w sposób nieco zbyt ogólny. Publikacja zawiera sporo informacji dotyczących tego, czy w innych krajach znajdują się regulacje prawne tej materii bez konkretnego wskazania praktycznych sposobów ich wykorzystywania. Zdecydowanie zabrakło szerszego przedstawienia przykładów wykorzystania technologii *blockchain* w praktyce (np. do wyborów w Estonii – platforma i-Voting). Brakuje też szeregu informacji związanych z tokenami lub rejestrami rozproszonym w polskiej jurysdykcji. Warto w tym miejscu wskazać umożliwienie prowadzenia rejestru akcjonariuszy w prostej spółce akcyjnej przez notariuszy przy wykorzystaniu technologii *blockchain*² lub utworzenie platformy *blockchain* przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., będącej przeciwieństwem spółką państwową. Próżno również szukać choćby wzmianki o dotychczasowych próbach zakwalifikowania poszczególnych tokenów w ramy prawne (np. próba uznania tokenu za znak legitymacyjny³ lub formę dokumentową umowy pożyczki).

Niezależnie od drobnych braków w zakresie opisu zastosowań technologii *blockchain* w *Legal Tech*, recenzowana publikacja jest bez wątpienia godna polecenia. Wątpliwym wydaje się, że roboty w pełni zastąpią prawników w przyszłości, niemniej będą oni musieli dostosować się do cyfrowej rzeczywistości, aby zapewnić odpowiedni poziom i zakres świadczonych usług. Wiedza zawarta w tej publikacji bez wątpienia ułatwi dostosowanie się do nowych warunków pracy prawników. ●

² Regulacja PSA wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2021.

³ Art. 921¹⁵ Kodeksu cywilnego.

Świadczenie pomocy prawnej z urzędu

r. pr. **Anita Woroniecka**

r. pr. **Leszek Korczak**

Fot. Fineas, Adobe Stock

Zagadnieniu świadczenia pomocy prawnej z urzędu poświęcone było spotkanie online, które odbyło się w naszej Izbie 15 lutego 2021 r. Spotkanie moderował Dziekan Tomasz Scheffler, Wiceprzewodniczący Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Leszek Korczak i Rzecznik Dyscyplinarny OIRP we Wrocławiu Anita Woroniecka.

Na pierwszy plan wysunęły się kwestie związane z pomocą prawną udzielaną z urzędu, które najczęściej pojawiają się jako przedmiot postępowań dyscyplinarnych w wyniku skarg płynących zarówno od osób reprezentowanych przez radców prawnych, jak i sędziów orzekających w tych sprawach.

Liczba skarg rozpatrywanych przez organy dyscyplinarne nie maleje, czego potwierdzeniem mogą być dwie sprawy ostatnio rozpatrywane przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny.

Zidentyfikowanie zadania postawionego przed pełnomocnikiem z urzędu

Jak istotna i trudna może być to kwestia wskazuje orzeczenie WSD z 10 lutego 2021 r. sygn. akt WO 59/60. Błędne zdiagnozowanie owego zadania może bowiem prowadzić do wadliwych decyzji i czynności pełnomocnika skutkujących odpowiedzialnością dyscyplinarną.

W omawianej w sprawie pełnomocnik sporządził opinię prawną o braku podstaw do wniesienia środka zaskarżenia (apelacji), pomimo że przepisy prawa materialnego, a także reguły wynikające z KERP nie uprawniały go do sporządzenia takiego stanowiska. Wyższy Sąd Dyscyplinarny wyjaśnił, że:

zgodnie z art. 118 § 2 k.p.c. adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd jest zobowiązany zastępować stronę do prawomocnego zakończenia postępowania. Natomiast art. 118 § 5 k.p.c. stanowi, że adwokat lub radca prawny, ustanowiony w związku z postępowaniem kasacyjnym lub postępowaniem ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, w sytuacji gdy nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić na piśmie o tym stronę oraz sąd oraz sporządzić opinię o braku podstaw do wniesienia skargi. Opinia nie jest załączana do akt sprawy i nie jest doręczana stronie przeciwnej. Z zestawienia tych dwóch przepisów widać wyraźnie, że sytuacja pełnomocnika z urzędu istotnie różni się w zależności od fazy postępowania. Możliwość zdystansowania się od interesu klienta i przedstawienia opinii o braku podstaw do wniesienia skargi istnieje bowiem tylko na etapie wzruszenia rozstrzygnięć prawomocnych. W każdym innym wypadku radca prawny winien wykonywać swoje czynności kierując się dobrem klienta w celu ochrony jego praw (art. 8 KERP), sumiennie i w sposób profesjonalny (art. 12 KERP), co determinuje także obowiązek wykorzystania wszelkich możliwych środków prawnych zaskarżenia niekorzystnych rozstrzygnięć procesowych. (...) Oceny tej nie zmienia istnienie przepisu art. 44 ust. 3 KERP, zgodnie z którym radca prawny powinien przedstawić klientowi informację o bezzasadności lub niecelowości wnoszenia środka odwoławczego

od orzeczenia kończącego sprawę w danej instancji. Daje on bowiem taką możliwość pełnomocnikowi z wyboru, dodatkowo nakazując zachowanie zasad wynikających z art. 45 i 47 KERP.

Tak wyrażony pogląd należy w pełni podzielić. Uzupełniająco można dodać, że zadaniem radcy prawnego zasadniczo jest świadczenie pomocy prawnej, a celem tej pomocy powinna być ochrona prawna interesów podmiotów, na których rzecz jest wykonywana (art. 2 ustawy o radcach prawnych). Do zadań tych nie należy zatem rozstrzyganie o zasadności tych interesów. Idąc dalej trzeba też powiedzieć, że zadaniem radcy prawnego nie jest nawet decydowanie, który interes osoby reprezentowanej powinien podlegać ochronie, ani też czy na tę ochronę zasługuje. Informacja o bezzasadności lub niecelowości wnoszenia środka odwoławczego, do której przekazania radca prawny jest zobowiązany, nie wpływa na zakres naszych ustawowych zadań. Zasadniczo nie powinna ona prowadzić do wypowiedzenia pełnomocnictwa w sytuacji, w której klient – właściwie poinformowany w powyższym zakresie – jednak na wniesienie tego środka się decyduje. Możliwość sporządzenia opinii prawnej, która została omówiona w powołanym wyżej orzeczeniu WSD winna więc być ograniczona jedynie do trybów nadzwyczajnych.

Staranność w świadczeniu pomocy prawnej a faktyczne czynności pełnomocnika

Szereg zarzutów, będących przedmiotem skarg rozpatrywanych w postępowaniach dyscyplinarnych, dotyczy relacji pomiędzy pełnomocnikiem a reprezentowanym. Szczególnie często wytykany jest brak czasu na spotkanie z klientem

z urzędu, brak reakcji na próby kontaktów telefonicznych, esemesowych i mailowych, niestawiennictwo na rozprawach. W tym kontekście ciekawe jest orzeczenie WSD z dnia 27 kwietnia 2021 r., wydane w sprawie WO 180/20, w którym postawiono tezę, że:

WSD trudno jest przyjąć, że na Obwinionym ciążył obowiązek osobistego kontaktu ze swoim klientem, gdyż obowiązkowi tego nie można wywieść zarówno z norm prawnych powszechnie obowiązujących, jak i unormowań etycznych (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie VI ACa 263/15), a zastępstwo substytutu należy uznać za wystarczające.

Kluczowe wydaje się tu zaznaczenie, że klient miał kontakt z pełnomocnikiem, jakkolwiek był to pełnomocnik substytucyjny, a nie główny. Pogląd WSD jest najzupełniej prawidłowy – jednak pamiętać należy, że istotą właściwie świadczonej pomocy prawnej jest zaufanie pomiędzy klientem i pełnomocnikiem. Pozostaje ono kategorią pozaprawną, a w poszczególnych sprawach bardzo różnić mogą się kryteria oceny, czy jego poziom między stronami jest odpowiedni. Trzeba pamiętać, że utratę zaufania mogą spowodować nie tylko działania klienta (podawanie pełnomocnikowi nieprawdziwych informacji, ewentualne podejmowanie decyzji wbrew radom czy opinii pełnomocnika) ale także pełnomocnika. Najczęściej powodem nadwyreżenia zaufania klienta jest brak kontaktu z pełnomocnikiem i brak należytego poinformowania klienta o potencjalnych skutkach podejmowanych czynności. Zupełnie inaczej odbiera nieobecność pełnomocnika na rozprawie strona, która wcześniej będzie o tym uprzedzona i której pełnomocnik wyjaśni, z jakich powodów jego obecność nie jest konieczna, a inaczej

strona, która taką nieobecnością jest zaskoczona już na samej rozprawie. W tym drugim przypadku bardzo często współpraca kończy się złożeniem skargi na pełnomocnika z urzędu. Wracając w tym kontekście do tezy postawionej w cytowanym powyżej orzeczeniu WSD – organy dyscyplinarne w wielu sprawach przyznają – i słusznie – rację radcom prawnym w sytuacji nieuzasadnionych, bezpodstawnych lub nadmiernych oczekiwań osób, którym przyznano pełnomocników z urzędu. Dzieje się to jednak kosztem czasu poświęconego przez radcę prawnego na obronę w postępowaniach, a dodatkowo – i ten aspekt wydaje się szalenie istotny – bardzo źle wpływa na wizerunek zawodu radcy prawnego. Jak w większości przypadków trzeba zatem szukać złotego środka w relacjach pomiędzy pełnomocnikiem i klientem z urzędu. Zwykle będzie się to przede wszystkim wiązało z umożliwieniem klientowi z urzędu kontaktu, w tym także osobistego, reagowaniem na maile i smsy, uczestnictwem w posiedzeniach sądu związanymi z jego sprawą. Warto także zwrócić uwagę na upewnienie się, że klient z urzędu dokładnie rozumie powody podejmowanych przez pełnomocnika czynności i ich potencjalne skutki. Niezłym pomysłem wydaje się przy tym ustalenie z klientem z urzędu, już na początku współpracy jej reguł, w tym reguł dostępności radcy prawnego w kwestiach związanych z prowadzoną sprawą. Powinno to pozwolić na uniknięcie późniejszych konfliktów i nieporozumień.

Mamy nadzieję, że ten skrócony przegląd orzecznictwa uzupełni Państwa wiedzę wynikającą z osobistych doświadczeń, szkoleń i pozwoli na bardziej świadome zarządzanie relacjami z klientami z urzędu. Nie można bowiem zapomnieć, że świadczenie pomocy z urzędu to jedna z ważniejszych misji naszego zawodu. ●

Egzamin zawodowy

W dniach 18–21 maja br. aplikanci naszej Izby przystąpili do egzaminu zawodowego. To już ostatnia prosta w drodze po wymarzony tytuł radcy prawnego i niezwykle ważne wydarzenie w życiu każdego aplikanta. Czy strach słusznie miał takie wielkie oczy? Czy COVID-19 utrudnił przebieg egzaminu? Odpowiadam poniżej jako tegoroczna zdająca.

Już kolejny rok z rządu aplikantom przyszło zmierzyć się z egzaminem zawodowym w warunkach pandemii. Od strony organizacyjnej – z perspektywy zdającego – uważam, że nie miało to większego znaczenia, wszystko zostało przygotowane

w odpowiednim reżimie sanitarnym, każda część egzaminu przebiegła bez większych zakłóceń, ławki ustawione były w bezpiecznej odległości od siebie, przy stanowiskach komputerowych z Lexem/Legalisem znajdowały się rękawiczki jednorazowe i płyny do dezynfekcji rąk. Przy własnym stanowisku, podczas pisania pracy, aplikanci mogli zdjąć maseczkę ochronną. Od losowania miejsca, po wydruk i złożenie komisji pracy wszystko przebiegało bardzo sprawnie. Jednak nie bez znaczenia był późniejszy niż zazwyczaj termin egzaminu, a tym samym brak bezpośrednich zajęć powtórkowych w Izbie, a także zmęczenie psychiczne trwającą już kolejny rok pandemią, które naturalnie dotyka większość z nas. Te czynniki, choć od nas niezależne, na pewno nie ułatwiały przygotowań i walki na samym egzaminie.

Tutaj, z całą pewnością, na medal zasługują członkowie komisji egzaminacyjnej, którzy wykazali się ogromną empatią, profesjonalizmem i wsparciem dla wszystkich aplikantów. A czy sam egzamin okazał się trudny? Dziekan Rady naszej Izby życząc nam powodzenia powiedział, że największym przeciwnikiem na tym egzaminie jest każdy z nas sam dla siebie. I jest to całkowicie prawda, bo materiał solidnie przerabiany jest w trakcie trzech lat aplikacji, poziom merytoryczny egzaminu nie odbiega znacznie od kolokwii, ale w warunkach egzaminacyjnych ogromnym wyzwaniem okazuje się właśnie walka z samym sobą, umiejętność podejmowania decyzji, zachowanie zdrowego rozsądku, opanowanie – na ile to możliwe – niewyobraźnego

Fot. OIRP we Wrocławiu

stresu i emocji, a wszystko to w trakcie sześciu godzin, które, wbrew prawom fizyki, upływają w przyspieszonym tempie.

Trzeba pamiętać, że egzamin choćby z tych względów jest nie lada wyzwaniem przede wszystkim dla naszego organizmu (w co przed 18 maja nie dowierzałam starszym kolegom i koleżankom). W pierwszym dniu egzaminu przychodzi adrenalina, w drugi dzień dochodzi do niej zmęczenie, w trzeci zostaje już tylko zmęczenie, a w czwarty pojawia się swego rodzaju apatia. W trakcie tych czterech dni, szczególnie warto być dla siebie po prostu wyrozumiałym, spróbować rozłożyć energię na wszystkie części i przede wszystkim – po żadnej się nie poddawać. Warto pamiętać, że egzamin można powtórzyć, a sporym ułatwieniem jest zachowanie statusu aplikanta przez kolejny rok.

Egzamin radcowski jest tym najbardziej wyczekiwany, wieńczącym całą naszą dotychczasową naukę, pracą zawodową i właściwie zamykającym symbolicznie pewien rozdział w życiu. Warto jednak pamiętać, że ogromnym sukcesem jest już przede wszystkim przebycie 8-letniej drogi

Fot. OIRP we Wrocławiu

studiów i aplikacji, a skoro tego dokonaliśmy to egzamin zawodowy jest dla nas tak naprawdę tylko kolejnym, ostatnim etapem do spełniania dalszych marzeń. Wszystkim tegorocznym zdającym życzę pomyślnych wyników, zasłużonego odpoczynku (mam nadzieję, że z każdej walizki zniknęły kodeksy i komentarze) i znalezienia „swojego miejsca” w tym niełatwym zawodzie, a za przyszłorocznych zdających mocno trzymam kciuki i nie zapomnijcie zabrać ze sobą na te cztery trudne dni przede wszystkim wiary w siebie i do-
brego nastawienia! ●

A.R.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Sylwetka Aplikanta – Urszula Daniszewska

r. pr. Milena Szostak-Kałużka

Pani Urszula Daniszewska jest aplikantką radcowską II roku oraz absolwentką prawa na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Tytuł magistra prawa uzyskała broniąc pracy magisterskiej pt. „Wybrane metody identyfikacji zwłok”. W okresie studiów otrzymała stypendium Rektora za najlepsze wyniki w nauce, należała również do Studenckiego Koła Naukowego Kryminalistyki. Dziedzina ta do dziś pozostaje w kręgu zainteresowań pani Urszuli, choć bardziej hobbistycznie niż zawodowo.

Fot. Archiwum prywatne

Posiada bogate doświadczenie zawodowe, bowiem pierwsze kroki na rynku pracy stawiała już podczas studiów. Przez wiele lat z sukcesami łączyła naukę na studiach dziennych i pracę zawodową. Dotychczas pracowała m.in. we wrocławskim banku, w szkole wyższej, a także w jednej z największych w Polsce kancelarii odszkodowawczych. Współpracowała również z kancelarią komorniczą. Posiada doświadczenie w pracy zarówno w korporacji, jak i niewielkiej kancelarii. Rozmaitość podmiotów, z którymi współpracowała pani Urszula, pozwoliła jej poznać specyfikę pracy w wielu obszarach i dziedzinach prawa.

Obecnie realizuje się zawodowo jako in house lawyer w branży IT, na co dzień tworzy i opiniuje umowy dla jednego z wrocławskich software house'ów. Swoją przyszłość wiąże z branżą nowych technologii, chciałaby wyspecjalizować się w tym obszarze.

Prywatnie pani Urszula jest miłośniczką kotów i filmów Wesa Andersona. Amatorsko uprawia jogę. Od niedawna jej pasją są także polskie góry. Sukcesywnie zdobywa szczyty znajdujące się na liście Korony Gór Polski. Od lat jest na diecie wegetariańskiej, uważa bowiem, że to najlepsze, co można zrobić dla zdrowia własnego i planety. ●

Sprawozdanie z akcji *pro bono* przeprowadzonej we współpracy z PBIC

r. pr. **Izabela Konopacka**

**OIRP we Wrocławiu
współpracuje z PBIC!**

OIRP we Wrocławiu, we współpracy z PBIC, będzie oferować **pro bono** wsparcie radców prawnych w dziedzinach:

- ➔ polskie prawo administracyjne,
- ➔ polskie prawo rodzinne,
- ➔ polskie prawo cywilne,
- ➔ polskie prawo karne.

W dniu 28 maja 2021 r. z inicjatywy Komisji ds. Współpracy z Zagranicą we współpracy z fundacją Polish British Immigration Centre (PBIC) miała miejsce akcja porad *pro bono* dla Polaków zamieszkałych w Wielkiej Brytanii. Z nieodpłatnej pomocy prawnej radców prawnych z Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu skorzystali podopieczni fundacji PBIC.

Problematyka, z jaką zwracali się do radców prawnych Polacy zamieszkali obecnie

w Wielkiej Brytanii, dotyczyła głównie polskiego prawa rodzinnego, spadkowego i administracyjnego. Pojawiły się także kwestie z zakresu prawa prywatnego międzynarodowego.

Pani Prezes fundacji Mags Brady skierowała osobiste podziękowania na ręce pani Wicedziekan Izabeli Konopackiej za sprawne i profesjonalne przygotowanie i przeprowadzenie akcji porad zdalnych dla podopiecznych PBIC. Tym samym zainicjowana została współpraca pomiędzy OIRP we Wrocławiu a PBIC, której celem

jest podnoszenie świadomości prawnej polskich obywateli zamieszkałych w Wielkiej Brytanii oraz pomoc w sprawach życiowych ich dotyczących, kreowanie wizerunku radcy prawnego jako profesjonalnego pełnomocnika pierwszego wyboru, a także poszerzenie grona potencjalnych klientów dla radców prawnych.

W zainicjowanym wydarzeniu porad prawnych dla Polaków zamieszkałych w Wielkiej Brytanii udzielali: mec. Katarzyna Sobańska-Laskowska, mec. Jerzy Makowski, mec. Dorota Seweryn-Stawarz, mec. Izabela Konopacka, mec. Magdalena Wasylkowska-Michór, mec. Monika Niedźwiecka oraz mec. Beata Janikowska.

Warto dodać, że PBIC to organizacja, która powstała w 2007 r. w związku z napływem migrantów z Unii Europejskiej, w tym głównie z Polski, do Wielkiej Brytanii. Od tego czasu PBIC pomaga polskim obywatelom w podnoszeniu zarówno ich kwalifikacji zawodowych, jak i świadomości prawnej oraz

współpracuje na stałe z Ambasadą Polską w Londynie, Home Office, Ministry of Housing, Communities & Local Government.

Radcowie prawni, którzy wzięli udział w akcji, wyrazili chęć kontynuowania tej inicjatywy. Także pozostali członkowie naszej Izby mogą zgłaszać się do udziału we współpracy z PBIC i nawiązać kontakt z osobami poszukującymi pomocy prawnej w Wielkiej Brytanii. Podkreślić przy tym należy, że porady odbywają się w języku polskim i dotyczą prawa polskiego.

Z uwagi na fakt, że działalność fundacji skupia się przede wszystkim na niesieniu pomocy osobom mniej uprzywilejowanym w społeczeństwie Wielkiej Brytanii, a cele w zakresie podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa polskiego są zbieżne z wartościami samorządu radców prawnych, współpraca między OIRP we Wrocławiu a PBIC zostanie w najbliższym czasie formalnie potwierdzona poprzez zawarcie porozumienia. ●

Polskie prawo dla zagranicznych pełnomocników

r. pr. Izabela Konopacka

Fot. Canva Studio

Jak okazało się, nie tylko polscy profesjonalni pełnomocnicy zainteresowani są aktualnymi zmianami legislacyjnymi w polskim systemie prawnym, bowiem kwestie związane z procedurą cywilną i karną oraz system sądownictwa w Polsce interesują także zagranicznych pełnomocników, o czym mogła się przekonać w poniedziałek, 21 czerwca br., Wicedziekan naszej Izby, mec. Izabela Konopacka, która jako prelegent wzięła udział w webinarium organizowanym przez międzynarodową wymianę prawników „LAWYEREX POLSKA” we współpracy z KIRP.

W webinarium udział wzięło ponad 30 prawników z Włoch, Rumunii, Grecji, Cypru, Słowacji, Francji i Hiszpanii. Webinarium zostało zrealizowane w ramach programu międzynarodowej wymiany prawników „Lawyerex”, który dofinansowany jest ze środków Unii Europejskiej. Wydarzenie kierowane było wyłącznie do prawników z samorządów partnerskich programu z zagranicy. Podczas spotkania obecny był przedstawiciel Europejskiej Fundacji Prawników ELF – Vasileios Stathopoulos, który jest głównym koordynatorem programu Lawyerex pomiędzy samorządami prawniczymi.

Webinarium otworzyła mec. Joanna Wiśła-Płonka – Przewodnicząca Komisji Zagranicznej KRRP oraz Przewodnicząca polskiej Delegacji w Radzie Adwokatów i Stowarzyszeń Prawniczych Europy CCBE. Następnie goście z zagranicy wysłuchali wystąpień prelegentów z ramienia KIRP.

I tak głos zabrali kolejno:

- » **Izabela Konopacka**, Wicedziekan Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, Przewodnicząca Komisji ds. Współpracy z Zagranicą przy OIRP we Wrocławiu, Członek Komisji Zagranicznej KRRP, II Wiceprezydent Federacji Adwokatów Europejskich FBE. Tytuł prelekcji: **„Poland – normative framework and judicial structure”**;
- » **Michał Woźniak**, Wiceprzewodniczący Komisji ds. Zagranicznych oraz LegalTech przy OIRP w Rzeszowie, Członek Komisji Zagranicznej KRRP. Tytuł prelekcji: **„Poland – procedural law in civil matters”**;
- » **Agata Bzdyn**, Członkini Komisji Praw Człowieka KRRP, ekspertka w obszarze praw człowieka oraz postępowania przez ETPC. Tytuł prelekcji: **„Poland – procedural law in criminal law matters”**.

Celem webinarium było przybliżenie prawnikom pochodzącym z różnych jurysdykcji polskiego systemu prawnego oraz bieżącej problematyki. Pierwsza część webinarium (godz. 10.00–12.00) miała charakter wykładowy, natomiast podczas drugiej części wydarzenia (godz. 12.00–13.00) nastąpił podział na trzy mniejsze grupy w tzw. *break-out rooms* na platformie Zoom. Ta część spotkania miała na celu przedstawienie uczestnikom z zagranicy wybranego case’u, a następnie przeprowadzenie dyskusji z uczestnikami, a także wymianę doświadczeń i networking.

Co ciekawe, podczas omawiania przypadku z zakresu prawa zobowiązań, dotyczącego umowy zawartej na odległość i kwestii ważności takiej umowy z uwagi na art. 84 KC okazało się, że w jurysdykcjach wielu uczestników obowiązują niemal tożsame regulacje, a zapytani o przewidywany wynik sprawy, większość uczestników podzielała to samo stanowisko.

W ocenie zarówno uczestników, jak i prelegentów taka wymiana wiedzy i doświadczeń jest nie do przecenienia w sytuacji, kiedy coraz częściej profesjonalni pełnomocnicy mają do czynienia ze sprawami z pogranicza różnych jurysdykcji.

DODATKOWA INFORMACJA DOT. PROGRAMU LAWYEREX

Jak informuje KRRP, obecnie w wyniku pandemii międzynarodowa wymiana prawników „Lawyerex” realizowana jest jedynie online. Wymiany stacjonarne polegające na możliwości odbycia stażu w danym kraju partnerskim programu będą organizowane dopiero wówczas, gdy sytuacja epidemiologiczna w Europie ustabilizuje się. Dodatkowe informacje o programie Lawyerex dostępne są na stronie internetowej KIRP w zakładce „programy międzynarodowe”: <https://kirp.pl/category/programy-miedzynarodowe/>.

Program Lawyerex jest dofinansowany ze środków Programu „Sprawiedliwość” Unii Europejskiej. ●

Sprawozdanie z 7. Forum Prawa Mediów Elektronicznych, czyli kilka zdań o tym, czy nowe technologie zdały egzamin w obliczu pandemii COVID-19

r. pr. **Maria Dymitruk**

7 Forum Prawa
Mediów Elektronicznych

W dobie pandemii Covid-19:
E-wymiar sprawiedliwości, E-prywatność, E-zdrowie

12-14 kwietnia 2021

ClickMeeting

Organizatory: Uniwersytet Wrocławski Uniwersytet Opolski Uniwersytet Szczeciński CURRENDA CBKE LegalNet

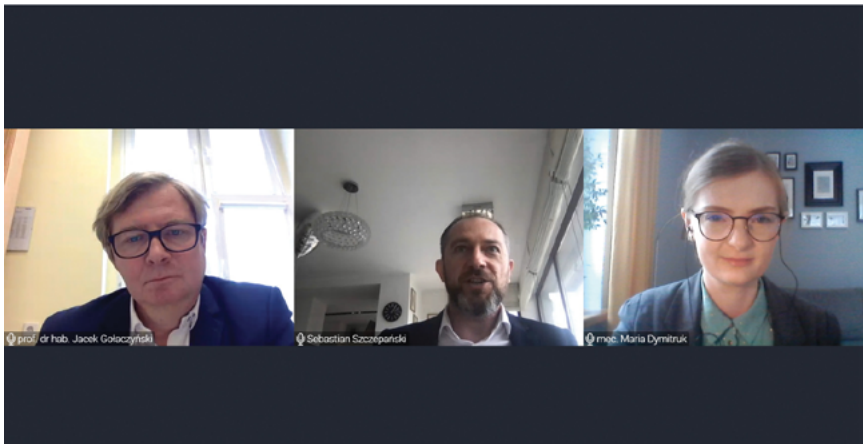
Patronaty honorowe: Akademia Uniwersytetu Wrocławskiego RZECZNIK PRAWA KONSUMENTÓW ZPZP Ośrodek Naukowo-Szkoleniowy przy Krajowej Radzie Komorniczej Patrotronat medialny: GAZETA PRAWNA i Radca PRAWNY

W dniach 12–14 kwietnia 2021 roku odbyła się siódma edycja ogólnopolskiej konferencji naukowej zatytułowanej „Forum Prawa Mediów Elektronicznych” współorganizowana przez Okręgową Izbę Radców Prawnych we Wrocławiu, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet

Opolski, Uniwersytet Szczeciński, spółkę Currenda sp. z o.o. oraz Ośrodek Naukowo-Szkoleniowy przy Krajowej Radzie Komorniczej.

Forum Prawa Mediów Elektronicznych to konferencja z niemałą już tradycją, organizowana co roku naprzemiennie przez

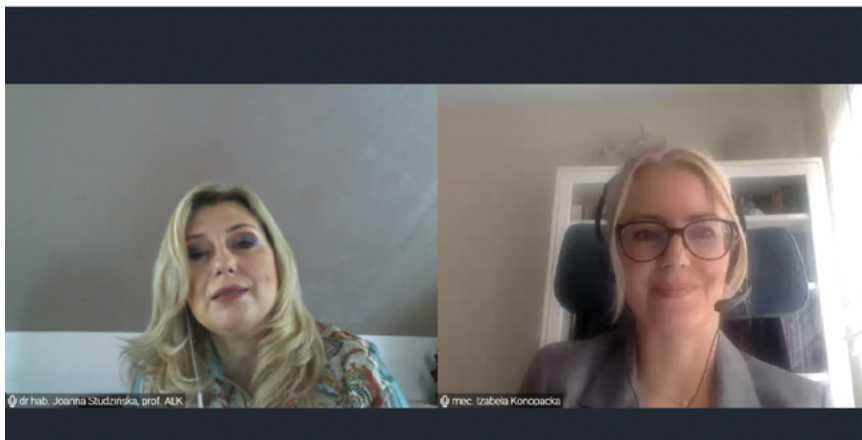
Fot. OIRP we Wrocławiu

trzy ośrodki naukowe: wrocławski, opolski i szczeciński. Regularnie skupia ona czołowych ekspertów z zakresu prawa nowych technologii oraz kilkuset uczestników biernych, zawsze przy dużym udziale samorządu radców prawnych. Na tegoroczną edycję, która z powodu obostrzeń pandemicznych odbyć musiała się w formule zdalnej, zarejestrowało się około 700 osób!

W tym roku swoje referaty w trzech panelach tematycznych (**e-wymiar sprawiedliwości**, **e-privacy** i **e-zdrowie**) wygłosiło 29 specjalistów, naukowców i praktyków specjalizujących się w takich zagadnieniach jak zastosowania nowych technologii w sądownictwie, ochrona danych osobowych w dobie pandemii COVID-19 czy prawne wyzwania wykorzystania rozwiązań technologicznych w medycynie. Wśród prelegentów byli m.in. Europejski Inspektor Ochrony Danych Osobowych dr Wojciech Wiewiórowski, Sędzia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu prof. dr hab. Jacek Gołaczyński, Prezes

Sądu Okręgowego we Wrocławiu Wojciech Łukowski, Sędzia Sądu Okręgowego we Wrocławiu Grzegorz Karaś czy Wojciech Klicki z Fundacji Panoptykon.

Aktywny udział w konferencji wzięli również przedstawiciele Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu. Pan Dziekan prof. dr hab. Tomasz Scheffler wygłosił referat pt. „Samorząd radców prawnych a cyfryzacja sądownictwa w czasach pandemii”. Pani Wicedziekan Izabela Konopacka przedstawiła angielskie *Remote Advocacy Principles* jako przykład dobrej praktyki w zakresie zdalnej reprezentacji klienta przez sądem. Pani Redaktor Naczelna „Przeglądu Radcowskiego” dr Anna Zalesińska wraz z r. pr. Dariuszem Szostkiem poświęcili swoje wystąpienie komunikacji elektronicznej. Pani Przewodnicząca Komisji Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej Maria Dymitruk opowiedziała o automatyzacji sądownictwa opartej o dane, omawiając podstawę prawną i wyzwania, jakie wiąże się z wykorzystaniem narzędzi uczenia maszynowego w wymiarze

Fot. OIRP we Wrocławiu

sprawiedliwości. Członkini Komisji Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej dr Gabriela Bar była zaś moderatorem drugiego panelu konferencji, poświęconego ochronie danych osobowych w czasach pandemii COVID-19.

Nowością tegorocznej edycji Forum Prawa Mediów Elektronicznych były wydarzenia towarzyszące. Każdego dnia konferencji odbyło się jedno z nich: w dniu 12 kwietnia 2021 r. odbyło się seminarium wraz z panelem dyskusyjnym poświęcone zdalnym formom nauczania prawa pt. „E-nauczanie – incydent czy przyszłość?”. Po obradach konferencyjnych kolejnego dnia, 13 marca 2021 r., SSR Monika Biała i Agata Galicka, z Centrum Kompetencji i Informatyzacji Sądownictwa (CKIS), wspólnie poprowadziły specjalny półtoragodzinny warsztat dla radców prawnych i adwokatów poświęcony przepisom Tarczy antykryzysowej w praktyce sądowej, w tym m.in. praktycznym aspektem e-rozpraw. Ostatniego dnia konferencji, 14 marca 2021 r., przeprowadzony natomiast został

panel dyskusyjny pt. „Prawo do prywatności w dobie pandemii COVID-19”, w którym czynnie udział brała m.in. Pani Przewodnicząca Komisji ds. promocji zawodu, komunikacji i mediów, Członkini Komisji Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej Marta Kruk.

Uczestnicy tegorocznej edycji Forum Prawa Mediów Elektronicznych bardzo wysoko ocenili poziom merytoryczny konferencji. Co ważne, udział w Forum dla członków samorządu radcowskiego oznaczał również aktywność w zakresie doskonalenia zawodowego. Radcom prawnym przypisanych zostało 10 punktów szkoleniowych za udział w dwóch dniach konferencji, a członkom naszej izby dodatkowo 4 punkty szkoleniowe za uczestnictwo w warsztatach poświęconych przepisom Tarczy antykryzysowej w praktyce sądowej (w tym praktycznym aspektem e-rozpraw). Certyfikaty potwierdzające uczestnictwo w Forum Prawa Mediów Elektronicznych zostały już mailowo rozesłane do wszystkich uczestników. Dziękujemy za Waszą obecność! ●

6. Młode Forum Prawa Mediów Elektronicznych – nagrody konkursowe OIRP we Wrocławiu

r. pr. **Maria Dymitruk**

W dniu 12 kwietnia 2021 roku rozpoczęła się trzydniowa uczta dla miłośników nowych technologii w prawie – kolejna edycja Forum Prawa Mediów Elektronicznych. Zgodnie z tradycją pierwszy dzień konferencji poświęcony został Młodymu Forum Prawa Mediów Elektronicznych, podczas którego ze swoimi referatami wystąpili młodzi adepci sztuki prawniczej: aplikanci, doktoranci i studenci.

W ramach tegorocznej edycji nadesłanych zostało aż 30 zgłoszeń do czynnego udziału w Młodym Forum, co pokazuje, jak dużym zainteresowaniem cieszy się tematyka nowych technologii wśród młodych prawników. Komitet Naukowy Konferencji wybrał z nadesłanych zgłoszeń 19 referatów, których autorzy mieli możliwość zaprezentowania wyników swoich badań podczas 6. edycji Młodego Forum.

W tym roku Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu została sponsorem nagród w konkursie Młodego Forum Prawa Mediów Elektronicznych. Uczestnicy konferencji oceniani byli przez jury konkursowe w dwóch kategoriach: studenckiej

Fot. John Schnobrich, Unsplash.com

i absolwenckiej (doktorancko-aplikanczej). Zdając sobie sprawę, że publikacja artykułów jest ważnym krokiem w rozwoju naukowym i zawodowym, Komitet Naukowy Konferencji ustalił, że nagrodami w 6. Młodym Forum będą odpłatne publikacje w „Przeglądzie Radcowskim”. Zwycięzcy w obydwu kategoriach otrzymają więc następujące nagrody, których fundatorem jest Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu:

- » **I miejsce** – wynagrodzenie za przygotowanie artykułu do „Przeglądu Radcowskiego” w wysokości 500,00 zł brutto;

6 Młode Forum Prawa Mediów Elektronicznych

W dobie pandemii Covid-19:

E-wymiar sprawiedliwości, E-prywatność, E-zdrowie

12 kwietnia 2021

ClickMeeting

Organizatorzy:

- » **II miejsce** – wynagrodzenie za przygotowanie artykułu do „Przeglądu Radcowskiego” w wysokości 300,00 zł brutto;
- » **III miejsce** – wynagrodzenie za przygotowanie artykułu do „Przeglądu Radcowskiego” w wysokości 200,00 zł brutto.

W nadchodzących numerach naszego kwartalnika publikować będziemy nagrodzone referaty konferencyjne. Jury konkursowe wybrało następujących laureatów konkursu:

- » **I miejsce** w kategorii absolwenckiej zajęli Pani mgr Martyna Mielniczuk-Skibickiej i Pan mgr Rafał Skibicki za referat pt. „Jak nie wpaść w Kanal (Sportowy) – o odpowiedzialności za bezpodstawne zgłoszenie internetowego naruszenia praw autorskich do dostawcy usług pośredniczących”.
- » **I miejsce** w kategorii studenckiej zajęła Pani Laura Słocka za referat pt. „Czy RODO wystarczająco chroni neurodane? – problem ochrony prywatności w neurotechnologii oraz możliwe rozwiązania legislacyjne”.
- » **II miejsce** w kategorii absolwenckiej zajął Pan mgr Filip Wiaderek za referat

pt. „New Competition Tool – (utracona) szansa na rozwiązanie algorytmicznych problemów prawa konkurencji”.

- » **II miejsce** w kategorii studenckiej zajął Pan Paweł Michalik za referat pt. „Czy analiza predykcjonalna stanowi zagrożenie dla władzy sądowniczej?”.
- » **III miejsce** w kategorii absolwenckiej zajęła Pani mgr Aleksandra Bar za referat pt. „Sztuka 3.0. – prawo autorskie w erze sztucznej inteligencji”.
- » **III miejsce** w kategorii studenckiej zajęła Pani Weronika Mróz za referat pt. „Wykorzystanie sztucznej inteligencji do oceny zdolności kredytowej w perspektywie dostępu do informacji o rachunku płatniczym”.

Z pierwszym zwycięskim artykułem mogą się Państwo zapoznać już w aktualnym numerze „Przeglądu” na stronach 38–45.

Składamy serdeczne gratulacje na ręce zarówno Laureatów, jak i wszystkich czynnych uczestników 6. Młodego Forum Prawa Mediów Elektronicznych. Żywe zainteresowanie tematyką nowych technologii wśród młodych prawników naprawdę napawa optymizmem! ●

Konkurs „Nowe technologie na start! Rozpocznij karierę z radcą prawnym”

r. pr. **Maria Dymitruk**

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu, we współpracy ze Studenckim Kołem Naukowym BPK LegalNet działającym na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, na przełomie maja i czerwca 2021 r. zorganizowała konkurs pt. „Nowe technologie na start! Rozpocznij karierę z radcą prawnym”, skierowany

do studentów prawa Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Celem konkursu pozostaje z jednej strony edukacja studentów w zakresie wybranych zagadnień prawa nowych technologii, z drugiej zaś promocja zawodu radcy prawnego jako zawodu otwartego na wyzwania technologiczne w sferze prawnej.

Konkurs ma również za zadanie zachęcić przyszłych absolwentów prawa do wyboru aplikacji radcowskiej jako ścieżki dalszego rozwoju zawodowego.

Konkurs polegał na rozwiązaniu przypadku poświęconego tematyce kontraktów IT, licencjom *open source*, zagadnieniom praktyki stosowania prawa zobowiązań oraz problematyce ochrony marki produktu. Zadanie konkursowe zostało skonstruowane w oparciu o komunikację elektroniczną pomiędzy uczestnikiem konkursu a *project managerem* oraz *CEO* fikcyjnej spółki Aplikacje sp. z o.o. Takie życiowe ujęcie przypadku pozwoliło na weryfikację, jak studenci radzą sobie z przekładaniem wiedzy teoretycznej na praktyczne jej wykorzystanie w warunkach komunikacji z klientem.

W ramach konkursu oraz w celu zachęcenia studentów do udziału w nim w dniu 13 maja 2021 r. przeprowadzone zostały specjalne warsztaty dla studentów zainteresowanych tematyką nowych technologii. Podczas nich trójka członków Komisji Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej OIRP we Wrocławiu, a zarazem twórcy przypadku konkursowego: r. pr. Marta Kruk, r. pr. Michał Skrzywanek oraz r. pr. Sławomir Szczerba, przedstawili studentom zagadnienia powiązane z tematyką przypadku.

W dniu 15 czerwca 2021 r. mieliśmy przyjemność ogłosić trzech laureatów konkursu. Zostali nimi: Wojciech Bernacki, Andrzej Rządkowski i Mateusz Dominiczak.

● **SERDECZNE GRATULUJEMY!** ●

Nagrodami w konkursie będą miesięczne odpłatne staże we wrocławskich kancelariach specjalizujących się w prawie nowych technologii. Wierzymy, że praktyki te stanowiąc będą doskonały punkt

Fot. OIRP we Wrocławiu

startowy w karierze naszych laureatów, którzy – mamy nadzieję – zwiążą swoją aktywność zawodową z problematyką prawa nowych technologii. ●

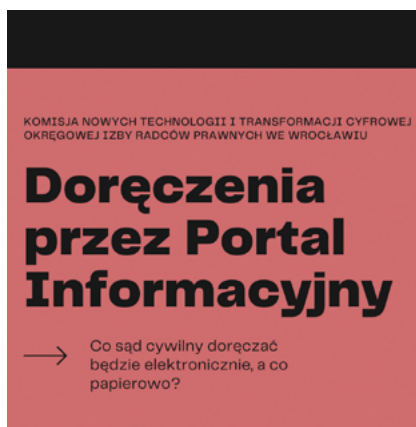
Cykl informacyjny Komisji Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej na temat e-doręczeń przez Portal Informacyjny

r. pr. **Maria Dymitruk**

W dniu 28 maja 2021 r. Sejm RP uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹, która wprowadziła w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich m.in. obowiązek doręczania pism sądowych profesjonalnym pełnomocnikom procesowym w toku postępowania cywilnego elektronicznie, przy wykorzystaniu Portalu Informacyjnego. Nowelizacja wejdzie w życie 3 lipca 2021 r.

Oznacza to niemałą rewolucję w dotychczasowym sposobie funkcjonowania kancelarii radców prawnych! Korespondencja sądowa będzie bowiem do nas kierowana nie papierowo jak dotychczas, a elektronicznie, przy wykorzystaniu kont na Portalu

¹ Treść ustawy dostępna jest na stronach sejmowych: [https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/-899_u/\\$file/899_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/-899_u/$file/899_u.pdf) (dostęp: 9 czerwca 2021).

Informacyjnym. W konsekwencji każdy radca prawny zobligowany jest do posiadania profilu na Portalu Informacyjnym.

Problematyce doręczeń, za pośrednictwem Portalu Informacyjnego, został poświęcony w bieżącym numerze „Przeglądu Radcowskiego” komunikat Pana Dziekana Tomasza Schefflera i r. pr. Michała Pyrza (s. 35–37). Komisja Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej, od dnia uchwalenia ustawy,

Doręczenia przez Portal Informacyjny

KOMISJA NOWYCH TECHNOLOGII I TRANSFORMACJI CYFROWEJ
OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU

Co powinien zrobić radca prawny?

- posiadać konto na Portalu Informacyjnym
- co najmniej raz na 14 dni odbierać przesyłki sądowe na Portalu Informacyjnym
- wskazać w pierwszym piśmie procesowym adres poczty elektronicznej i numer telefonu

Jak zacząć?

Założ konto na Portalu Informacyjnym →

Każdy radca prawny powinien zarejestrować się na Portalu Informacyjnym

Zapoznaj się z funkcjonalnościami →

Jeżeli wcześniej nie mieli Państwo konta na PI, warto zapoznać się z jego funkcjonalnościami, zanim e-doręczenia zaczną obowiązywać

Potrzebujesz wsparcia? Skontaktuj się z nami! →

OIRP we Wrocławiu oferuje pomoc członkom samorządu w założeniu konta na Portalu Informacyjnym

KOMISJA NOWYCH TECHNOLOGII I TRANSFORMACJI CYFROWEJ
OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU

publikuje na swoich profilach na portalach społecznościowych Facebook² oraz LinkedIn³ cykl informacyjny omawiający zmiany, jakie dla radców prawnych wprowadzi ustawa nowelizująca oraz wskazujący na nasze nowe obowiązki zawodowe i procesowe.

² <https://www.facebook.com/Komisja-Zagraniczna-i-Komisja-ds-Nowych-Technologii-OIRP-we-Wroc%25%82awiu-2195992573984070> (dostęp: 9 czerwca 2021).

³ <https://www.linkedin.com/company/komisja-ds-nowych-technologii-i-transformacji-cyfrowej/> (dostęp: 9 czerwca 2021).

Jedynie czternastodniowe *vacatio legis* ustawy nowelizującej powoduje, że czasu na przygotowania do zmian nie ma wiele. Z tego powodu zachęcam wszystkich członków naszego samorządu (ale nie tylko, bowiem zmiany w równym stopniu dotyczą również adwokatów i rzeczników patentowych) do zapoznania się z cyklem informacyjnym, którego celem pozostaje jak najlepsze przygotowanie profesjonalnych pełnomocników procesowych do zmian w zakresie sądowych doręczeń cywilnych.

Doręczenia przez Portal Informacyjny

A co z urlopem? Czy będzie można wstrzymać doręczenia przez Portal Informacyjny na czas wypoczynku/choroby?

Niestety nie. Nowelizacja ustawy o COVID-19 nie przewiduje możliwości wstrzymania doręczeń na czas urlopu profesjonalnego pełnomocnika procesowego lub zwolnienia lekarskiego.

Doręczenia przez Portal Informacyjny

Czy radcowie prawni będą mogli składać pisma procesowe online?

Nie. Nowelizacja ustawy o COVID-19 nie wprowadza dwustronnej komunikacji elektronicznej w toku postępowania sądowego. Sąd doręczać będzie korespondencje przez Portal Informacyjny, ale strony i ich pełnomocnicy wszelkie pisma procesowe nadal składają będą jak dotychczas w wersji papierowej przysyłką poleconą.

KOMISJA NOWYCH TECHNOLOGII I TRANSFORMACJI ODFRÓWEJ / OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCLAWIU

Doręczenia przez Portal Informacyjny – co sprawdzić, zanim zmiany wejdą w życie –

Aktualny numer telefonu

Aby w przyszłości bezproblemowo korzystać z Portalu, w panelu „Mój profil” należy wprowadzić aktualne dane, w tym numer telefonu

Prawidłowy adres poczty elektronicznej

Jedynie ustawienie prawidłowego adresu poczty elektronicznej umożliwi otrzymywanie powiadomień mailowych z Portalu

Opcja powiadomien email

Pamiętaj, aby w zakładce „Dane kontaktowe” mieć zaznaczoną opcję „Powiadamiam e-mailem o zmianach w sprawach”

Warto założyć konto na wszystkich jedenastu Portalach Informacyjnych

Doręczenia elektroniczne będą działać na wszystkich PI niezależnie od tego, czy radca prawny założył tam już swoje konto czy nie

KOMISJA NOWYCH TECHNOLOGII I TRANSFORMACJI CYFROWEJ
OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU

Pierwotne brzmienie projektu ustawy (druk 899)

Art. 152za(9) ustawy o COVID-19

2. W braku możliwości wykorzystania systemu teleinformatycznego cyfrowe odwzorowanie pism procesowych, zawiadomień, wezwań i orzeczeń sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej na wskazany **adres służbowej poczty elektronicznej**.

3. Cyfrowe odwzorowania pism procesowych, zawiadomień, wezwań i orzeczeń uznaje się za doręczone **w następnym dniu roboczym** od chwili wprowadzenia ich przez sąd do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby adresat mógł zapoznać się z jego treścią.

KOMISJA NOWYCH TECHNOLOGII I TRANSFORMACJI CYFROWEJ
OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU

Aktualne brzmienie ustawy nowelizującej

Art. 152za(9) ustawy o COVID-19

2. W okresie wskazanym w ust. 1, w braku możliwości wykorzystania systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe, sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej pisma sądowe poprzez umieszczenie ich treści w systemie teleinformatycznym służącym udostępnianiu tych pism (**Portal Informacyjny**). (...)

3. Datą doręczenia jest data zapoznania się przez odbiorcę z pismem umieszczonym w portalu informacyjnym. W przypadku braku zapoznania się pismo uznaje się za doręczone **po upływie 14 dni** od dnia umieszczenia pisma w portalu informacyjnym.

Czy radcowie OIRP we Wrocławiu posiadają konta na Portalu Informacyjnym?

Na 2491 wykonujących zawód radców prawnych – członków Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu 1771 radców posiada konto na Portalu Informacyjnym, a 720 radców nie (w tym 81 emerytów).

Radcowie posiadający konto na Portalu Informacyjnym
71%

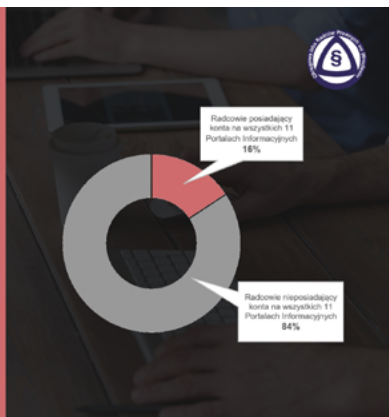
Radcowie nieposiadający konta na Portalu Informacyjnym
29%

KOMISJA NOWYCH TECHNOLOGII I TRANSFORMACJI CYFROWEJ
OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU

Czy członkowie OIRP we Wrocławiu mają konta na wszystkich jedenastu Portalach Informacyjnych?

Z 1771 członków Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, którzy posiadają konto na Portalu Informacyjnym, jedynie 279 (niecałe 16 procent) posiada konta we wszystkich jedenastu Portalach.

KOMISJA NOWYCH TECHNOLOGII I TRANSFORMACJI ODFRAMEWY OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU

Kiedy doręczenia elektroniczne przez Portal Informacyjny wejdą w życie?

03.07.2021

czyli z upływem 14-dniowego *vacatio legis*

Ustawodawca przewidział jedynie dwutygodniowy okres spoczywania ustawy, nie pozostawiając wiele czasu na przygotowania, szczególnie tym profesjonalnym pełnomocnikom, którzy dotychczas nie posiadali konta na Portalu Informacyjnym.

KOMISJA NOWYCH TECHNOLOGII I TRANSFORMACJI ODFRAMEWY OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU

Zmiany na osi czasu

Doręczenia elektroniczne przez Portal Informacyjny

KOMISJA NOWYCH TECHNOLOGII I TRANSFORMACJI ODFRAMEWY OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU

Akademia Wiedzy o Prawie

r. pr. **Marta Kędziora**

Od lewej: Robert Staszewski, Marta Kędziora, Iwona Jurek (nauczycielka), Tomasz Scheffler, Jan Jaśkiewicz (laureat), Ewa Gryc-Zerych, Mateusz Sobkowiak (laureat), Marta Kruk, Elżbieta Osarczuk (nauczycielka); fot. OIRP we Wrocławiu

W marcu rozpoczęła się szósta edycja konkursu „Akademia Wiedzy o Prawie” organizowanego przez Krajową Izbę Radców Prawnych. Konkurs przeznaczony był dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, ale tegoroczna edycja była wyjątkowa, ponieważ z uwagi na pandemię koronawirusa, w całości odbyła się online.

Konkurs „Akademia Wiedzy o Prawie” na stałe zapisał się w kalendarzu wydarzeń Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu. Każda edycja konkursu to

wyzwanie zarówno dla uczestników, którzy często po raz pierwszy w swojej edukacji mają do czynienia z zagadnieniami prawnymi, jak również dla organizatorów na wszystkich etapach konkursu. Naczelnym celem konkursu jest podnoszenie świadomości prawnej dzieci i młodzieży, umożliwienie im sprawdzenia swojej wiedzy podczas pisemnych i ustnych etapów konkursu. W poszczególnych Okręgowych Izbach Radców Prawnych nad prawidłowym przebiegiem konkursu czuwali koordynatorzy ds. edukacji prawnej – we Wrocławiu funkcję tę powierzono mecenas Marcie Kędziorze-Dudek, która weszła

Fot. OIRP we Wrocławiu

również w skład Komitetu Organizacyjnego konkursu. Z ramienia Krajowej Izby Radców Prawnych nadzór nad konkursem sprawowała Wiceprezes Krajowej Rady Radców Prawnych Ewa Gryc-Zerych, Pani Wiceprezes od początku największy nacisk kładła na konieczność zapewnienia wszystkim zainteresowanym uczniom możliwości udziału w konkursie wskazując, że „Organizacja konkursu została precyzyjnie przygotowana i przemyślana po to, aby wszyscy uczniowie, pomimo formy wyłącznie zdalnej, mieli równe szanse i możliwości”.

Przygotowania do przeprowadzenia konkursu rozpoczęły się w lutym 2021 r., wtedy też nawiązywano kontakt ze szkołami, kuratoriami oświaty oraz promowano konkurs, aby umożliwić w nim udział jak największej liczbie dzieci i młodzieży. Szkoły rejestrowały się poprzez formularz internetowy, wskazując uczniów, którzy będą brali udział w konkursie. Niewątpliwie

największym wyzwaniem dla organizatorów Akademii była jego nowa, zdalna formuła. Jednak sprawny przebieg wszystkich etapów konkursu pokazał, że nasze społeczeństwo przywykło do funkcjonowania online i przeniosło wiele swoich aktywności do sieci.

Tegoroczna edycja konkursu składała się z trzech etapów. Pierwszy etap odbył się w dniu 29 marca br. i miał charakter szkolny. Ta część konkursu została zrealizowana w formie testu jednokrotnego wyboru z użyciem dedykowanej dla tego celu aplikacji. W pierwszym etapie udział wzięło 863 uczniów ze 193 szkół z całego kraju, w tym 487 uczestników to uczniowie szkół podstawowych, a 376 to uczniowie szkół średnich. Najbardziej liczną grupą uczestników wśród szkół ponadpodstawowych byli uczniowie klas II, a w szkołach podstawowych największą liczbą uczniów było uczniami klas VIII. W tym etapie uczniowie rozwiązywali kazusy oraz odpowiadali pisemnie na pytania zamknięte do zagadnień przygotowanych przez komitet organizacyjny konkursu. Ostatni etap, który miał charakter centralny, odbył się w dniu 26 kwietnia. W tej części konkursu uczniowie, za pomocą aplikacji, nawiązali połączenie z członkami poszczególnych komisji i omawiali przed nimi zagadnienia losowo wybrane z uprzednio przygotowanej puli.

Zwycięzcami tegorocznej edycji zostali:

- » w szkołach podstawowych:
  - 1) Dominika Ziomek OIRP Wałbrzych,
  - 2) Oliwier Hrapek OIRP Opole,
  - 3) Piotr Spychała OIRP Gdańsk,
- » w szkołach ponadpodstawowych:
  - 1) Robert Wolak OIRP Zielona Góra,
  - 2) Karolina Bąkiewicz OIRP Warszawa,
  - 3) Karol Łanocha OIRP Katowice.

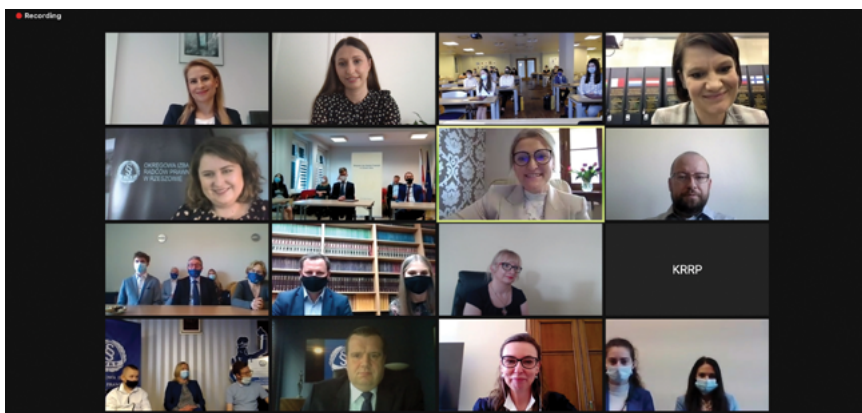
W dniu 12 maja odbyła się uroczysta gala wręczenia nagród laureatom Akademii. W gali udział wzięli Prezes KRRP, Mecenas Włodzimierz Chruścić, Wiceprezes KRRP Ewa Gryc-Zerych, którzy osobiście gratulowali laureatom sukcesu i zachęcali do dalszego pogłębiania wiedzy z zakresu prawa. Gala miała w całości charakter zdalny, uczestnicy łączyli się za pomocą aplikacji.

Choć tegoroczna edycja Akademii Wiedzy o Prawie różniła się od poprzednich odsłon tego konkursu, to bezsprzecznie zdalna formuła spowodowała, iż zainteresowanie konkursem wzrosło – w roku 2020, w pierwszym etapie konkursu udział wzięło 448 uczniów z 82 szkół, więc liczba uczestników w 2021 roku, w pierwszym etapie konkursu, prawie podwoiła się. Aby konkurs odbył się sprawnie, w całe przedsięwzięcie zaangażowało się wiele osób – Wiceprezes Ewa Gryc-Zerych, pracownicy biura KIRP, pracownicy firmy informatycznej obsługującej techniczną stronę konkursu, koordynatorzy ds. edukacji oraz radcowie prawni z poszczególnych Okręgowych Izb Radców Prawnych.

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu po zakończeniu konkursu zaprosiła

do swojej siedziby uczniów ze swojego zasięgu terytorialnego, którzy wzięli udział w centralnym etapie Akademii. Finalistom, Mateuszowi Sobkowiakowi z XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu oraz Janowi Jaśkiewiczowi ze Szkoły Podstawowej nr 81 im. Wandy Rutkiewicz oraz ich nauczycielom Pani Elżbiecie Osarczuk oraz Pani Iwonie Jurek, osobiście pogratulowali i wręczyli upominki Wiceprezes KRRP Ewa Gryc-Zerych oraz Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu Tomasz Scheffler.

Dla uczestników bezsprzecznie największym wyzwaniem był udział w ostatnim etapie Akademii, na którą składała się wypowiedź ustna, ponieważ na uzyskaną ilość punktów miała wpływ nie tylko wiedza z zakresu prezentowanego zagadnienia, ale również sposób zaprezentowania wypowiedzi. Wielokrotnie uczestnicy pozytywnie zaskoczyli komisje swoją wiedzą oraz umiejętnościami jej prezentacji. Liczymy, że w przyszłym roku po raz kolejny pobijemy rekord ilości uczestników, a informacja o Akademii, a tym samym edukacja prawna, będą miały coraz większe zasięgi. ●

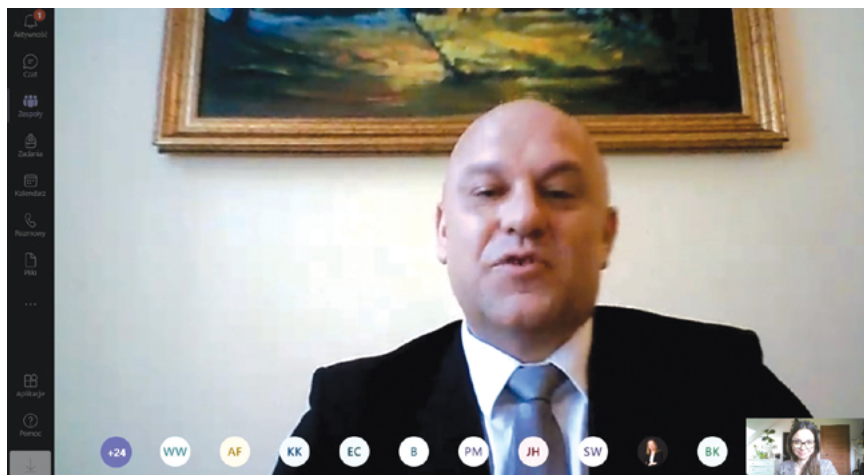

Fot. OIRP we Wrocławiu

Sprawozdanie z VI Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Wyzwania prawnej ochrony zwierząt”

r. pr. **Wioletta Jedlecka**

członkini Studenckiego Koła Naukowego Praw Zwierząt **Kinga Bednarska**

Wicedziekan OIRP Krystian Mularczyk; fot. Klara Walkowicz

Wostatnim czasie zagadnienia z zakresu prawnej ochrony zwierząt stanowią nie tylko przedmiot rozważań o charakterze czysto filozoficznym czy etycznym, ale także prawnym. Świadczy o tym, między

innymi, już szósta edycja Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej organizowanej przez Studenckie i Doktoranckie Koła Naukowe Praw Zwierząt działające na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Tegoroczna Konferencja nosiła tytuł „Wyzwania prawnej ochrony zwierząt” i została objęta honorowym patronatem Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, Okręgowej Rady Adwokackiej we Wrocławiu, a także organizacji działających na rzecz ochrony praw zwierząt: fundacji Czarna Owca Pana Kota oraz stowarzyszenia Prawnicy na Rzecz Zwierząt. Konferencja odbyła się w dniu 21 maja 2021 r. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną, Konferencja po raz pierwszy została przeprowadzona w całości zdalnie, za pomocą narzędzi umożliwiających komunikowanie się na odległość.

Tegoroczne wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem, zarówno ze strony uczestników czynnych, jak i biernych. Wśród prelegentów znaleźli się nie tylko studenci i doktoranci reprezentujący uniwersytety z całej Polski, ale także praktycy – radcowie prawni, adwokaci i lekarze weterynarii aktywnie działający na rzecz zwierząt. Konferencję uroczystie otworzył Prodziekan ds. badań naukowych i współpracy międzynarodowej Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, dr hab. Bartłomiej Krzan prof. UWr, który zaznaczył, że poruszanie tematu ochrony zwierząt jest niezmiernie istotne, a fakt, że Konferencja jest organizowana już po raz szósty, świadczy o nieustannym rozwoju tej dziedziny. Następnie głos zabrał Wicedziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu Krystian Mularczyk, który wyraził poparcie dla idei organizowania wydarzeń związanych z ochroną zwierząt. Kolejno głos zabrała Członkini Prezydium Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu Sylwia Filińska, która w swojej wypowiedzi zwróciła uwagę na rosnące zainteresowanie kwestią praw zwierząt oraz ich ochrony. Następnie opiekunki Kół Naukowych Praw Zwierząt: dr hab. Wioletta Jedlecka

prof. UWr oraz dr hab. Joanna Helios wraz z Przewodniczącą Studenckiego Koła Naukowego Praw Zwierząt – Klarą Walkowicz – uroczystie powitały wszystkich prelegentów i słuchaczy, otwierając tym samym część merytoryczną Konferencji.

Obrazy zostały podzielone tematycznie na 6 paneli. Podczas każdego z nich wystąpiło od pięciu do sześciu prelegentów. Panel I otworzyła dr hab. Wioletta Jedlecka prof. UWr wystąpieniem dotyczącym poprawności posługiwania się terminem „prawa zwierząt”. Następnie dr hab. Joanna Helios przedstawiła ciekawą koncepcję dotyczącą powiązań pomiędzy koncepcją wobec zwierząt a wystąpieniem choroby Covid-19, nawiązując do artykułu P. Singera i P. Cavalieri „Źródłem Covid-19 jest przemoc wobec zwierząt”. Kolejną prelegentką była radczyni prawna mgr Angelika Kimbort, Członkini Stowarzyszenia „Otwarte Klatki”, która przybliżyła słuchaczom przegląd działań, jakie podejmowano w przedmiocie wprowadzenia zakazu hodowli zwierząt na futra oraz postulaty w tym zakresie. Tematykę rolnictwa ekologicznego oraz dobrostanu zwierząt w systemach chowu ekologicznego przedstawiła mgr Magdalena Wolska z Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Ostatnim tematem poruszonym w ramach panelu I był przegląd nowelizacji ustawy o ochronie zwierząt, którego dokonała mgr Wioletta Wasil-Rusecka z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Pierwszym prelegentem panelu II był dr Łukasz Dubiński z Uniwersytetu Szczecińskiego, który przedstawił pojęcie „inwazyjnego gatunku obcego” oraz formy administracyjnoprawnego nadzoru nad takimi gatunkami. Następnie mgr Karolina Piech (Uniwersytet Wrocławski) przybliżyła słuchaczom perspektywę prawnika

dr hab. Bartłomiej Krzan; fot. Klara Walkowicz

i inspektora ds. ochrony zwierząt na problematykę znęcania się nad zwierzętami. Kontekst historyczny ochrony zwierząt uwzględniła natomiast Karolina Polak z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, porównując obecne standardy w tym zakresie z regulacjami dwudziestolecia międzywojennego. Kolejną interesującą perspektywę przedstawiła Ewelina Chmielewska z Uniwersytetu Wrocławskiego, która skupiła się na ekokryminologicznych aspektach przestępstw wobec zwierząt. Panel II zamknęła Przewodnicząca Studenckiego Koła Naukowego Praw Zwierząt Klara Walkowicz – wprowadzając słuchaczy w problematykę pseudohodowli psów i kotów.

Panel III otworzył Sławomir Luber z Uniwersytetu Wrocławskiego, który poświęcił swoje wystąpienie analizie prawnej problemu uśmiercania piskląt na fermach przemysłowych. Kolejno mgr Martyna Stępień z Uniwersytetu Wrocławskiego pochyliła się nad terminem „praw zwierząt”, którego stosowanie wciąż stanowi wyzwanie dla języka prawnego i prawniczego. Niezwykle innowatorskie wystąpienie przedstawiła Martyna Gryśla z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, która dokonała analizy przestępstwa znęcania się nad hybrydą zwierzęcia i robota. Następną prelegentką była Hanna Kłosińska

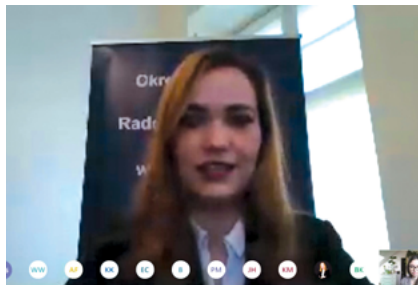
z Uniwersytetu Warszawskiego, która skupiła się na zagadnieniu etykietowania produktów odzwierzęcych pod kątem dobrostanu zwierząt jako formie ochrony zwierząt gospodarskich w Unii Europejskiej. Ostatnim tematem poruszonym w ramach panelu III były konsekwencje niejednoznacznego statusu zwierząt w prawie Unii Europejskiej przedstawione przez Karolinę Ponikowską z Uniwersytetu Warszawskiego.

Kolejny panel rozpoczął się omówieniem problematyki zakazu wykorzystywania zwierząt w cyrkach w kontekście zgodności takiego zakazu z prawem Unii Europejskiej, którego dokonała Maria Januszczak z Uniwersytetu Warszawskiego. Następne zagadnienie stanowiła instytucja Rzecznika Ochrony Zwierząt, którą przybliżyła uczestnikom Konferencji Magdalena Górak z Uniwersytetu Śląskiego. Kolejno mgr Marcin Stasz z Uniwersytetu Wrocławskiego zwrócił uwagę na wykorzystywanie zwierząt w celu ocieplania wizerunku osób publicznych na przykładach zaczerpniętych m.in. z działalności samorządów terytorialnych. W dalszej kolejności Wiktor Sadowski z Uniwersytetu Wrocławskiego przeniósł słuchaczy do Hiszpanii poprzez omówienie kulturowych warunkowań tego kraju związanych z kontrowersyjnym zwyczajem „walk byków”. Na zakończenie panelu IV Saosan Joubar i Klaudia Zdolska z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej dokonały przeglądu obowiązujących w Polsce regulacji w zakresie obrotu egzotycznymi gatunkami.

Kwestia nowelizacji regulacji dotyczącej karnoprawnej ochrony zwierząt była pierwszym z tematów poddanych pod obrady w trakcie panelu V. Wystąpienie w tym zakresie przygotowała Weronika Pawłowska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Natomiast

dr Anna Wilk z Wyższej Szkoły Finansów i Prawa w Bielsku-Białej skupiła się w swojej prezentacji na uwagach *de lege lata* i *de lege ferenda* w kwestii statusu zwierzęcia na gruncie prawa spadkowego. W dalszej kolejności mgr Emilia Kudasik-Gil, reprezentująca Uniwersytet Jagielloński, omówiła tematykę zezwolenia na odstępstwo od nakazu umyślnego zabijania zwierząt. Następnie Joanna Karocka – Prezes Stowarzyszenia na rzecz Dobrostanu Ptaków Egzotycznych – zwróciła uwagę na często pomijany w praktyce problem, a mianowicie brak odpowiednich przepisów prawnych regulujących działalność papugarni. Jako ostatnia z prelegentów panelu V wystąpiła mgr Hanna Cichocka, Członkini stowarzyszenia Prawnicy na Rzecz Zwierząt, która uczyniła tematem swojej prezentacji problemy, jakie występują na kanwie ustawy – prawo łowieckie oraz próby zmiany istniejącego statusu quo w zakresie zakazu polowań.

Ostatni z paneli rozpoczął się przedstawieniem idei ekofeminizmu. Temat ten omówiła mgr Marlena Olszewska z Uniwersytetu Wrocławskiego, dokonując jednocześnie analizy prawnej ochrony zwierząt w Polsce z punktu widzenia tej koncepcji. Kolejno mgr Katarzyna Walczy, Członkini Polskiego Towarzystwa Etycznego, wygłosiła wystąpienie, którego przedmiotem była ocena działań straży miejskich i gminnych województwa małopolskiego w zakresie ochrony zwierząt. W dalszej kolejności słuchacze mieli okazję zapoznać się z potrzebami gatunkowymi szynszyli małej, a to za sprawą wystąpienia lek. wet. Klaudii Kołaczkiwicz z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, która przedstawiła realia panujące na fermach szynszyli. Następnie ponownie wystąpiła mgr Hanna Cichocka, tym razem poruszając problem niespójności aksjologicznych w prawie ochrony zwierząt.

Członkini Prezydium OIRP Wrocław Sylwia Filińska; fot. Klara Walkowicz

Kolejne istotne zagadnienie poddała pod obrady mgr Katarzyna Mróz z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, która przedstawiła statystyki dotyczące orzekania i wykonywania kary pozbawienia wolności wymierzonej na podstawie ustawy o ochronie zwierząt. Ostatnim prelegentem tegorocznej Konferencji był mgr Konrad Rydel z Uniwersytetu Warszawskiego, który zapoznał uczestników z działalnością The Nonhuman Rights Project – organizacji zajmującej się walką o przyznanie niektórym gatunkom zwierząt prawa do integralności cielesnej.

Jak wynika z powyższego, uczestnicy tegorocznej Konferencji mogli zdobyć zarówno wiedzę praktyczną związaną ze stosowaniem prawa ochrony zwierząt, jak i zapoznać się z innowacyjnymi zagadnieniami powstającymi na styku prawa z innymi dziedzinami nauki. Poza wysokiej jakości wystąpieniami prelegentów, pomiędzy panelami toczyły się także owocne dyskusje m.in. dotyczące problemu pseudohodowli oraz rozważań nad wprowadzeniem administracyjnoprawnej formy karania za znęcanie się nad zwierzętami. Na zakończenie organizatorzy zaprosili słuchaczy na kolejną, siódmą edycję Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej. Tego wydarzenia nie może przegapić żadna osoba interesująca się prawną ochroną zwierząt. ●

Drzwi Otwarte

Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu

Apl. **Małgorzata Głowacka**

Wicedziekan Krystian Mularczyk, Członkini Prezydium Sylwia Filińska, Dziekan Tomasz Scheffler, Małgorzata Głowacka, Jakub Gawęć; fot. OIRP we Wrocławiu

Dnia 26 kwietnia 2021 r. miało miejsce wydarzenie pn. „Drzwi otwarte Okręgowej Izby Radców Prawych we Wrocławiu”, które uprzednio było szeroko zapowiadane i promowane przez organizatorów. Z uwagi na wciąż panującą sytuację pandemiczną,

wydarzenie odbyło się w formie zdalnej, w postaci webinaru zorganizowanego wspólnie przez stałą Komisję do spraw Współpracy z Samorządami i Instytucjami przy OIRP we Wrocławiu i Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA.

Koncepcja całego przedsięwzięcia polegała na przedstawieniu słuchaczom wszelkich aspektów procesu rekrutacji na aplikację, odbywania szkolenia, wykonywania zawodu radcy prawnego oraz zasad na jakich funkcjonuje samorząd radcowski.

Prelegentami ze strony Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu byli:

- » Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler,
- » Wicedziekan Rady OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk,
- » Członek Prezydium OIRP we Wrocławiu Sylwia Filińska,
- » Aplikant radcowski Małgorzata Głowacka,
- » Aplikant radcowski Jakub Gaweł.

Aplikant radcowski Małgorzata Głowacka,
Aplikant radcowski Jakub Gaweł;
fot. OIRP we Wrocławiu

Po stronie Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA wystąpili:

- » Martyna Kuppe,
- » Jakub Dąbrowski.

To oni zajęli się również koordynacją całego wydarzenia.

Spotkanie było podzielone na część poświęconą zagadnieniom związanym z wykonywaniem zawodu radcy prawnego oraz wszelkim aspektom z tym związanym, a także część poświęconą zagadnieniom związanym z odbywaniem aplikacji radcowskiej. Prowadzący spotkanie zadawali pytania naprzemiennie – do Członków Prezydium OIRP we Wrocławiu oraz do Aplikantów.

Dziekan Tomasz Scheffler, Członkini Prezydium Sylwia Filińska, Wicedziekan Krystian Mularczyk;
fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem – w jego kulminacyjnym punkcie uczestniczyło aż ok. 70 osób. W trakcie spotkania padło wiele merytorycznych, przemyślanych i celnych pytań z zakresu struktury samorządu radcowskiego, praw i obowiązków Dziekana oraz Rady, zasad rekrutacji i odbywania aplikacji radcowskiej, patronatu, kryteriów jakie muszą spełniać radcowie prawni, aby móc zostać patronem aplikanta, sposobu prowadzenia zajęć na aplikacji oraz kwestii związanych z zaliczeniami poszczególnych bloków zajęciowych, przebiegu oraz zasad przystąpienia do egzaminu radcowskiego, prowadzenia działalności doradczej w trakcie trwania aplikacji, możliwości zarabkowania w sektorach niezwiązanych z prawem, obowiązku pracy podczas trwania aplikacji, kwestii finansowych, takich jak opłaty za egzamin wstępny na aplikację, opłaty roczne, opłaty za egzamin zawodowy, staży zagranicznych organizowanych w ramach międzynarodowej współpracy, a także różnic pomiędzy samorządem radcowskim a adwokackim, na które nasi prelegenci starali się odpowiedzieć jak

najbardziej wyczerpująco, klarownie i rzetelnie. Nie sposób nie zauważyć, że zarówno prowadzący, jak i słuchacze byli świetnie przygotowani do tego wydarzenia, ale z uwagi na ograniczony czas, jaki został przewidziany na to spotkanie, nie było możliwości aby odpowiedzieć na wszystkie zadawane przez publiczność pytania. Ilość i jakość tych pytań budzi pełen podziw, bo dzięki temu można z całą pewnością stwierdzić, że aplikacja radcowska w dalszym ciągu cieszy się ogromnym zainteresowaniem młodych prawników i być może dzięki temu wydarzeniu, stanie się dla nich pewnym celem na przyszłość. Po tak merytorycznym spotkaniu wydaje się, że przyszła ścieżka kariery dla przyszłych adeptów prawa jest stosunkowo jasno narysowana, zważywszy na pozytywny odbiór całego przedsięwzięcia.

Warto zauważyć, że powyższe wydarzenie było pierwszym wspólnym projektem OIRP we Wrocławiu i ELSA Wrocław po zawarciu kilku dni wcześniej, tj. 20 kwietnia 2021 r., Porozumieniem o Współpracy, którego stronami były wyżej wskazane Strony. •

Sprawozdanie z XIV Międzynarodowej Konferencji Naukowej z serii *Arbitraż i Mediacja w teorii i praktyce*

r. pr. **Krystian Mularczyk**

W dniu 14 maja 2021 r. na dedykowanej platformie internetowej odbyła się XIV Międzynarodowa Konferencja Naukowa z serii **Arbitraż i Mediacja w teorii i praktyce**, której jednym z partnerów była Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu.

Tegoroczne spotkanie nie pozostawiło złudzeń co do konieczności omówienia wszelkich zagadnień związanych z mediacją w kontekście aktualnej sytuacji na świecie, tj. sytuacji związanej z pandemią COVID-19 i jej konsekwencjami, które na zawsze zmieniły pewne aspekty alternatywnych metod rozwiązywania sporów. Właśnie dlatego tytuł tej prawie jubileuszowej konferencji był nieprzypadkowy – „Czy COVID-19 spowodował odhumanizowanie alternatywnych metod rozwiązywania sporów?”. Ostatni rok sprawił, że do wielu rzeczy zarówno natury społecznej, jak i prawnej zaczęto podchodzić diametralnie inaczej niż dotychczas. O ile w pierwszym zakresie te zmiany nie budzą większych wątpliwości, o tyle

zmiany w praktyce prawa, jaką jest także mediacja oraz pozostałe alternatywne metody rozwiązywania sporów pozostaje już pewnym *novum*. Z uwagi na międzynarodowy charakter konferencji mieliśmy okazję do zapoznania się z ocenami obecnej sytuacji z perspektywy różnych krajów, które mniej lub bardziej zmuszone były do reorganizacji postępowań mediacyjnych i arbitrażowych. Można z pewnością określić ciekawym doświadczeniem zapoznanie się z przyjętymi rozwiązaniami legislacyjnymi z różnych zakątków świata. W tegorocznej konferencji udział wzięły osobistości ze świata praktyki, nauki i wymiaru sprawiedliwości pochodzące m.in. z Turcji, Stanów Zjednoczonych, Singapuru, Rosji, Litwy, Chin czy Uzbekistanu, a także z Polski. Tematyka, choć oczywiście korespondująca z przedmiotem serii, była dość różnorodna. Mieliśmy okazję do zgłębienia takich zagadnień jak: Zastosowanie sztucznej inteligencji w ADR – szansa czy zagrożenie?; Wirtualne przesłuchania – uwagi i refleksje oparte na praktycznych doświadczeniach; Pandemia COVID-19 a międzynarodowy arbitraż

Fot. Edmond Dantès, Pexels.com

handlowy – adaptacja do nowych realiów i prognozy na przyszłość; Czy arbitraż online stał się trwałym standardem międzynarodowego arbitrażu do końca pandemii COVID-19?; Czy rosnące wykorzystanie technologii i sztucznej inteligencji w arbitrażu stanowi zagrożenie dla praktyków arbitrażu?; Czy wyrok arbitrażowy w postaci elektronicznej – możliwość i konieczność w czasach pandemii.

Dominująca refleksja jaka pojawia się po wysłuchaniu i analizie tych, co by nie powiedzieć – fantastycznych wystąpień, jest dość skonkretyzowana – obecna sytuacja pokazuje, że pewne dotychczasowe rozwiązania nie sprawdzają się. Część z postulatów daje podłoże do zastanowienia się nad udoskonaleniem, zmianą – bądź jak kto woli – dostosowaniem do obecnych realiów życia przyjętych i ugruntowanych już w praktyce i doktrynie rozwiązań związanych z mediacją i arbitrażem. Przypieszenie, elektronizacja to pewne postulaty na przyszłość, choć jak wiadomo część z przyjętych na świecie rozwiązań może nie być przyjęta w innych krajach. Po głębszej analizie zebranych w toku konferencji informacji musimy zadać sobie pytanie, czy jesteśmy gotowi na tak daleko idące zmiany. Czy w tak krótkim czasie istnieje możliwość, aby wypracować rozwiązania, które będą naprawdę dobre i dodatkowo

na tyle przemyślane, aby na stałe zagościły w polskim porządku prawnym i praktyce mediacyjnej? Na ten moment trudno przyjąć jedno, pewne stanowisko w tej sprawie. Za mało czasu minęło, abyśmy mogli z pełną odpowiedzialnością powiedzieć, że rozwiązania tymczasowe, często oparte na braku bezpośredniego kontaktu na żywo, w dalszym ciągu zachowują tę zasadę i idee, jakie przyświecały tradycyjnym i dobrze znanym rozwiązaniom. To, co na pewno jest już widoczne i czego nie będziemy w stanie zlekceważyć, to fakt, że świat przez ubiegły rok mocno się zmienił. Przez ten czas okazało się, że to, co do tej pory obowiązkowo wykonywano mówiąc kolokwialnie „na żywo”, można robić zdalnie, nie tracąc cennego czasu na czynności towarzyszące. To już się stało – widzimy, że w mediacji i arbitrażu pewne rozwiązania już zaczęły wchodzić do utartej praktyki i dopiero czas pokaże, czy te zmiany będziemy mogli określić zmiennymi na dobre. Z pewnością podczas kolejnych edycji Międzynarodowej Konferencji Naukowej z serii Arbitraż i Mediacja organizowanej przez Sąd Arbitrażowy przy Nowotomyskiej Izbie Gospodarczej będziemy mieli okazję, aby przeanalizować te zagadnienia z już innej, odleglejszej czasowo perspektywy. Mam nadzieję, że w tych lepszych dla nas wszystkich czasach kwestia zmian w mediacji i arbitrażu będzie już bardziej wyklarowana. •

Wycieczka rowerowa

r. pr. **Sylwia Filińska**

Fot. OIRP we Wrocławiu

W dniu 12 czerwca br., pomimo zmiennych warunków atmosferycznych, odbyła się pierwsza popandemiczna wycieczka rowerowa!

W naszą trasę rowerową wyruszyliśmy punktualnie o godz. 16:00, sprzed Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu. Pierwotnie trasa została zaplanowana na około 13 km i miała prowadzić ścieżką rowerową przy Na Grobli w stronę Kładki Zwierzynieckiej, a następnie przez Kładkę Zwierzyniecką w kierunku wałów przy rzece Odrze. Kolejno przez jazy Opatowicki i Bartoszowicki. Dalej przez wały aż do mostów Jagiellońskich, po których mieliśmy przekroczyć Odrę i dalej kierować się

w lewo, po ścieżce rowerowej na wałach aż na mosty Warszawskie. Koniec wycieczki rowerowej został zaplanowany przy Bejach Barze.

Do ostatniej chwili mieliśmy nadzieję, że pogoda ulegnie poprawie, niemniej jednak wszystkim uczestnikom wycieczki nie straszna była deszczowa aura. W myśl zasady „Nie ma złej pogody na rower, są tylko źle ubrani rowerzyści” wyruszyliśmy zaopatrzeni w peleryny przeciwdeszczowe, nieprzemakalne kurtki i buty. Trasa naszej wycieczki uległa lekkiej modyfikacji, a jej formuła pod koniec przybrała postać spotkania integracyjnego z elementami degustacji lokalnych specjałów. Przez całą drogę dopisywały nam dobre humory.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Oto grupa niezłomych, która dzięki swej wytrwałości miała okazję być częścią tej niezapomnianej rowerowej przygody: Dziekan Tomasz Scheffler, Wicedziekan Krystian Mularczyk, Skarbnik Artur Górecki, mec. Marzena Frosztęga, mec. Magdalena Węgielewska, mec. Marcin Juszcak, mec. Krystian Stojekki, mec. Radosław Gąsior oraz ja – Przewodnicząca Komisji ds. Kultury, Integracji i Sportu OIRP we Wrocławiu. Brawo My!

Nasza Komisja ds. Kultury, Integracji i Sportu planuje już kolejne wycieczki rowerowe. Najbliższa wyrusza w lipcu. Nową trasę przygotowuje dla Nas członek komisji mec. Maciej Różewicz. A jest w czym wybierać: **Wrocław posiada aż 1100 km tras rowerowych**, co zdecydowanie sprzyja rowerowym wycieczkom.

Widzimy się niebawem! ●

Fot. OIRP we Wrocławiu

Polska goola!

Czyli wrażenia ze Strefy Kibica

r. pr. **Sylwia Filińska**
r. pr. **Maciej Różewicz**

Po dodatkowym, rocznym oczekiwaniu, spowodowanym pandemią COVID-19 wreszcie doczekaliśmy się powolnego powrotu do względnej normalności. Jednym z jej przejawów, pomimo trudności i ograniczeń organizacyjnych, jest odbywający się turniej mistrzostw Europy w piłce nożnej EURO 2020.

Stopniowe zwiększanie ilości kibiców na trybunach czy w lokalach sprawia, że można już wspólnie dopingować ulubionym zespołom, wśród których z pewnością znajduje się Reprezentacja Polski.

Wychodząc naprzeciw potrzebom integracji członków naszego samorządu oraz spotkania się po miesiącach pracy zdalnej, członkowie Komisji ds. Kultury, Integracji i Sportu zorganizowali w siedzibie OIRP we Wrocławiu Strefę Kibica na mecze Reprezentacji Polski.

Już w maju, czyli na kilka tygodni przed pierwszym gwizdkiem na EURO 2020, zauważyliśmy, że to wielkie sportowe święto może być interesującą okazją dla integracji i wspólnego przeżywania emocji sportowych czyli dwóch z trzech głównych obszarów zainteresowania Komisji. Na

Fot. OIRP we Wrocławiu

pierwszy plan poszedł pomysł stworzenia ligi prywatnej – OIRP Wrocław League w ramach gry organizowanej przez Unię Europejskich Federacji Piłkarskich (UEFA), na jej stronie internetowej pod nazwą Fantasy Football. W skrócie – każdy uczestnik po zarejestrowaniu się na stronie gaming.uefa.com otrzymuje wirtualne 100 milionów euro, za które ma zakupić 15 zawodników grających na EURO 2020, z których tworzy własną drużynę. Gdy wybrany przez nas zawodnik w świecie rzeczywistym zagra w spotkaniu EURO 2020 zdobywa w grze dla nas punkty. Oczywiście dodatkowo punktowane są elementy bonusowe jak bramki, asysty czy czyste konta bramkarzy. Gra jest przyjemną rozrywką, która sprawia jednocześnie, że z większą adrenaliną i emocjami ogląda się spotkania, bo zawsze jakoś bardziej kibicuje się zawodnikowi, którego wybrało się do własnej ekipy.

Zainteresowanie wspólną zabawą przeszło oczekiwania organizatora. Szczerze mówiąc liczyliśmy, że jeśli rejestruje

się ok. 10 osób to będzie to duży sukces, zwłaszcza że informacje i zaproszenie do gry znalazło się przede wszystkim na stronie Komisji ds. Kultury, Integracji i Sportu OIRP we Wrocławiu na portalu Facebook (w tym miejscu zachęcamy do odwiedzenia i polubienia, bo umieszczamy na niej informacje o różnych inicjatywach i wydarzeniach integrujących społeczność wrocławskich radców). Pomimo tego, na dzień pisania niniejszych słów w grze znajduje się 24 zespoły, a piszący te słowa rozmawiali z kilkoma radcami, którzy z uwagi na brak czasu wycofali się z rywalizacji jeszcze przed startem. Wierzymy jednak, że w przyszłości będzie jeszcze niejedna okazja ku wspólnej zabawie i przeżywaniu emocji sportowych.

Taką okazją z pewnością jest druga inicjatywa Komisji czyli organizowana w siedzibie Izby Strefa Kibica Reprezentacji Polski. Pomysł na jej stworzenie kiełkował od kilku tygodni, gdy obserwowaliśmy luzowanie kolejnych obostrzeń, co pozwoliło spotykać się i kibicować w większej grupie.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Jednocześnie obowiązujące jeszcze limity osób w lokalach i na stadionach sugerowały, że warto jest zorganizować miejsce do wspólnego przeżywania sportowych emocji dla radców prawnych, którzy chcieliby dopingować Reprezentację Polski. W tym miejscu należy podkreślić, że Strefa docelowo została zorganizowana na mecz Polaków. Uznaliśmy, że te spotkania są dla wszystkich nas najatrakcyjniejsze i będziemy chcieli na własne oczy oglądać wyczyny Lewandowskiego, Krychowiaka, Szczęsnego i spółki.

No właśnie, wyczyny. To słowo chyba najlepiej oddaje ocenę pierwszego spotkania Reprezentacji Polski na EURO przeciwko naszym południowym sąsiadom. Grający bezkompromisowo i z olbrzymim zaangażowaniem Słowacy doprowadzili do małej sensacji wygrywając 2–1. Komentarze na Strefie były jednoznacznie negatywne i nieprzychylnie polskim piłkarzom. W rozmowach najczęstszym zarzutem był brak zaangażowania i walki oraz „przespanie” meczu. Zawiedli też liderzy – Szczęsny

wyróżnił się jako pierwszy bramkarz na EURO z bramką samobójczą, Krychowiak osłabił zespół w momencie gdy szanse na zwycięstwo wydawały się rosnąć, a Lewandowski był niewidoczny. Oczywiście nie dało się pominąć dyskusji czy zmiana Jerzego Brzęczka na Paulo Souzę była dobrym posunięciem, a muszę przyznać, że pojawiały się głosy za i przeciw obecnemu selekcyjnerowi.

Przed spotkaniem z Hiszpanią obawialiśmy się wszyscy, że czeka nas klasyczny „polski” scenariusz turniejowy = „mecz otwarcia, mecz o wszystko, mecz o honor”. Tymczasem po ostatnim gwizdku można z czystym sumieniem stwierdzić, że doszło do zmiany scenariusza, który wygląda obecnie, piszemy to w przeddzień spotkania ze Szwecją, pozytywniej „mecz otwarcia, mecz o wszystko, mecz o wszystko”. Z tym większym napięciem czekamy na jutrzejszy mecz i trzymamy kciuki za naszych. Ciekawe również jaka frekwencja na Strefie dopisze? Na meczu z Hiszpanią liczba kibiców w Strefie OIRP podwoiła

Fot. OIRP we Wrocławiu

się w porównaniu z meczem ze Słowacją. Bardzo pozytywnym akcentem była obecność przedstawicieli innych profesji m.in. sędziów. Musimy w tym miejscu dodać, że znajomość przepisów i trzeźwość osądu sprawiają, że zamiana sali sądowej na murawę, a togi na trykot i korki przebiegły bez uszczerbku dla jakości sędziowanych spotkań. Wszystkie sporne decyzje, w tym przyznany Hiszpanii rzut karny, zostały profesjonalnie ocenione, a trafność diagnozy potwierdziły analizy profesjonalnych arbitrow piłkarskich w pomieczowym studiu.

Miłym akcentem była również obecność na strefie, wśród amatorów, prawdziwego profesjonalisty czyli mecenasa Anny Bocian, która udanie łączy rywalizację na sali sportowej z tą boiskową, w ramach drużyny Śląska Wrocław oraz długoletnich kibiców Reprezentacji Polski Wicedziekana Joanny Zimon-Frankiewicz i Wicedziekana

Krystiana Mularczyka, którzy – jak na prawdziwych kibiców przystało – zaprezentowali się w barwach narodowych.

Polska niestety nie wygrała ze Szwecją, a jej udział w EURO 2020 zakończył się, a wraz z nią zakończyła się Strefa Kibica. Dała ona możliwość wspólnego przeżywania emocji sportowych, zarówno pozytywnych jak i przykrych, co jest niewątpliwym pozytywnym. Trochę szkoda, że frekwencja nie była wyższa, aczkolwiek rozumiame są głosy, że spotkania o godzinie 18 w tygodniu pracy stanowi spore utrudnienie.

„Last but not least”, i to zdecydowanie *not least*, chcielibyśmy serdecznie podziękować Panu Andrzejowi, panu Dariuszowi i panu Januszowi, bez których fachowego wsparcia organizacja techniczna całego przedsięwzięcia nie byłaby możliwa. ●

Rzecznik Ochrony Zwierząt

r. pr. **Angelika Kimbort**

Organizacje prozwierzęce podnoszą, że dla zapewnienia zwierzętom należytej ochrony, konieczne jest powołanie instytucji Rzecznika Ochrony Zwierząt na wzór funkcjonujących z powodzeniem od lat Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka czy też Rzecznika Praw Konsumenta. Wiele osób zastanawia się, czy to aby nie przesada, ale statystyki¹ dotyczące znęcania się nad zwierzętami w Polsce i kontrowersje wokół hodowli przemysłowej, wykorzystywania zwierząt w cyrkach oraz myślistwa, pokazują smutną prawdę, że daleko nam do humanitarnego traktowania zwierząt.

We wrześniu 2018 r. Polskie Towarzystwo Etyczne ustanowiło funkcję rzecznika ds. ochrony zwierząt i do jej pełnienia powołało adwokatkę Karolinę Kuszlewicz, na co dzień prowadzącą kancelarię specjalizującą się w sprawach związanych z prawną ochroną zwierząt. Stanowisko to ma jednak jedynie symboliczne znaczenie, a działalność rzeczniczki skupia się na szerzeniu świadomości społecznej w zakresie prawnej ochrony zwierząt².

¹ Fundacja Czarna Owca Pana Kota i Stowarzyszenie Ekostraż, *Jak Polacy znęcają się nad zwierzętami? Raport z monitoringu sądów, prokuratur i Policji*, <https://czarnaowca.org/wp-content/uploads/2016/03/CzarnaOwca-NMP-RAPORT-1.pdf> (dostęp: 8 czerwca 2021).

² M. Joško, *Polak: miłośnik i kat „braci mniejszych”. Rozmowa z pierwszą w naszym kraju rzecznik do spraw ochrony*, <https://natemat.pl/252253,wywiad>

Od czerwca 2020 r. pełnomocnik ds. ochrony zwierząt funkcjonuje także przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Funkcję tę pełni Wojciech Albert Kurkowski, międzynarodowy sędzia felinologiczny. Do zadań pełnomocnika należy, m.in. opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie ochrony zwierząt oraz dobrostanu zwierząt, a także analiza, ocena i monitorowanie już funkcjonujących w tym zakresie przepisów, ponadto identyfikowanie najważniejszych problemów w sferze, za którą odpowiada oraz przedstawianie propozycji ich rozwiązania³. Pełnomocnik jest organem doradczym, nie posiada własnego budżetu. Dotychczasowe działania pełnomocnika skupiają się wokół problemu bezdomności zwierząt domowych.

Jakie znaczenie, zadania i uprawnienia miałyby zatem Rzecznik Ochrony Zwierząt? Mecenas Karolina Kuszlewicz wskazuje, że powinien zostać powołany mocą ustawy, jako organ państwowy niezależny od rządu. Istotne jest zachowanie jego niezależności od ministrów właściwych do spraw rolnictwa i środowiska, ze względu na możliwą kolizję interesów reprezentowanych przez rzecznika i ww. ministrów⁴. Szczegółowych

³ -z-pierwsza-polska-rzecznik-ds-ochrony-zwierzat-karolina-kuszlewicz (dostęp: 8 czerwca 2021).

³ *Pełnomocnik ds. ochrony zwierząt*, <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/pełnomocnik-ds-ochrony-zwierzat> (dostęp: 8 czerwca 2021).

⁴ J. Bończak, *Nie widzę innej drogi. Ustawa o rzeczniku do spraw ochrony zwierząt*, <https://www.iso-ta.info/?p=1078> (dostęp: 8 czerwca 2021).

odpowiedzi należy natomiast poszukiwać w projekcie ustawy o Rzeczniku Ochrony Zwierząt autorstwa radcy prawnego Łukasza Smagi⁵ oraz w przedłożonym jesienią 2020 r. poselskim projekcie ustawy posłów Lewicy o Rzeczniku Praw Zwierząt (druk sejmowy nr 991⁶).

Z uwagi na ograniczenia ramowe niniejszej publikacji, przedstawione zostaną wyłącznie rozwiązania zawarte w poselskim projekcie ustawy.

W art. 1 projektowanej ustawy czytamy, że Rzecznik Praw Zwierząt stoi na straży dobrostanu zwierząt domowych, hodowlanych i dzikich określonego w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt. W sprawach o ochronę praw zwierząt Rzecznik bada, czy wskutek działania lub zaniechania organów, organizacji i instytucji, obowiązanych do przestrzegania i realizacji tych praw, nastąpiło naruszenie prawa.

Dalej, wedle projektowanej ustawy, do zadań Rzecznika należałoby:

- » opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących dobrostanu zwierząt;
- » współpraca z organizacjami pozarządowymi, społecznymi i zawodowymi, do których celów statutowych należy ochrona zwierząt oraz współdziałanie ze stowarzyszeniami, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami oraz z zagranicznymi i międzynarodowymi organami i organizacjami na rzecz ochrony zwierząt;

⁵ *Kulisy pracy Rzecznika Ochrony Zwierząt*, Otwarte Klatki, 30 listopada 2019, <https://www.otwarteklatki.pl/blog/kulisy-pracy-rzecznika-ochrony-zwierzat> (dostęp: 8 czerwca 2021).

⁶ Druk nr 991: Poselski projekt ustawy o Rzeczniku Praw Zwierząt, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?nr=991> (dostęp: 8 czerwca 2021).

Fot. Sam Lion, Pexels.com

- » inicjowanie i organizowanie działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie związanym z dobrostanem zwierząt.

Natomiast, o ile służyłoby to ochronie dobrostanu zwierząt, Rzecznik mógłby:

- » występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo wydanie lub zmianę innych aktów normatywnych w sprawach dotyczących dobrostanu zwierząt;
- » informować właściwe organy nadzoru lub kontroli o dostrzeżonych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu organów administracji publicznej;
- » występować do organów Inspekcji Weterynaryjnej, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli lub podjęcie innych działań;

- » występować do Sądu Najwyższego z wnioskiem, o którym mowa w art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym oraz wnosić skargę nadzwyczajną, na podstawie art. 89 § 2 ustawy;
- » występować do Naczelnego Sądu Administracyjnego z wnioskami o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecnictwie sądów administracyjnych;
- » zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego, wnosić skargi i skargi kasacyjne do sądu administracyjnego, a także uczestniczyć w tych postępowaniach na prawach przysługujących prokuratorowi;
- » żądać wszczęcia przez uprawnionego oskarżyciela postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa wszczętych z urzędu;
- » informować właściwe organy o dostrzeżonych zagrożeniach dla dobrostanu zwierząt.
- » zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego, wnosić skargi do sądu administracyjnego, a także uczestniczyć w tych postępowaniach na prawach przysługujących prokuratorowi;
- » wystąpić z wnioskiem o ukaranie, a także o uchylenie prawomocnego rozstrzygnięcia w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach;
- » wnieść kasację lub rewizję nadzwyczajną od prawomocnego orzeczenia, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

Podjmując sprawę Rzecznik mógłby:

- » samodzielnie prowadzić postępowanie wyjaśniające;
- » zwrócić się o zbadanie sprawy lub jej części do właściwych organów, w szczególności organów nadzoru, prokuratury, kontroli państwowej, zawodowej lub społecznej;
- » zwrócić się do Sejmu o zlecenie Najwyższej Izbie Kontroli przeprowadzenia kontroli dla zbadania określonej sprawy lub jej części.

W związku z przeprowadzonymi kontrolami Rzecznik mógłby:

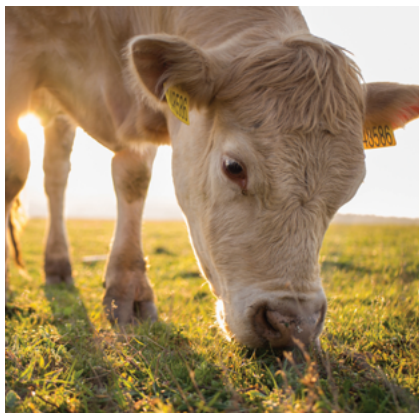
- » skierować wystąpienie do organu, organizacji lub instytucji, w których działalności stwierdził naruszenie praw zwierząt;
- » zwrócić się do organu nadrzędnego nad jednostką, o której mowa powyżej, z wnioskiem o zastosowanie środków przewidzianych w przepisach prawa;
- » żądać wszczęcia postępowania w sprawach cywilnych, jak również wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu na prawach przysługujących prokuratorowi;
- » żądać wszczęcia przez uprawnionego oskarżyciela postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu;

Co ciekawe, prowadząc samodzielnie postępowanie, Rzecznik miałby prawo:

- » zbadać, nawet bez uprzedzenia, każdą sprawę na miejscu;
- » żądać złożenia wyjaśnień, przedstawienia akt każdej sprawy prowadzonej przez naczelne i centralne organy administracji państwowej, organy administracji rządowej, organy organizacji spółdzielczych, społecznych, zawodowych i społeczno-zawodowych oraz organy jednostek organizacyjnych posiadających osobowość prawną, a także organy jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych jednostek organizacyjnych;
- » zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii.

W zakresie monitorowania sposobu traktowania zwierząt hodowlanych, Rzecznik miałby również prawo rejestrować dźwięki lub obraz w miejscach, w których przebywają zwierzęta hodowlane, za zgodą ewentualnych osób, które będą rejestrowane. Nadto organ, organizacja lub instytucja, do których zwróci się Rzecznik, obowiązane będą z nim współdziałać i udzielać mu pomocy, a w szczególności zapewniać dostęp do akt i dokumentów, udzielać informacji i wyjaśnień, także w zakresie podstawy faktycznej i prawnej swoich rozstrzygnięć, a także ustosunkowywać się do ogólnych ocen, uwag i opinii Rzecznika.

A jak to wygląda na świecie? W Austrii, od 2005 r., funkcjonuje tzw. *Tierschutzombudspersonen*, podlegający pod Ministerstwo Pracy, Spraw Socjalnych, Zdrowia i Ochrony Konsumenta. To urząd funkcjonujący w każdym landzie, do którego zadań należy, m.in. reprezentowanie interesów zwierząt przed sądami, ocenianie projektów ustaw pod kątem ochrony zwierząt, a także edukacja społeczna w zakresie prawnej ochrony zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci

Fot. Vitezslav Vylicil, Pexels.com

i młodzieży. Co ciekawe, austriaccy rzecznicy działają także w zakresie dostarczania konsumentom informacji o produktach przyjaznych zwierzętom⁷.

Niniejsza publikacja nie ma na celu oceny proponowanych rozwiązań legislacyjnych, a jedynie ich zaprezentowanie. Zdaje się jednak, że co do zasady Rzecznik Ochrony Zwierząt to nie fanaberia miłośników zwierząt, lecz kolejny krok w stronę realizacji wciąż niezbyt skrupulatnie przestrzeganej zasady humanitarnego traktowania zwierząt. ROZ, jako niezależny organ państwowy, mógłby być nieocenionym wsparciem dla organizacji społecznych, statutowo działających na rzecz ochrony zwierząt, które aktualnie nie tylko zajmują się doraźną pomocą potrzebującym, chorym lub bezdomnym zwierzętom, ale także reprezentują ich interesy przed organami ścigania i sądami, często działając po omacku, bowiem bez profesjonalnego wsparcia prawnego i w niezbyt przychylnych zwierzętom realiach prawnych. Gruntownego przemyślenia wymaga zakres uprawnień takiego rzecznika – znaczne okrojenie postulowanych kompetencji mogłoby prowadzić do powołania kolejnego organu doradczego, który nie miałby realnego wpływu na poprawę sytuacji zwierząt traktowanych w sposób niehumanitarny. Wobec braku postępów w pracy nad projektem, od marca 2021 r., wysoce prawdopodobne jest, że podzieli los większości ustaw mających na celu poprawę sytuacji zwierząt w Polsce, tj. społecznie na dnie tzw. sejmowej zamrażarki i być może ktoś przypomni sobie o nim przy okazji kolejnych wyborów parlamentarnych. ●

⁷ A. Bujalska, *Otwarte Klatki, Rzecznik Ochrony Zwierząt w Austrii*, <https://www.otwarteklatki.pl/blog/rzecznik-ochrony-zwierzat-w-austrii> (dostęp: 8 czerwca 2021).

Co dalej z Rzecznikiem Praw Obywatelskich?

Apl. **Zuzanna Pawlikowska**

Rzecznik Praw Obywatelskich, którego działalność reguluje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (dalej jako „Konstytucja”) oraz ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (dalej jako „Ustawa o RPO”), stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela, w tym realizacji zasady równego traktowania. Bada, czy na skutek działania lub zaniechania organów władzy publicznej nie nastąpiło naruszenie prawa, zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej oraz czy nie doszło do aktów dyskryminacji.

Rzecznik jest jednym z gwarantów praworządności i demokratycznego państwa prawnego, bowiem konfrontuje się z władzą – kto by jej aktualnie nie sprawował. Obecnie urząd sprawuje Adam Bodnar, mimo że jego kadencja minęła 9 września zeszłego roku. Wynika to z faktu, że do dnia dzisiejszego nie udało się powołać nowego Rzecznika Praw Obywatelskich. Mijają kolejne miesiące prób znalezienia następcy na jego miejsce – wszystkie okazują się bezskuteczne. Takiej sytuacji nie było od czasu utworzenia urzędu w 1988 r. Co dalej z Rzecznikiem Praw Obywatelskich?

Od ponad dziewięć miesięcy podzielony parlament nie jest w stanie wybrać

następcy Adama Bodnara. Najpierw jedyną kandydatką zaproponowaną przez Koalicję Obywatelską i Koalicyjny Klub Parlamentarny Lewica, a potem również przez Polskę 2050, była Zuzanna Rudzińska-Bluszcz, popierana też przez wiele organizacji pozarządowych. Dwukrotnie jednak posłowie PiS odrzucali jej kandydaturę, nie zgłaszając przy tym swojej. Potem PiS zgłosił wreszcie swojego kandydata, którym był Wiceminister Spraw Zagranicznych Piotr Wawrzyk. Sejm wybrał go jako Rzecznika Praw Obywatelskich, ale Senat odrzucił jego kandydaturę.

Następnie Sejm wybrał kolejnego kandydata PiS Bartłomieja Wróblewskiego, ale podobnie jak w przypadku Piotra Wawrzyka, nie uzyskał on aprobaty Senatu. Ostatnio, ale tylko przez dobę, kandydatem zgłoszonym przez Porozumienie był profesor nauk społecznych z Białegostoku Marek Konopczyński. Ponieważ jednak – wbrew wcześniejszym ustaleniom – PiS wykluczył swoje poparcie, prof. M. Konopczyński zrezygnował. Tak napisał na Twitterze, dziękując wszystkim za wsparcie:

RPO musi realizować proobywatelską misję ponad politycznymi podziałami. W związku z informacjami o braku poparcia największego sejmowego ugrupowania, uważam moje dalsze zaangażowanie w proces wyborów RPO za bezprzedmiotowe.

Dalej, Senat odmówił zgody na powołanie posła PiS Bartłomieja Wróblewskiego na stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich. Dnia 15 czerwca podczas zaplanowanego, dodatkowego posiedzenia Sejmu w sprawie wyboru Rzecznika Praw Obywatelskich na funkcję powołana została Lidia Staroń, która zdołała zgromadzić poparcie 231 posłów. Jednak 18 czerwca 2021 r. jej kandydatura została przez Senat odrzucona, co oznacza, że piąte podejście do wyboru Rzecznika Praw Obywatelskich zakończyło się porażką.

Czy możliwe jest, aby Polacy mieli dożywotniego Rzecznika Praw Obywatelskich? Do momentu orzeczenia TK w sprawie Rzecznika Praw Obywatelskich, przepisy prawa przewidywały niejako możliwość „dożywotniego” sprawowania urzędu – tj. do momentu wyboru kolejnego RPO. Jednak impas trwa w najlepsze i końca procedury wyboru nowego RPO nie widać, dlatego pojawiły się wątpliwości, czy możliwość niejako „dożywotniego” sprawowania urzędu przez aktualnego RPO Adama Bodnara jest zgodna z Konstytucją.

15 kwietnia 2021 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepis Ustawy o RPO, który pozwala pełnić obowiązki Rzecznikowi Praw Obywatelskich po upływie kadencji do czasu objęcia stanowiska przez następcę jest niezgodny z Konstytucją. Przepis o kadencji RPO *traci moc obowiązującą po upływie trzech miesięcy od momentu ogłoszenia orzeczenia w Dzienniku Ustaw*, co stało się 15 kwietnia. Adam Bodnar, chwilę po ogłoszeniu wyroku, podkreślił:

Jeżeli nie zostanie wybrany w tym czasie nowy Rzecznik Praw Obywatelskich, to z dniem 15 lipca nie mam innej opcji, jak po prostu pożegnać się z urzędem Rzecznika Praw Obywatelskich.

Niezwłocznie, bo tego samego dnia, Federacja Europejskich Rad Adwokatów wydała komunikat dotyczący rozstrzygnięcia TK w sprawie kadencji RPO. Federacja wyraziła zaniepokojenie wydanym orzeczeniem, albowiem zauważyła, że taka decyzja może spowodować, iż obywatele demokratycznego kraju będącego członkiem Unii Europejskiej mogą zostać pozbawieni prawa do ubiegania się o ochronę ich podstawowych praw i wolności człowieka przed Rzecznikiem Praw Obywatelskich, w sytuacji, gdy prawa te będą zagrożone przez władze rządowe. Prezydencja FBE podkreśliła, że zapewnienie ciągłości urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich jest obowiązkiem demokratycznego państwa prawa. Jednocześnie wyrażono nadzieję, że w najbliższym czasie pozycja w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce zostanie skutecznie obsadzona przez kandydata, który będzie bronił praw i wolności obywateli w sposób niezależny od władz, idąc za przykładem prof. Adama Bodnara.

Jeżeli do 15 lipca parlament nie dojdzie do porozumienia w sprawie nowego Rzecznika Praw Obywatelskich to oznacza, że obywatele pozostaną bez ochrony? Przecież ombudsman jako jeden z wyznaczników demokratycznego państwa prawnego jest urzędem, który ma służyć obywatelom, a nie aktualnie rządzącej partii. Czy rzeczywiście, nieco abstrakcyjna i niezgodna z wyrokiem TK, propozycja „dożywotniego” Rzecznika Praw Obywatelskich, choć będąca kompromitacją dla organów państwa i wyrazem luk w prawie – nie byłaby jednak jedynym rozwiązaniem z realnie dostępnych, na którym nie tracą obywatele, czyli Ci, którym urząd ten ma służyć? W mojej ocenie, w obliczu swojego „bezkrólewia” na stanowisku Rzecznika byłoby to najlepsze rozwiązanie. ●

Wywiad z II Wiceprezydentem FBE r. pr. Izabelą Konopacką

przeprowadziła r. pr. Anna Zalesińska

Przede wszystkim, w imieniu całego Kolegium i swoim, składam serdeczne gratulacje! Objęcie tak prestiżowego stanowiska w strukturach międzynarodowych jest niewątpliwie wyróżnieniem dla naszej Izby, w szczególności, że nigdy wcześniej żaden członek Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu nie objął funkcji kierowniczej na tym poziomie. Wybranie II Wiceprezesem Federacji Adwokatów Europejskich (FBE)¹ jest niewątpliwie

ukoronowaniem Twojej kariery w FBE, a czy mogłabyś przybliżyć czytelnikom naszego kwartalnika jak i kiedy zaangażowałaś się w współpracę pomiędzy samorządami zawodowymi prawników na poziomie europejskim?

Bardzo dziękuję za gratulacje. Cieszę niezmiennie, tym bardziej, że objęcie tego stanowiska rzeczywiście stanowi wynik wieloletniej pracy na arenie międzynarodowej i to nie tylko mojej oczywiście, ale całego naszego samorządu, który aktywnie uczestniczy w pracach prawniczych organizacji międzynarodowych od wielu lat. Moja przygoda z Federacją Adwokatów Europejskich (FBE) rozpoczęła się w 2011 r., we Wrocławiu, podczas kongresu FBE, który po raz pierwszy wtedy został zorganizowany w Polsce. Wówczas na prośbę ówczesnej pani Dziekan r. pr. Barbary

¹ FBE jest międzynarodową organizacją o charakterze „non-profit”, założoną w 1992 roku. FBE kontynuuje działalność Konferencji Głównych Samorządów Prawniczych Europy (Conference of Principal Bars of Europe), działającą od 1986 roku. Zrzesza samorządy zawodowe prawników działające w państwach należących do Rady Europy – obecnie jest ich około 250. Cele realizowane przez FBE to, m.in. podejmowanie działań zmierzających do intensyfikowania kontaktów pomiędzy samorządami zawodowymi prawników w Europie przy zachowaniu ich autonomii i niezależności poprzez organizację okresowych spotkań, reprezentowanie zawodów prawniczych przed instytucjami europejskimi, promowanie rządów prawa, niezależności i niezawisłości wymiaru sprawiedliwości oraz praw człowieka, jak również promowanie harmonizacji zawodów prawniczych w Europie w zakresie uprawnień oraz etyki zawodowej. Dodatkowo, FBE organizuje wzajemną wymianę informacji między swoimi członkami w zakresie wykonywania zawodów prawniczych w danej jurysdykcji oraz

problemów i zmian w regulacjach dotyczących danego zawodu prawniczego. Członkami zwykłymi FBE mogą być wyłącznie samorządy zawodowe prawników (o charakterze ogólnokrajowym, regionalnym lub lokalnym) działające w państwach należących do Rady Europy. Samorządy prawnicze działające w państwach niebędących członkami Rady Europy mogą ubiegać się jedynie o status członka – obserwatora. Zob. *FBE Federacja Adwokatów Europejskich*, <https://www.oirp.warszawa.pl/fbe-federacja-advokatow-europejskich/>.

Kras podjęłam się pomocy przy organizacji Kongresu, który to Kongres został świetnie oceniony przez europejskich prawników, a Izba wrocławska zyskała rozpoznawalność na arenie międzynarodowej. To wtedy również poznałam wielu prawników zagranicznych, z którymi – w ramach FBE – współpracujemy do dnia dzisiejszego. Jednakże w pełni mogłam zaangażować się w prace FBE w roku 2015, kiedy to zostałam powołana na stanowisko przewodniczącej Komisji Nowych Technologii. Powołanie poprzedziła paroletnia praca i udział naszej Izby w wielu międzynarodowych konferencjach, kongresach czy seminariach, gdzie byliśmy zarówno organizatorami, jak i współorganizatorami lub uczestnikami. Nasza aktywność została zauważona i nagrodzona właśnie poprzez powierzenie nam przewodnictwa Komisji Nowych Technologii. A jak wiesz Aniu, ponieważ również uczestniczyłam w pracach Komisji Nowych Technologii przy FBE, powierzenie Komisji FBE danej izbie stanowi niewątpliwie duże wyróżnienie. Tym bardziej, że Komisji mamy 13, a izb europejskich zrzeszonych w FBE aż 250. Można zatem śmiało stwierdzić, że pozycja, którą nasza Izba wypracowała na arenie międzynarodowej, w tym także dzięki organizacji Kongresu FBE we Wrocławiu, została nie tylko zachowana, ale w latach 2013–2021 bardzo wzmocniona.

Jak ktoś kiedyś powiedział, Izba wrocławska miała zawsze szczęście do dziekanów, którzy dostrzegali istotę samorządowej współpracy międzynarodowej.

Ja również – jako przewodnicząca Komisji Nowych Technologii przy FBE – mogłam liczyć na wsparcie pana Dziekana Leszka Korczaka, jak i obecnego Dziekana Tomasza Schefflera, którzy także poparli moją kandydaturę na stanowisko wiceprezesa FBE (najpierw w 2020 roku uczynił to

Fot. Archiwum prywatne

Dziekan Leszek Korczak, a z powodu przełożenia wyborów z uwagi na pandemię na rok 2021, moją kandydaturę zgłosił ponownie i poparł Dziekan Tomasz Scheffler) i którym to, w tym miejscu, składam podziękowania. Zresztą obecny Dziekan angażował się także w ubiegłej kadencji w prace Komisji ds. Współpracy z Zagranicą, w tym aktywnie uczestniczył w zagranicznych wydarzeniach organizowanych przez lub we współpracy z FBE.

Czy możesz nam przybliżyć specyfikę działalności tej organizacji?

FBE zrzesza samorządy zawodowe prawników działające w państwach należących do Rady Europy – obecnie jest to około 250 samorządów. Cele realizowane przez FBE to m.in. podejmowanie działań zmierzających do intensyfikowania kontaktów pomiędzy samorządami zawodowymi prawników w Europie przy zachowaniu ich autonomii i niezależności poprzez organizację okresowych spotkań,

reprezentowanie zawodów prawniczych przed instytucjami europejskimi, promowanie rządów prawa, niezależności i niezawisłości wymiaru sprawiedliwości oraz praw człowieka, jak również promowanie harmonizacji zawodów prawniczych w Europie w zakresie uprawnień oraz etyki zawodowej. A zatem niewątpliwie wszystko, co istotne dla członków FBE tj. lokalnych i krajowych izb, znajduje odzwierciedlenie w projektach realizowanych przez FBE. Niedawno Komisja Nowych Technologii przeprowadziła ankietę odnośnie doręczeń elektronicznych w różnych europejskich jurysdykcjach i jej wyniki zostaną wkrótce opublikowane. Temat bardzo aktualny obecnie dla polskich pełnomocników. Wprowadzane rozwiązania w tym zakresie funkcjonują w innych krajach już od dobrych paru lat, a zatem warto czerpać z doświadczenia naszych zagranicznych koleżanek i kolegów.

Jako członek Prezydium FBE przede wszystkim chcesz znaczną część swojej działalności poświęcić sprawom związanym z używaniem nowoczesnych narzędzi pracy przez prawników, głównie z obszaru szeroko rozumianego Legal Tech. Dlaczego akurat nowe technologie?

W ostatnich latach uczestniczyłam w kilkudziesięciu konferencjach międzynarodowych i powiem szczerze, że nie przypominam sobie ani jednej konferencji, gdzie nie poruszono by tematyki Legal Tech. To pokazuje, jak istotny jest to temat dla naszego środowiska, tym bardziej, że to właśnie dzięki Legal Tech sposób wykonywania naszego zawodu ulega nieustannej zmianie. Najpierw bardzo zmienił go Internet, a obecnie narzędzia oparte na Sztucznej Inteligencji, z których każdy z nas na co dzień korzysta. Aktualnie na

Fot. Archiwum prywatne

arenie międzynarodowej szeroko rozmawiamy na temat nowego projektu Rozporządzenia AI i wypracowujemy jednolite stanowisko w zakresie stosowania systemów opartych na AI w wymiarze sprawiedliwości, szczególnie jeżeli chodzi o zabezpieczenie praw naszych klientów do rzetelnego procesu.

Jakie wyzwania widzisz przed prawnikami w związku z postępującą informatyzacją i co może im w związku z tym zaproponować FBE, jako organizacja reprezentująca nasze interesy na forum międzynarodowym?

Wyzwań jest sporo. Począwszy od zagwarantowania równego dostępu do sądu w dobie cyfryzacji dla wszystkich naszych klientów, bez względu chociażby na wiek czy status majątkowy. Poprzez kwestie związane z uczciwą konkurencją na rynku usług prawnych, w tym zwłaszcza odnośnie do internetowych dostawców takich usług, którzy często nie informują klientów o tym, że nie posiadają uprawnień radcy prawnego czy adwokata, a co może rodzić bardzo istotne skutki w kontekście odpowiedzialności z tytułu chociażby błędnej porady prawnej. Aż po postulowanie takich zmian w zakresie etyki, które pozwolą nam profesjonalnym pełnomocnikom na efektywne wykorzystywanie narzędzi Legal Tech i tym samym sprostanie współczesnym wyzwaniom rynku usług prawnych z zachowaniem wysokich standardów wykonywania zawodu. O tym, między innymi, rozmawiamy na forum FBE i staramy się wypracować takie rozwiązania, które pomogą pełnomocnikom zawodowym zmierzyć się z tymi wyzwaniami.

Warto bowiem zauważyć, że większość obowiązujących europejskich kodeksów etyki nie reguluje jeszcze np. kwestii odpowiedzialności pełnomocnika za błąd

systemu opartego na Sztucznej Inteligencji, z którego dany pełnomocnik korzysta czy też kwestii związanych z transparentnością świadczenia usług prawnych, tj. obowiązkiem informacyjnym dla klientów kancelarii odnośnie wykorzystywania systemów AI w praktyce kancelarii. Te kwestie były już bowiem przedmiotem debaty sądowej, także w Polsce, chociażby w przypadku korzystania z Google translator i tym samym udostępniania Google danych osobowych klientów.

Jak może pomóc w tych kwestiach FBE? Przede wszystkim nasze środowisko europejskich prawników, które przecież podziela te same wartości, może „mówić jednym głosem”, tym samym postulując o dokonanie pożądanych zmian legislacyjnych ułatwiających nam świadczenie usług prawnych w nowoczesny sposób, na wysokim poziomie, z zachowaniem wszystkich należytych gwarancji dla zawodu zaufania publicznego.

FBE to oczywiście nieoceniona platforma wymiany doświadczeń, dobrych praktyk i nawiązywania kontaktów zawodowych, które to kontakty od lat wykorzystujemy w naszej Izbie podczas organizacji międzynarodowych konferencji, konkursów czy warsztatów.

Fot. Archiwum prywatne

Czy wiesz już może, jakie projekty będziesz nadzorować lub koordynować w najbliższym czasie? Czy możesz uchylić rąbka tajemnicy naszym Czytelnikom?

Chyba nikogo nie zdziwi fakt, że powierzono mi wszystkie projekty w ramach FBE związane z nowymi technologiami. Cieszę się, gdyż będę blisko współpracować z mec. Marią Dymitruk, obecną przewodniczącą Komisji Nowych Technologii przy FBE [sylwetkę Pani Mecenas prezentujemy w tym numerze na s. 21–23 – przypis A.Z.]. Jako organizacja przystąpiliśmy także do dużego projektu dotyczącego Sztucznej Inteligencji i nowych rozwiązań technologicznych w zakresie rozstrzygania sporów transgranicznych, który jest już dość zaawansowany. Obecnie staramy się wraz z innymi partnerami o dalsze jego dofinansowanie ze środków unijnych. Ze strony FBE zostałam koordynatorem tego projektu.

Chcemy także stworzyć – w ramach FBE – wymianę informacji międzysamorządowej, tak abyśmy mieli wszyscy dostęp do przeprowadzanych reform dotyczących zawodów zaufania publicznego w danej jurysdykcji. Takie zmiany mają obecnie miejsce np. w Holandii i według relacji naszych holenderskich koleżanek i kolegów skutkować będą zniesieniem w najbliższej przyszłości prawdopodobnie obowiązkowego członkostwa w samorządzie, co związane jest z liberalizacją sektora usług prawnych, a o której to już od dawna dyskutuje się na forum międzynarodowych organizacji prawniczych.

Dodatkowo planujemy wiele działań mających na celu zaktywizowanie wszystkich Komisji działających przy FBE oraz być może powołanie nowych komisji w obliczu kolejnych wyzwań, które będą się pojawiać w niedalekiej przyszłości.

Fot. Archiwum prywatne

Specjaliści od prognozowania przyszłości w sektorze usług prawnych (tzw. legal futurologists) już teraz podkreślają, że w obszarze usług prawnych pojawi się do roku 2050 kilkadziesiąt nowych specjalizacji. To oznacza oczywiście nowe obszary rozwoju zawodowego, ale również nowe obowiązki i wyzwania dla samorządów jak i dla Federacji Adwokatur Europejskich.

Tymi kwestiami w FBE, w ramach sztafety pokoleń, będą właśnie zajmować się mec. Maria Dymitruk jako przewodnicząca Komisji Nowych Technologii, jak i mec. Michał Skrzywanek oraz nasza koleżanka Agnieszka Poteralska (członkowie Komisji Nowych Technologii przy FBE) i jestem przekonana, że ponownie o aktywności wrocławskich radców w zakresie Legal Tech będzie głośno na arenie międzynarodowej, czego zarówno naszej Izbie jak i Federacji Adwokatur Europejskich gorąco życzę. ●

Na okładce

U góry: Egzamin radcowski; fot. OIRP we Wrocławiu

U dołu: Akademia Wiedzy o Prawie; fot. OIRP we Wrocławiu

Kolegium Redakcyjne

r. pr. Anna Zalesińska – Redaktor Naczelny
r. pr. Krystian Mularczyk – Zastępca Redaktora Naczelnego

Członkowie

r. pr. Maria Dymitruk
r. pr. Sylwia Filińska
Beata Kozieł
r. pr. Marta Kruk
Małgorzata Nierzewska
r. pr. Michał Pyrz
r. pr. Dorota Seweryn-Stawarz
r. pr. Milena Szostak-Kałużka
r. pr. Krystyna Stoga

ISSN 2391-9159

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu

ul. Włodkowica 8, 50-072 Wrocław

Telefony:

tel./fax (71) 793-70-94

tel./fax (71) 793-70-95

tel./fax (71) 793-70-96

e-mail: redakcja@oirp.wroclaw.pl

strona internetowa: <https://oirp.wroclaw.pl>